

KOMISIJOS REGLAMENTAS (ES) Nr. 1255/2012

2012 m. gruodžio 11 d.

kuriuo dėl 12-ojo tarptautinio apskaitos standarto, 1-ojo ir 13-ojo tarptautinių finansinės atskaitomybės standartų ir Tarptautinio finansinės atskaitomybės aiškinimo komiteto 20-ojo aiškinimo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1126/2008, priimančias tam tikrus tarptautinius apskaitos standartus pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1606/2002

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2002 m. liepos 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1606/2002 dėl tarptautinių apskaitos standartų taikymo ⁽¹⁾, ypač į jo 3 straipsnio 1 dalį,

kadangi:

- (1) Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1126/2008 ⁽²⁾ priimti tam tikri tarptautiniai standartai ir aiškinimai, galioję 2008 m. spalio 15 d.;
- (2) 2010 m. gruodžio 20 d. Tarptautinių apskaitos standartų valdyba (TASV) paskelbė 1-ojo tarptautinio finansinės atskaitomybės standarto (TFAS) „Tarptautinių finansinės atskaitomybės standartų taikymas pirmą kartą“ pataisais „Didelė hiperinfliacija ir nustatytų datų netaikymas standartus pirmą kartą taikantiems ūkio subjektams“ (toliau – 1-ojo TFAS pataisos) ir 12-ojo tarptautinio apskaitos standarto (TAS) „Pelno mokesčiai“ pataisais „Atidėtas mokestis. Pagrindinio turto vertės atkūrimas“ (toliau – 12-ojo TAS pataisos). 1-ojo TFAS pataisomis siekiama nustatyti naują 1-ojo TFAS taikymo srities išimtį, konkrečiai – ūkio subjektams didelės hiperinfliacijos sąlygomis leidžiama vertinti turtą ir įsipareigojimus tikrąja verte ir tą tikrąją vertę laikyti numanoma savikaina pradinėje pagal TFAS parengtoje finansinės būklės ataskaitoje. Be to, tomis pataisomis nuorodos į nustatytas datas 1-ajame TFAS pakeičiamos nuorodomis į taikymo pradžios datą. 12-uoju TAS nustatyta pelno mokesčių apskaitos tvarka. 12-ojo TAS pataisomis siekiama nustatyti 12-ajame TAS pateikto įvertinimo principo išimtį, t. y. taikyti paneigiamą prielaidą, kad tikrąja verte įvertinto investicinio turto balansinė vertė būtų atkurta parduodant tą turtą ir ūkio subjektas privalėtų taikyti pagrindinio turto pardavimui taikomą mokesčių tarifą;
- (3) 2011 m. gegužės 12 d. TASV paskelbė 13-ąjį TFAS „Tikrosios vertės nustatymas“ (toliau – 13-asis TFAS). 13-ajame TFAS išdėstyta viename TFAS aprašyta tikrosios

vertės nustatymo sistema ir pateikiamos išsamios gairės, kaip nustatyti ir finansinio, ir nefinansinio turto bei įsipareigojimų tikrąją vertę. 13-asis TFAS taikomas, kai kitame TFAS reikalaujama arba leidžiama nustatyti tikrąją vertę ar atskleisti informaciją apie tikrosios vertės nustatymą;

- (4) 2011 m. spalio 19 d. TASV paskelbė Tarptautinio finansinės atskaitomybės aiškinimo komiteto (TFAAK) 20-ąjį aiškinimą „Atvirosios kasyklos gamybos etapo paviršiaus sluoksnio šalinimo sąnaudos“ (toliau – TFAAK 20-asis aiškinimas). TFAAK 20-ojo aiškinimo tikslas – pateikti gaires dėl gamybos etapo paviršiaus sluoksnio šalinimo sąnaudų pripažinimo turtu ir paviršiaus sluoksnio šalinimo veiklos turto pirminio ir vėlesnio vertinimo, siekiant vienodinti būdus, kaip ūkio subjektai apskaito atvirosios kasyklos gamybos etapu patiriamas paviršiaus sluoksnio šalinimo sąnaudas;
- (5) šiuo reglamentu patvirtinamos 12-ojo TAS pataisos, 1-ojo TFAS pataisos, 13-asis TFAS, TFAAK 20-asis aiškinimas ir su tuo susijusios kitų standartų ir aiškinimų pataisos. Tuose standartuose, galiojančiuose standartų ar aiškinimų pataisose daroma nuoroda į 9-ąjį TFAS, kurio šiuo metu negalima taikyti, nes 9-asis TFAS dar nėra priimtas Sąjungoje. Todėl visas nuorodas į 9-ąjį TFAS šio reglamento priede reikėtų laikyti nuorodomis į 39-ąjį TAS „Finansinės priemonės. Pripažinimas ir vertinimas“. Be to, negalima taikyti šio reglamento priede numatytų 9-ojo TFAS pataisų;
- (6) pasikonsultavus su Europos finansinės atskaitomybės patiriamosios grupės (EFAPG) techninių ekspertų grupe (TEG) patvirtinama, kad 12-ojo TAS pataisos, 1-ojo TFAS pataisos, 13-asis TFAS ir TFAAK 20-asis aiškinimas atitinka Reglamento (EB) Nr. 1606/2002 3 straipsnio 2 dalyje išdėstytus techninius priėmimo kriterijus;
- (7) todėl Reglamentas (EB) Nr. 1126/2008 turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeistas;
- (8) šiame reglamente nustatytos priemonės atitinka Apskaitos reguliavimo komiteto nuomonę,

⁽¹⁾ OL L 243, 2002 9 11, p. 1.

⁽²⁾ OL L 320, 2008 11 29, p. 1.

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

1. Reglamento (EB) Nr. 1126/2008 priedas iš dalies keičiamas taip:

- (a) 12-asis tarptautinis apskaitos standartas (TAS) „Pelno mokesčiai“ iš dalies keičiamas, kaip nurodyta šio reglamento priede;
- (b) Nuolatinio aiškinimo komiteto (NAK) 21-asis aiškinimas išbraukiamas pagal 12-ojo TAS pataisus, kaip nurodyta šio reglamento priede;
- (c) 1-asis tarptautinis finansinės atskaitomybės standartas (TFAS) „Tarptautinių finansinės atskaitomybės standartų taikymas pirmą kartą“ iš dalies keičiamas, kaip nurodyta šio reglamento priede;
- (d) 13-asis TFAS „Tikrosios vertės nustatymas“ įterpiamas, kaip nurodyta šio reglamento priede;
- (e) 1-asis TFAS, 2-asis TFAS, 3-iasis TFAS, 4-asis TFAS, 5-asis TFAS, 7-asis TFAS, 1-asis TAS, 2-asis TAS, 8-asis TAS, 10-asis TAS, 16-asis TAS, 17-asis TAS, 18-asis TAS, 19-asis TAS, 20-asis TAS, 21-asis TAS, 28-asis TAS, 31-asis TAS, 32-asis TAS, 33-iasis TAS, 34-asis TAS, 36-asis TAS, 38-asis TAS, 39-asis TAS, 40-asis TAS, 41-asis TAS, TFAAK 2-asis aiškinimas, TFAAK 4-asis aiškinimas, TFAAK 13-asis aiškinimas, TFAAK 17-asis aiškinimas ir TFAAK 19-asis aiškinimas iš dalies keičiami pagal 13-ąjį TFAS, kaip nurodyta šio reglamento priede;

(f) TFAAK 20-asis aiškinimas „Atvirosios kasyklos gamybos etapo paviršiaus sluoksnio šalinimo sąnaudos“ įterpiamas, kaip nurodyta šio reglamento priede;

(g) 1-asis TFAS iš dalies keičiamas pagal TFAAK 20-ąjį aiškinimą, kaip nurodyta šio reglamento priede.

2. Visos nuorodos į 9-ąjį TFAS šio reglamento priede laikomos nuorodomis į 39-ąjį TAS „Finansinės priemonės. Pripažinimas ir vertinimas“.

3. Šio reglamento priede numatytos 9-ojo TFAS pataisos netaikomos.

2 straipsnis

1. Visos įmonės 1 straipsnio 1 dalies a, b ir c punktuose nurodytas pataisas taiko ne vėliau kaip nuo pirmų savo finansinių metų, prasidedančių šio reglamento įsigaliojimo dieną arba vėliau, pradžios.

2. Visos įmonės 1 straipsnio 1 dalies d–g punktuose nurodytą 13-ąjį TFAS, TFAAK 20-ąjį aiškinimą ir susijusias pataisas taiko ne vėliau kaip nuo pirmų savo finansinių metų, prasidedančių 2013 m. sausio 1 d. arba vėliau, pradžios.

3 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja trečią dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2012 m. gruodžio 11 d.

Komisijos vardu

Pirmininkas

José Manuel BARROSO

PRIEDAS

TARPTAUTINIAI APSKAITOS STANDARTAI

1-asis TFAS	1-ojo TFAS „Tarptautinių finansinės atskaitomybės standartų taikymas pirmą kartą“ pataisos „Didelė hiperinfliacija ir nustatytų datų netaikymas standartus pirmą kartą taikantiems ūkio subjektams“
12-asis TAS	12-ojo TAS „Pelno mokesčiai“ pataisos „Atidėtasis mokestis. Pagrindinio turto vertės atkūrimas“
13-asis TFAS	13-asis TFAS „Tikrosios vertės nustatymas“
TFAAK 20-asis aiškinimas	TFAAK 20-asis aiškinimas „Atvirosios kasyklos gamybos etapo paviršiaus sluoksnio šalinimo sąnaudos“

1-OJO TFAS**„Tarptautinių finansinės atskaitomybės standartų taikymas pirmą kartą“ pataisos**

Po 31B straipsnio įterpiama antraštė ir 31C straipsnis.

PATEIKIMAS IR ATSKLEIDIMAS

TFAS taikymo pradžios paaiškinimas

Numanomos savikainos naudojimas po didelės hiperinfliacijos

31C Jeigu ūkio subjektas dėl didelės hiperinfliacijos (žr. D26–D30 straipsnius) pasirenka vertinti turtą ir įsipareigojimus tikrąja verte ir tą tikrąją vertę laikyti numanoma savikaina pradinėje pagal TFAS parengtoje finansinės būklės ataskaitoje, pirmosiose ūkio subjekto finansinėse ataskaitose pagal TFAS turi būti pateiktas paaiškinimas, kaip ir kodėl ūkio subjektas naudojo (o vėliau nustojo naudoti) funkcinę valiutą, kuriai būdingos abi toliau nurodytos savybės:

- a) patikimas bendrasis kainų indeksas nėra žinomas visiems ūkio subjektams, kurie sandorius ir likučius apskaitoje tvarko šia valiuta;
- b) ši valiuta nekeičiama į jokią santykinai stabilią užsienio valiutą ir atvirkščiai.

B priedas

Kitų TFAS retrospektyvaus taikymo išimtys

Taisomas B2 straipsnis.

Finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų pripažinimo nutraukimas

B2 Išskyrus B3 straipsnyje leidžiamas išimtis, pirmą kartą standartus taikantis ūkio subjektas turi perspektyviai taikyti 39-ajame TAS „Finansinės priemonės. Pripažinimas ir vertinimas“ pateiktus pripažinimo nutraukimo reikalavimus sandoriams, sudarytiems TFAS taikymo pradžios datą arba vėliau. Pavyzdžiui, jei pirmą kartą standartus taikantis ūkio subjektas pagal anksčiau taikytus BAP nutraukė neišvestinio finansinio turto arba neišvestinių finansinių įsipareigojimų pripažinimą dėl sandorio, sudaryto iki TFAS taikymo pradžios datos, jis neturi šio turto ir įsipareigojimų vėl pripažinti pagal TFAS, jeigu jie dėl vėlesnio sandorio arba įvykio vėl netampa pripažintini.

D priedas

Kitų TFAS taikymo išimtys

Taisomi D1 ir D20 straipsniai.

D1 Ūkio subjektas gali pasirinkti taikyti vieną arba daugiau iš šių išimčių:

- a) ...
- o) klientų perduodamas turtas (D24 straipsnis);
- p) finansinių įsipareigojimų panaikinimas nuosavybės priemonėmis (D25 straipsnis) ir
- q) didelė hiperinfliacija (D26–D30 straipsniai).

Ūkio subjektas šių išimčių negali analogiškai taikyti kitiems straipsniams.

Finansinio turto arba finansinių įsipareigojimų tikrosios vertės nustatymas pirminio pripažinimo metu

D20 Nepaisant 7 ir 9 straipsnių reikalavimų, ūkio subjektas gali perspektyviai taikyti 39-ojo TAS 76TN straipsnio paskutinio sakinio ir 76ATN straipsnio reikalavimus sandoriams, sudarytiems TFAS taikymo pradžios datą arba vėliau.

Įterpiama antraštė ir D26–D30 straipsniai.

Didelė hiperinfliacija

- D26 Jeigu ūkio subjekto funkcinė valiuta buvo arba yra hiperinfliacinės ekonomikos šalies valiuta, ūkio subjektas turi nustatyti, ar iki TFAS taikymo pradžios datos ji buvo didelės hiperinfliacijos valiuta. Tai turi padaryti pirmą kartą TFAS taikantys ūkio subjektai, taip pat pirmiau TFAS taikę ūkio subjektai.
- D27 Hiperinfliacinės ekonomikos šalies valiuta yra didelės hiperinfliacijos valiuta, jeigu jai būdingos abi šios savybės:
- patikimas bendrasis kainų indeksas nėra žinomas visiems ūkio subjektams, kurie sandorius ir likučius apskaitoje tvarko šia valiuta;
 - ši valiuta nekeičiama į jokią santykinai stabilią užsienio valiutą ir atvirkščiai.
- D28 Ūkio subjekto funkcinė valiuta nebelaikoma didelės hiperinfliacijos valiuta nuo tos funkcinės valiutos normalizavimosi datos. Tai yra data, kurią funkcinė valiuta netenka vienos ar abiejų D27 straipsnyje nurodytų savybių arba ūkio subjektas pakeičia funkcinę valiutą į kitą valiutą, kuri nėra didelės hiperinfliacijos valiuta.
- D29 Kai ūkio subjekto TFAS taikymo pradžios data yra funkcinės valiutos normalizavimosi arba vėlesnė data, ūkio subjektas gali pasirinkti vertinti visą iki funkcinės valiutos normalizavimosi datos turėtą turtą ir išpareigojimus jų tikrąja verte TFAS taikymo pradžios datą. Ūkio subjektas šią tikrąją vertę gali laikyti to turto ir išpareigojimų numanoma savikaina pradinėje pagal TFAS parengtoje finansinės būklės ataskaitoje.
- D30 Kai funkcinės valiutos normalizavimosi data yra 12 mėnesių lyginamuoju laikotarpiu, lyginamasis laikotarpis gali būti trumpesnis kaip 12 mėnesių su sąlyga, kad būtų pateiktas visas tokio trumpesnio laikotarpio finansinių ataskaitų rinkinys (kaip reikalaujama 1-ojo TAS 10 straipsnyje).

ĮSIGALIOJIMO DATA

Įterpiamas 39H straipsnis.

- 39H 2010 m. gruodžio mėn. paskelbtu dokumentu „Didelė hiperinfliacija ir nustatytų datų netaikymas standartus pirmą kartą taikantiems ūkio subjektams“ (1-ojo TFAS pataisos) pataisyti B2, D1 ir D20 straipsniai ir įterpti 31C ir D26–D30 straipsniai. Ūkio subjektas turi taikyti tas pataisas 2011 m. liepos 1 d. arba vėliau prasidedantiems metiniams atskaitiniams laikotarpiams. Leidžiama taikyti anksčiau.

9-OJO TFAS PATAISOS**9-asis TFAS „Finansinės priemonės“ (paskelbtas 2009 m. lapkričio mėn.)**

C2 straipsnis taisomas taip:

C2 Taisomi B priedo B1, B2 ir B5 straipsniai ...

- B2 Išskyrus B3 straipsnyje leidžiamas išimtis, pirmą kartą standartus taikantis ūkio subjektas turi perspektyviai taikyti 39-ajame TAS „Finansinės priemonės. Pripažinimas ir vertinimas“ pateiktus pripažinimo nutraukimo reikalavimus sandoriams, sudarytiems TFAS taikymo pradžios datą arba vėliau. Pavyzdžiui, jei pirmą kartą standartus taikantis ūkio subjektas pagal anksčiau taikytus BAP nutraukė neišvestinio finansinio turto arba neišvestinių finansinių išpareigojimų pripažinimą dėl sandorio, sudaryto iki TFAS taikymo pradžios datos, jis neturi šio turto ir išpareigojimų vėl pripažinti pagal TFAS, jeigu jie dėl vėlesnio sandorio arba įvykio vėl netampa pripažintini.

C3 straipsnis taisomas įterpiančiomis D20 straipsnį:

C3 Taisomi D priedo (Kitų TFAS taikymo išimtis) D19 ir D20 straipsniai ...

- D20 Nepaisant 7 ir 9 straipsnių reikalavimų, ūkio subjektas gali perspektyviai taikyti 39-ojo TAS 76TN straipsnio paskutinio sakinio ir 76ATN straipsnio reikalavimus sandoriams, sudarytiems TFAS taikymo pradžios datą arba vėliau.

9-asis TFAS „Finansinės priemonės“ (paskelbtas 2010 m. spalio mėn.)

C2 ir C3 straipsniai iš dalies keičiami taip:

C2 straipsnyje B2 straipsnio pataisa taisoma taip:

B2 Išskyrus B3 straipsnyje leidžiamas išimtis, pirmą kartą standartus taikantis ūkio subjektas turi perspektyviai taikyti 9-ajame TFAS „Finansinės priemonės“ pateiktus pripažinimo nutraukimo reikalavimus sandoriams, sudarytiems TFAS taikymo pradžios datą arba vėliau. Pavyzdžiui, jei pirmą kartą standartus taikantis ūkio subjektas pagal anksčiau taikytus BAP nutraukė neišvestinio finansinio turto arba neišvestinių finansinių įsipareigojimų pripažinimą dėl sandorio, sudaryto iki TFAS taikymo pradžios datos, jis neturi šio turto ir įsipareigojimų vėl pripažinti pagal TFAS, jeigu jie dėl vėlesnio sandorio arba įvykio vėl netampa pripažintini.

C3 straipsnyje D20 straipsnio pataisa taisoma taip:

D20 Nepaisant 7 ir 9 straipsnių reikalavimų, ūkio subjektas gali perspektyviai taikyti 9-ojo TFAS B5.4.8 straipsnio paskutinio sakinio ir B5.4.9 straipsnio reikalavimus sandoriams, sudarytiems TFAS taikymo pradžios datą arba vėliau.

12-ojo TAS

Pelno mokesčiai pataisos

52 straipsnis penumeruojamas kaip 51A straipsnis. Taisomas 10 straipsnis ir po 51A straipsnio pateikti pavyzdžiai. Įterpiami 51B ir 51C straipsniai, pavyzdys po jų, 51D, 51E, 98 ir 99 straipsniai.

APIBRĖŽTYS

Mokesčių bazė

10 Jei turto ar įsipareigojimo mokesčio bazė nėra iš karto aiški, pravartu prisiminti esminį principą, kuriuo grindžiamas šis standartas: ūkio subjektas turi, su tam tikromis ribotomis išimtimis, pripažinti atidėtojo mokesčio įsipareigojimą (turtą), jeigu tik turto ar įsipareigojimo balansinės vertės atkūrimas ar padengimas padidintų (sumažintų) būsimus mokesčius, palyginti su tais, kokie būtų, jei toks atkūrimas ar padengimas neturėtų paveikti mokesčių dydžio. C pavyzdyje, kuris pateiktas po 51A straipsnio, iliustruojamos aplinkybės, kurioms susiklosčius gali būti pravartu atsižvelgti į šį esminį principą, pavyzdžiui, kai turto ar įsipareigojimo mokesčio bazė priklauso nuo numatomo atkūrimo ar padengimo būdo.

ĮVERTINIMAS

51A Tai, koku būdu ūkio subjektas atkuria (padengia) turto (įsipareigojimo) balansinę vertę, kai kuriose jurisdikcijose gali turėti įtakos:

- (a) mokesčių tarifui, taikomam tada, kai ūkio subjektas atkuria (padengia) turto (įsipareigojimo) balansinę vertę, ir
- (b) turto (įsipareigojimo) mokesčio bazei ar abiem šiems dalykams.

Tokiais atvejais atidėtojo mokesčio įsipareigojimus ir atidėtojo mokesčio turtą ūkio subjektas apskaičiuoja taikdamas mokesčio tarifą ir mokesčio bazę, kurie atitinka numatytą atkūrimo ar padengimo būdą.

A pavyzdys

Nekilnojamojo turto, įrangos ir įrengimų objekto balansinė vertė yra 100 PV, o mokesčių bazė – 60 PV. Parduodant objektą, būtų taikomas 20 % mokesčių tarifas, o kitoms pajamoms būtų taikomas 30 % mokesčių tarifas.

Ūkio subjektas turi pripažinti atidėtojo mokesčio įsipareigojimą 8 PV (40 PV, taikant 20 % tarifą), jei jis numato objekto toliau nenaudoti ir jį parduoti, arba atidėtojo mokesčio įsipareigojimą 12 PV (40 PV, taikant 30 % tarifą), jei numato pasilikti objektą ir atkurti jo balansinę vertę jį naudodamas.

B pavyzdys

Nekilnojamojo turto, įrangos ir įrengimų objektas, kurio įsigijimo savikaina yra 100 PV, o balansinė vertė – 80 PV, perkainojamas iki 150 PV. Mokesčiai atitinkamai nekoreguojami. Sukauptas nusidėvėjimas mokesčiams apskaičiuoti yra 30 PV, o mokesčio tarifas – 30 %. Jei objektas parduodamas už didesnę nei įsigijimo kainą, apskaičiuojant apmokestinamąsias pajamas bus įtrauktas 30 PV dydžio sukauptas nusidėvėjimas, tačiau įsigijimo savikainą viršijančios pardavimo pajamos nebus įtrauktos.

Objekto mokesčių bazė yra 70 PV ir yra 80 PV apmokestinamas laikinasis skirtumas. Jei ūkio subjektas numato atkurti balansinę vertę tą objektą naudodamas, jis turi gauti 150 PV apmokestinamųjų pajamų, tačiau galės išskaičiuoti tik 70 PV nusidėvėjimą. Todėl atidėtojo mokesčio įsipareigojimas lygus 24 PV (80 PV, taikant 30 % tarifą). Jei ūkio subjektas numato balansinę vertę atkurti nedelsiant parduodamas objektą ir gaudamas 150 PV įplaukų, atidėtojo mokesčio įsipareigojimas skaičiuojamas taip:

	Apmokestinamas laikinasis skirtumas	Mokesčio tarifas	Atidėtojo mokesčio įsipareigojimas
Sukauptas nusidėvėjimas mokesčiams	30	30 %	9
Suma, kuria įplaukos viršija savikainą	50	nulis	—
Iš viso:	80		9

(Pastaba. Pagal 61A straipsnį papildomas atidėtasis mokeskis, atsirandantis po perkainojimo, pripažįstamas kitų bendrųjų pajamų dalimi.)

C pavyzdys

Duomenys tokie pat kaip ir B pavyzdyje, tačiau tuo atveju, kai objektas parduodamas už didesnę nei įsigijimo kainą, apskaičiuojant apmokestinamąsias pajamas (kurioms taikomas 30 % dydžio tarifas), bus įtrauktas sukauptas nusidėvėjimas, o pardavimo pajamoms bus taikomas 40 % mokesčio tarifas, atskaičiuavus 110 PV kainą, atsižvelgiant į infliaciją.

Jei ūkio subjektas numato atkurti balansinę vertę tą objektą naudodamas, jis turi gauti 150 PV apmokestinamųjų pajamų, tačiau galės išskaičiuoti tik 70 PV nusidėvėjimą. Taigi mokesčių bazė yra 70 PV, apmokestinamas laikinasis skirtumas – 80 PV, o atidėtojo mokesčio įsipareigojimas – 24 PV (80 PV, taikant 30 % tarifą), kaip B pavyzdyje.

Jei ūkio subjektas numato atkurti objekto balansinę vertę nedelsiant parduodamas objektą už 150 PV, ūkio subjektas galės išskaičiuoti indeksuotą kainą – 110 PV. Grynosios 40 PV įplaukos bus apmokestintos 40 % mokesčių tarifu. Be to, apmokestinamasis pelnas, įtraukus 30 PV sukauptą nusidėvėjimą, bus apmokestintas 30 % mokesčių tarifu. Taigi mokesčių bazė yra 80 PV (iš 110 PV atėmus 30 PV), apmokestinamas laikinasis skirtumas – 70 PV, o atidėtojo mokesčio įsipareigojimas – 25 PV (40 PV, taikant 40 % tarifą, pridėjus 30 PV, taikant 30 % tarifą). Jei šiame pavyzdyje mokesčių bazė nėra iš karto aiški, būtų pravartu atsižvelgti į 10 straipsnyje išdėstytą esminį principą.

(Pastaba. Pagal 61A straipsnį papildomas atidėtasis mokeskis, atsirandantis po perkainojimo, pripažįstamas kitų bendrųjų pajamų dalimi.)

51B Jei atidėtojo mokesčio įsipareigojimas arba atidėtojo mokesčio turtas atsiranda dėl nenudėvimojo turto, vertinamo taikant 16-ajame TAS numatytą perkainojimo metodą, vertinant atidėtojo mokesčio įsipareigojimą arba atidėtojo mokesčio turtą turi būti atsižvelgiama į mokesčių padarinius, kurie atsirastų, kai nenudėvimojo turto balansinė vertė būtų atkuriami jį parduodant, neatsižvelgiant į minėto turto balansinės vertės nustatymo pagrindą. Atitinkamai, jeigu mokesčių įstatyme nustatytas mokesčio tarifas, taikytinas apmokestinamai sumai, gautai pardavus turtą, skiriasi nuo mokesčio tarifo, taikytino apmokestinamai sumai, gautai naudojant turtą, tai vertinant atidėtojo mokesčio įsipareigojimą ar turtą, siejamą su nenudėvimoju turtu, taikomas pirmasis tarifas.

51C Jei atidėtojo mokesčio įsipareigojimas arba turtas atsiranda dėl investicinio turto, vertinamo taikant 40-ajame TAS numatytą tikrosios vertės metodą, egzistuoja paneigiama prielaida, kad investicinio turto balansinė vertė bus atkurta jį pardavus. Todėl, jei prielaida nepaneigiama, vertinant atidėtojo mokesčio įsipareigojimą arba atidėtojo mokesčio turtą turi būti atsižvelgiama į mokesčių padarinius, kurie atsirastų, jei investicinio turto balansinė vertė būtų atkuriami vien parduodant turtą. Ši prielaida paneigiama, jei investicinis turtas yra nudėvimasis ir yra laikomas pagal verslo modelį, kurio tikslas – iš esmės laikui bėgant sunaudoti visą su investiciniu turtu susijusią ekonominę naudą, o ne tą turtą parduoti. Jei prielaida paneigiama, turi būti laikomasi 51 ir 51A straipsnių reikalavimų.

51C straipsnį iliustruojantis pavyzdys

Investicinio turto įsigijimo savikaina – 100 PV, o tiktroji vertė – 150 PV. Jis vertinamas taikant 40-ajame TAS numatytą tikrosios vertės metodą. Turtą sudaro žemė, kurios savikaina – 40 PV, o tiktroji vertė – 60 PV, ir pastatas, kurio savikaina – 60 PV, o tiktroji vertė – 90 PV. Žemės naudingo tarnavimo laikas neribotas.

Pastato sukauptas nusidėvėjimas mokesčiams apskaičiuoti yra 30 PV. Nerealizuoti investicinio turto tikrosios vertės pokyčiai neturi įtakos apmokestinamajam pelnui. Jei investicinis turtas parduodamas už didesnę nei įsigijimo kainą, 30 PV sukaupto nusidėvėjimo mokesčiams panaikinimas bus įtrauktas apskaičiuojant apmokestinamąjį pelną ir bus apmokestinamas taikant įprastą 30 % tarifą. Dėl įsigijimo savikainą viršijančių pardavimo pajamų mokesčių įstatyme nurodytas 25 % mokesčių tarifas mažiau nei dvejus metus laikomo turto atveju ir 20 % mokesčių tarifas dvejus metus ar ilgiau laikomo turto atveju.

Kadangi investicinis turtas vertinamas taikant 40-ajame TAS numatytą tikrosios vertės metodą, egzistuoja paneigiama prielaida, kad ūkio subjektas atkurs investicinio turto balansinę vertę vien parduodamas tą turtą. Jei prielaida nepaneigiama, apskaičiuojant atidėtąjį mokesį atsižvelgiama į mokesčių padarinius, kurie atsirastų, jei balansinė vertė būtų atkuriami vien parduodant turtą, net jei ūkio subjektas prieš pardavimą numato gauti pajamų iš turto nuomos.

Jei žemė parduodama, jos mokesčių bazė yra 40 PV ir yra 20 PV (60 - 40 PV) apmokestinamas laikinasis skirtumas. Jei parduodamas pastatas, jo mokesčių bazė yra 30 PV (60 - 30 PV) ir yra 60 PV (90 - 30 PV) apmokestinamas laikinasis skirtumas. Todėl bendras su investiciniu turtu susijęs apmokestinamas laikinasis skirtumas yra 80 PV (20 + 60 PV).

Pagal 47 straipsnį mokesčių tarifas yra tarifas, kurį numatoma taikyti tą ataskaitinį laikotarpį, per kurį investicinis turtas realizuojamas. Taigi, jei ūkio subjektas numato parduoti turtą palaikęs jį ilgiau nei dvejus metus, atitinkamas atidėtojo mokesčio įsipareigojimas apskaičiuojamas taip:

	Apmokestinamas laikinasis skirtumas	Mokesčio tarifas	Atidėtojo mokesčio įsipareigojimas
Sukauptas nusidėvėjimas mokesčiams	30	30 %	9
Suma, kuria įplaukos viršija savikainą	50	20 %	10
Iš viso:	80		19

Jei ūkio subjektas numato parduoti turtą palaikęs jį mažiau nei dvejus metus, šis skaičiavimo būdas būtų keičiamas, kad savikainą viršijančioms įplaukoms būtų taikomas ne 20 %, o 25 % mokesčio tarifas.

Jei ūkio subjektas turi pastatą pagal verslo modelį, kurio tikslas – iš esmės laikui bėgant sunaudoti visą su pastatu susijusią ekonominę naudą, o ne tą pastatą parduoti, ši prielaida pastato atveju būtų paneigta. Tačiau žemė nenudevima. Todėl žemės atveju vertės atkūrimo parduodant prielaida nebūtų paneigta. Tai reiškia, kad apskaičiuojant atidėtojo mokesčio įsipareigojimą būtų atsižvelgiama į mokesčių padarinius, kurie atsirastų, jei pastato balansinė vertė būtų atkurama jį naudojant, o žemės balansinė vertė būtų atkurama ją pardavus.

Jei pastatas naudojamas, jo mokesčių bazė yra 30 PV (60 - 30 PV) ir yra 60 PV (90 - 30 PV) apmokestinamas laikinasis skirtumas, todėl atsiranda 18 PV atidėtojo mokesčio įsipareigojimas (60 PV, taikant 30 % tarifą).

Jei žemė parduodama, jos mokesčių bazė yra 40 PV ir yra 20 PV (60 - 40 PV) apmokestinamas laikinasis skirtumas, todėl atsiranda 4 PV atidėtojo mokesčio įsipareigojimas (20 PV, taikant 20 % tarifą).

Todėl, jei pastato vertės atkūrimo jį parduodant prielaida paneigiama, su investiciniu turtu susijęs atidėtojo mokesčio įsipareigojimas yra 22 PV (18 + 4 PV).

51D 51C straipsnyje numatyta paneigiama prielaida taip pat taikoma, kai atidėtojo mokesčio įsipareigojimas arba atidėtojo mokesčio turtas atsiranda dėl investicinio turto vertinimo jungiant verslą, jei vėliau vertindamas tą investicinį turtą ūkio subjektas taikys tikrosios vertės metodą.

51E 51B–51D straipsniai nepakeičia reikalavimų pripažįstant ir vertinant atidėtojo mokesčio turtą taikyti šio standarto 24–33 straipsnių (išskaitomieji laikinieji skirtumai) ir 34–36 straipsnių (nepanaudoti mokesčių nuostoliai ir nepanaudoti mokesčių kreditai) principus.

ĮSIGALIOJIMO DATA

98 2010 m. gruodžio mėn. paskelbtu dokumentu *Atidėtasis mokestis. Pagrindinio turto vertės atkūrimas* 52 straipsnis pernumeruotas kaip 51A straipsnis, pataisytas 10 straipsnis ir po 51A straipsnio pateikti pavyzdžiai, taip pat įterpti 51B bei 51C straipsniai, pavyzdys po jų ir 51D, 51E ir 99 straipsniai. Ūkio subjektas tas pataisus turi taikyti 2012 m. sausio 1 d. arba vėliau prasidedantiems metiniams ataskaitiniams laikotarpiams. Leidžiama taikyti anksčiau. Jeigu ūkio subjektas taiko šias pataisus ankstesniam ataskaitiniam laikotarpiui, jis turi atskleisti šį faktą.

NAK 21-OJO AIŠKINIMO PANAIKINIMAS

99 2010 m. gruodžio mėn. paskelbtu dokumentu *Atidėtasis mokestis. Pagrindinio turto vertės atkūrimas* pakeičiamas NAK 21-asis aiškinimas *Pelno mokesčiai. Perkainoto turto, kuriam netaikomi nusidėvėjimo atskaitymai, atkūrimas*.

13-ASIS TARPTAUTINIS FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS STANDARTAS

„Tikrosios vertės nustatymas“

TIKSLAS

1 Šiame TFAS:

- a) **apibrėžta tikroji vertė;**
 - b) **viename TFAS aprašyta tikrosios vertės nustatymo sistema; ir**
 - c) **reikalaujama atskleisti informaciją apie tikrosios vertės nustatymą.**
- 2 Tikroji vertė yra nustatoma remiantis rinkos, o ne konkretaus ūkio subjekto duomenimis. Nustatant tam tikro turto ir išpareigojimų tikrąją vertę galima remtis rinkoje stebimais sandoriais arba rinkos informacija. Su kitu turtu ir išpareigojimais susijusių stebimų rinkos sandorių bei rinkos informacijos gali ir nebūti. Tačiau nustatant tikrąją vertę abiem atvejais siekiama to paties tikslo – apskaičiuoti kainą, už kurią vertinimo dieną dabartinėmis rinkos sąlygomis būtų parduotas turtas arba perleistas išpareigojimas pagal *tvaringą sandorį tarp rinkos dalyvių* (t. y. *galutinę kainą* vertinimo dieną tam rinkos dalyviui, kuriam priklauso turtas arba išpareigojimas).
- 3 Kai tokio paties turto arba išpareigojimo stebimos kainos nėra, ūkio subjektas nustato tikrąją vertę taikydamas kitą vertinimo metodiką, pagal kurią daugiausia naudojami svarbūs *stebimi duomenys*, o *nestebimų duomenų* naudojama kuo mažiau. Kadangi tikroji vertė nustatoma pagal rinkos duomenis, ją nustatant remiamasi prielaidomis, kurias rinkos dalyviai darytų įkainodami turtą arba išpareigojimą, įskaitant prielaidas dėl rizikos. Todėl nustatant tikrąją vertę nesvarbu, ar ūkio subjektas ketina laikyti turtą arba įvykdyti (ar kitaip padengti) išpareigojimą.
- 4 Apibrėžiant tikrąją vertę daugiausia dėmesio skiriama turtui ir išpareigojimams, nes jie yra pagrindinis apskaitinio vertinimo objektas. Be to, šis TFAS taikomas tikrąja verte vertinamoms paties ūkio subjekto nuosavybės priemonėms.

TAIKYMAS

- 5 Šis TFAS taikomas, kai kitame TFAS reikalaujama arba leidžiama nustatyti tikrąją vertę ar atskleisti informaciją apie tikrosios vertės nustatymą (taip pat atlikti tikrąja verte pagrįstus vertinimus, pavyzdžiui, nustatyti tikrąją vertę atėmus pardavimo išlaidas, arba atskleisti informaciją apie tuos vertinimus), išskyrus 6 ir 7 straipsniuose nustatytus atvejus.
- 6 Šio TFAS vertinimo ir atskleidimo reikalavimai netaikomi:
- a) mokėjimo akcijomis sandoriams, kuriems taikomas 2-asis TFAS „Mokėjimas akcijomis“;
 - b) nuomos sandoriams, kuriems taikomas 17-asis TAS „Nuoma“; ir
 - c) vertinimams, kurie yra kai kuo panašūs į vertinimą tikrąja verte, tačiau nustatoma ne tikroji vertė, o pavyzdžiui, grynoji galimo realizavimo vertė pagal 2-ąjį TAS „Atsargos“ arba naudojimo vertė pagal 36-ąjį TAS „Turto vertės sumažėjimas“.
- 7 Pagal šį TFAS nereikalaujama atskleisti informacijos apie:
- a) tikrąja verte vertinamą plano turtą pagal 19-ąjį TAS „Išmokos darbuotojams“;
 - b) tikrąja verte vertinamas pensinio aprūpinimo planų investicijas pagal 26-ąjį TAS „Planuojamų pensijų išmokų apskaita ir atskaitomybė“; ir
 - c) turtą, kurio atsiperkamoji vertė yra tikroji vertė, atėmus perleidimo išlaidas, pagal 36-ąjį TAS.
8. Šiame TFAS aprašyta tikrosios vertės nustatymo sistema taikoma ir pirmą kartą, ir vėliau nustatant tikrąją vertę, kai tai yra privaloma arba leidžiama pagal kitus TFAS.

TIKROSIOS VERTĖS NUSTATYMAS

Tikrosios vertės apibrėžtis

9 Šiame TFAS tikroji vertė apibrėžiama kaip kaina, už kurią vertinimo dieną būtų parduotas turtas arba perleistas įsipareigojimas pagal tvarkingą sandorį tarp rinkos dalyvių.

10 B2 straipsnyje išsamiai aprašytas tikrosios vertės nustatymo būdas.

Turtas arba įsipareigojimas

11 Tikrąja verte vertinamas konkretus turtas arba įsipareigojimas. Todėl ūkio subjektas, nustatydamas tikrąją vertę, turi atsižvelgti į turto arba įsipareigojimo savybes, į kurias atsižvelgtų rinkos dalyviai, vertinimo dieną įkainodami tą turtą arba įsipareigojimą. Tokios savybės, pavyzdžiui, yra:

a) turto būklė ir vieta; ir

b) turto pardavimo arba naudojimo apribojimai (jei yra).

12 Konkrečios savybės poveikis nustatant tikrąją vertę skirsis priklausomai nuo to, kaip į tą savybę atsižvelgtų rinkos dalyviai.

13 Tikrąja verte vertinamas turtas arba įsipareigojimas gali būti:

a) atskiras turtas arba įsipareigojimas (pavyzdžiui, finansinė priemonė ar nefinansinis turtas); arba

b) turto grupė, įsipareigojimų grupė arba turto ir įsipareigojimų grupė (pavyzdžiui, pinigus kuriantis vienetas ar verslas).

14 Ar turtas arba įsipareigojimas turi būti pripažįstamas arba atskleidžiamas kaip atskiras turtas ar įsipareigojimas, ar kaip turto (įsipareigojimų) grupė, ar kaip turto ir įsipareigojimų grupė, priklauso nuo atitinkamo *apskaitos vieneto*. Turto arba įsipareigojimo apskaitos vienetas nustatomas pagal atitinkamą TFAS, kuriame reikalaujama arba leidžiama nustatyti tikrąją vertę, išskyrus šiame TFAS nustatytus atvejus.

Sandoris

15 Tikrosios vertės nustatymas grindžiamas prielaida, kad rinkos dalyviai vertinimo dieną dabartinėmis rinkos sąlygomis apsikeičia turtu arba įsipareigojimu pagal tvarkingą to turto pardavimo arba įsipareigojimo perleidimo sandorį.

16 Tikrosios vertės nustatymas grindžiamas prielaida, kad turto pardavimo arba įsipareigojimo perleidimo sandoris sudaromas:

a) to turto arba įsipareigojimo *pagrindinėje rinkoje*; arba

b) jei nėra pagrindinės rinkos – to turto arba įsipareigojimo *palankiausioje rinkoje*.

17 Ūkio subjektas, nustatydamas pagrindinę, o jei pagrindinės nėra – palankiausią rinką, neprivalo išsamiai ištirti visų įmanomų rinkų, tačiau turi atsižvelgti į visą jam pagrįstai prieinamą informaciją. Jei nėra tam prieštaraujančių įrodymų, rinka, kurioje ūkio subjektas paprastai sudarytų turto pardavimo arba įsipareigojimo perleidimo sandorį, laikoma pagrindine, o jei pagrindinės nėra – palankiausia rinka.

18 Jeigu yra turto arba įsipareigojimo pagrindinė rinka, nustatoma tikroji vertė atitinka to turto arba įsipareigojimo kainą (tiesiogiai stebimą arba apskaičiuojamą pagal kitą vertinimo metodiką) toje rinkoje, net jei jo kaina kitoje rinkoje vertinimo dieną galėtų būti palankesnė.

19 Ūkio subjektas vertinimo dieną turi gebėti patekti į pagrindinę (arba palankiausią) rinką. Kadangi įvairūs ūkio subjektai (su jiems priklausančiais verslais), užsiimdami įvairia veikla, gali patekti į įvairias rinkas, to paties turto arba įsipareigojimo pagrindinė (arba palankiausia) rinka gali skirtis, jei skiriasi ūkio subjektai (ir jų verslai). Todėl pagrindinė (arba palankiausia) rinka (su jos dalyviais) vertinama ūkio subjekto požiūriu, taigi tarp įvairių subjektų, užsiimančių skirtinga veikla, gali būti skirtumų.

- 20 Nors ūkio subjektas turi gebėti patekti į rinką, jam nebūtina vertinimo dieną gebėti parduoti konkretų turtą arba perleisti konkretų išsipareigojimą, norint nustatyti jo tikrąją vertę pagal kainą toje rinkoje.
- 21 Net kai nėra stebimos rinkos, iš kurios būtų galima gauti informacijos apie parduodamo turto arba perleidžiamo išsipareigojimo įkainojimą vertinimo dieną, tikrosios vertės nustatymas yra grindžiamas prielaida, kad sandoris yra sudaromas būtent tą dieną, vertinant atitinkamą turtą arba išsipareigojimą turinčio rinkos dalyvio požiūriu. Tas tariamas sandoris yra turto pardavimo arba išsipareigojimo perleidimo kainos apskaiciavimo pagrindas.

Rinkos dalyviai

- 22 **Ūkio subjektas nustato turto arba išsipareigojimo tikrąją vertę remdamasis prielaidomis, kuriomis remtūsi rinkos dalyviai, įkainodami tą turtą arba išsipareigojimą jiems ekonomiškai naudingiausiu būdu.**
- 23 Ūkio subjektas, darydamas šias prielaidas, konkrečių rinkos dalyvių nurodyti neprivalo. Tačiau jis turi nustatyti bendras rinkos dalyviams būdingas savybes, atsižvelgdamas į veiksnius, kurie yra būdingi visiems šiems dalykams:
- a) turtui arba išsipareigojimui;
 - b) pagrindinei (arba palankiausiai) to turto ar išsipareigojimo rinkai; ir
 - c) rinkos dalyviams, su kuriais ūkio subjektas sudarytų sandorį toje rinkoje.

Kaina

- 24 **Tikroji vertė yra kaina, už kurią vertinimo dieną dabartinėmis rinkos sąlygomis būtų parduodamas turtas arba perleidžiamas išsipareigojimas pagal tvarkingą sandorį pagrindinėje (arba palankiausioje) rinkoje (t. y. galutinė kaina), nepriklausomai nuo to, ar ši kaina tiesiogiai stebima, ar nustatoma taikant kitą vertinimo metodiką.**
- 25 Kaina pagrindinėje (arba palankiausioje) rinkoje, pagal kurią nustatoma turto arba išsipareigojimo tikroji vertė, dėl sandorio išlaidų nekoreguojama. Sandorio išlaidų apskaita tvarkoma pagal kitus TFAS. Sandorio išlaidos nėra turto arba išsipareigojimo savybė – jos yra būdingos sandoriui ir skiriasi pagal tai, kaip ūkio subjektas sudaro tam turtui arba išsipareigojimui skirtą sandorį.
- 26 *Transporto išlaidos* neįeina į sandorio išlaidas. Jeigu turto vieta yra jam (pavyzdžiui, biržos prekei) būdinga savybė, jo kaina pagrindinėje (arba palankiausioje) rinkoje koreguojama dėl šių išlaidų, jei jų būtų patirta perkeliant turtą iš jo dabartinės vietos į tą rinką.

Taikymas nefinansiniam turtui

Pirmasis ir geriausias nefinansinio turto naudojimo būdas

- 27 **Nustatant nefinansinio turto tikrąją vertę atsižvelgiama į rinkos dalyvio gebėjimą gauti ekonominės naudos naudojant šį turtą pirmuoju ir geriausiu jo naudojimo būdu arba parduodant šį turtą kitam rinkos dalyviui, kuris jį naudotų pirmuoju ir geriausiu būdu.**
- 28 Pirmasis ir geriausias nefinansinio turto naudojimo būdas priklauso nuo to, koks to turto naudojimas yra fiziškai įmanomas, teisėtas ir finansiškai perspektyvus, kaip aprašyta toliau:
- a) fiziškai įmanomas naudojimas priklauso nuo turto fizinių savybių (pavyzdžiui, nekilnojamojo turto vietos arba dydžio), į kurias rinkos dalyviai atsižvelgtų įkainodami turtą;
 - b) teisėtas naudojimas priklauso nuo bet kokių turto naudojimo teisinių apribojimų (pavyzdžiui, nekilnojamajam turtui taikomų teritorijų planų), į kuriuos rinkos dalyviai atsižvelgtų įkainodami turtą;
 - c) finansiškai perspektyvus naudojimas priklauso nuo to, ar naudojant turtą fiziškai įmanomais ir teisėtais būdais gaunama pakankamai pajamų arba pinigų srautų (atsižvelgiant į turto pritaikymo naudoti tokiu būdu išlaidas), kad investicijos grąža atitiktų rinkos dalyvių, investuojančių į tokiu būdu naudojamą turtą, lūkesčius.

- 29 Pirmasis ir geriausias naudojimo būdas nustatomas rinkos dalyvių požiūriu, net jeigu ūkio subjektas ketina naudoti tą turtą kitu būdu. Tačiau būdas, kuriuo ūkio subjektas šiuo metu naudoja nefinansinį turtą, laikomas pirmuoju ir geriausiu jo naudojimo būdu, išskyrus atvejus, kai dėl rinkos arba kitokių veiksnių galima manyti, kad turto vertė būtų didžiausia, jei rinkos dalyviai naudotų jį kitu būdu.
- 30 Ūkio subjektas, siekdamas išsaugoti savo konkurencinę padėtį ar dėl kitų priežasčių, gali numatyti aktyviai nenaudoti įsigyto finansinio turto arba nenaudoti jo pirmuoju ir geriausiu būdu. Pavyzdžiui, ūkio subjektas gali įsigyti nematerialiojo turto, ketindamas turėti jį tam, kad jo negalėtų naudoti kiti. Nepaisant to, ūkio subjektas, nustatydamas nefinansinio turto tikrąją vertę, turi atsižvelgti į tai, koku pirmuoju ir geriausiu būdu tą turtą naudotų rinkos dalyviai.

Nefinansinio turto vertinimo prielaida

- 31 Pirmuoju ir geriausiu nefinansinio turto naudojimo būdu grindžiama vertinimo prielaida, kuria remiantis nustatoma to turto tikroji vertė, kaip aprašyta toliau:
- a) pirmuoju ir geriausiu būdu naudojamas nefinansinis turtas gali turėti didžiausią vertę rinkos dalyviams, kai jis naudojamas kartu su kitu tos pačios grupės (įrengtu ar kitaip pritaikytu naudoti) turtu arba kartu su kitu turtu ir įsipareigojimais (pavyzdžiui, verslu):
- i) jei pirmuoju ir geriausiu būdu turtas būtų naudojamas kartu su kitu turtu arba kitu turtu ir įsipareigojimais, to turto tikroji vertė yra kaina, kuri būtų gauta pardavus tą turtą pagal dabartinį sandorį, darant prielaidą, kad tas turtas būtų naudojamas kartu su kitu turtu arba kitu turtu ir įsipareigojimais ir kad rinkos dalyviai galėtų turėti tą turtą ir tuos įsipareigojimus (t. y. papildomą turtą ir susijusius įsipareigojimus);
 - ii) su turtu ir kitu papildomu turtu susiję įsipareigojimai apima įsipareigojimus, pagal kuriuos finansuojamas apyvartinis kapitalas, tačiau neapima įsipareigojimų, pagal kuriuos finansuojamas tai pačiai turto grupei nepriklausantis turtas;
 - iii) prielaidos dėl nefinansinio turto pirmojo ir geriausio naudojimo būdo nuosekliai taikomos visiems turto vienetams (kuriems tinka tas pirmasis ir geriausias naudojimo būdas), esantiems turto grupėje arba turto ir įsipareigojimų grupėje, kurioje atitinkamas turtas būtų naudojamas;
- b) pirmuoju ir geriausiu būdu naudojamas nefinansinis turtas gali turėti didžiausią vertę rinkos dalyviams, kai jis naudojamas atskirai. Jei turtas pirmuoju ir geriausiu būdu naudojamas atskirai, jo tikroji vertė yra kaina, kuri būtų gauta pagal dabartinį sandorį pardavus tą turtą rinkos dalyviams, kurie jį naudotų atskirai.

- 32 Nefinansinio turto tikrosios vertės nustatymas grindžiamas prielaida, kad tas turtas, kai jis parduodamas, atitinka kituose TFAS nustatyta apskaitos vienetą (kuriuo gali būti atskiras turtas). Taip yra net ir tuo atveju, kai nustatant tikrąją vertę remiamasi prielaida, jog pirmuoju ir geriausiu būdu turtas būtų naudojamas kartu su kitu turtu arba kitu turtu ir įsipareigojimais, nes nustatant tikrąją vertę daroma prielaida, kad atitinkamas rinkos dalyvis jau turi papildomą turtą ir susijusius įsipareigojimus.

- 33 B3 straipsnyje aprašytas vertinimo prielaidos sampratos taikymas nefinansiniam turtui.

Taikymas įsipareigojimams ir paties ūkio subjekto nuosavybės priemonėms

Bendrieji principai

- 34 Tikrosios vertės nustatymas grindžiamas prielaida, kad finansinis ar nefinansinis įsipareigojimas arba paties ūkio subjekto nuosavybės priemonė (pavyzdžiui, nuosavybės dalys, išleidžiamos kaip atlygis sujungiant verslą) vertinimo dieną yra perleidžiama rinkos dalyviui. Toks įsipareigojimo arba paties ūkio subjekto nuosavybės priemonės perleidimas grindžiamas šiomis prielaidomis:

- a) įsipareigojimas liktų neįvykdytas ir jį gavęs rinkos dalyvis turėtų įvykdyti šią prievolę. Vertinimo dieną įsipareigojimas nebūtų užskaitytas su kita sandorio šalimi ar kitaip panaikintas;
- b) paties ūkio subjekto nuosavybės priemonė liktų nepanaudota ir ją gavęs rinkos dalyvis perimtų su ta priemone susijusias teises ir pareigas. Vertinimo dieną ši priemonė nebūtų atšaukta ar kitaip panaikinta.

- 35 Net kai nėra stebimos rinkos, iš kurios būtų galima gauti informacijos apie perleidžiamo išsipareigojimo arba paties ūkio subjekto nuosavybės priemonės kainas (pavyzdžiui, todėl, kad pagal sutartinius ar kitokius teisinius apribojimus tokius objektus perleisti draudžiama), stebima tokių objektų rinka gali būti, jei kitos šalys juos laiko kaip turtą (pavyzdžiui, įmonės obligaciją arba pasirinkimo pirkti ūkio subjekto akcijas sandorį).
- 36 Visais atvejais ūkio subjektas, siekdamas tikrosios vertės nustatymo tikslo, t. y. apskaičiuoti kainą, už kurią vertinimo dieną dabartinėmis rinkos sąlygomis pagal tvarkingą rinkos dalyvių sandorį būtų perleistas išsipareigojimas arba nuosavybė priemone, turi naudoti kuo daugiau svarbių stebimų duomenų ir kuo mažiau – nestebimų duomenų.

Išsipareigojimai ir nuosavybės priemonės, kuriuos kitos šalys valdo kaip turtą

- 37 **Kai tokio paties arba panašaus išsipareigojimo ar paties ūkio subjekto nuosavybės priemonės perleidimo kotiruojamos kainos nėra ir kita šalis valdo tokį patį objektą kaip turtą, ūkio subjektas nustato, kokia būtų to išsipareigojimo arba nuosavybės priemonės tikroji vertė rinkos dalyviui, kuris vertinimo dieną tokį patį objektą valdytų kaip turtą.**
- 38 Tokiais atvejais ūkio subjektas išsipareigojimo arba nuosavybės priemonės tikrąją vertę nustato šia tvarka:
- a) naudodamas tokio paties objekto, kurį kita šalis valdo kaip turtą, kotiruojamą kainą *aktyviojoje rinkoje* (jei ta kaina yra);
 - b) jei tokios kainos nėra, naudodamas kitus stebimus duomenis, pavyzdžiui, tokio paties objekto, kurį kita šalis valdo kaip turtą, kotiruojamą kainą *neaktyvioje rinkoje*;
 - c) jei a ir b punktuose nurodytų stebimų kainų nėra, taikydamas kitą vertinimo metodiką, kaip antai:
 - i) *pajamų metodą* (pavyzdžiui, dabartinės vertės metodiką, pagal kurią atsižvelgiama į būsimus pinigų srautus, kuriuos rinkos dalyvis tikėtusi gauti valdydamas išsipareigojimą arba nuosavybės priemonę kaip turtą; žr. B10 ir B11 straipsnius);
 - ii) *rinkos metodą* (pavyzdžiui, naudodamas panašių išsipareigojimų arba nuosavybės priemonių, kuriuos kitos šalys valdo kaip turtą, kotiruojamas kainas; žr. B5–B7 straipsnius).
- 39 Išsipareigojimo arba paties ūkio subjekto nuosavybės priemonės, kurį kita šalis valdo kaip turtą, kotiruojamą kainą ūkio subjektas koreguoja tik tuo atveju, jei yra tam turtui būdingų veiksnių, kuriais netinka remtis nustatant išsipareigojimo arba nuosavybės priemonės tikrąją vertę. Ūkio subjektas turi užtikrinti, kad apribojimas, dėl kurio negalima parduoti to turto, neturėtų poveikio turto kainai. Toliau aprašyti kai kurie veiksniai, kurie gali reikšti, kad turto kotiruojamą kainą reikėtų koreguoti:

- a) turto kotiruojama kaina yra susijusi su panašiu (bet ne tokiu pačiu) išsipareigojimu arba nuosavybės priemone, kurį kita šalis valdo kaip turtą. Pavyzdžiui, išsipareigojimo arba nuosavybės priemonės konkreti savybė (kaip antai emitento kredito kokybė) gali skirtis nuo tos savybės, nuo kurios priklauso panašaus išsipareigojimo arba nuosavybės priemonės, valdomo kaip turtas, tikroji vertė;
- b) turto apskaitos vienetas ir išsipareigojimo arba nuosavybės priemonės apskaitos vienetas nėra tas pats. Pavyzdžiui, išsipareigojimų atveju turto kaina kartais atitinka bendrą rinkinio, kurį sudaro tiek emitento mokėtinos sumos, tiek trečiųjų šalių prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonės, kainą. Jeigu išsipareigojimo apskaitos vienetas neatitinka viso rinkinio apskaitos vieneto, reikia nustatyti emitento išsipareigojimo, o ne viso rinkinio tikrąją vertę. Taigi tokiais atvejais ūkio subjektas koreguotų nustatytą turto kainą, pašalindamas trečiųjų šalių prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonių poveikį.

Išsipareigojimai ir nuosavybės priemonės, kurie nėra kitų šalių valdomi kaip turtas

- 40 **Kai tokio paties arba panašaus išsipareigojimo ar paties ūkio subjekto nuosavybės priemonės perleidimo kotiruojamos kainos nėra ir kita šalis nevaldo tokio paties objekto kaip turto, ūkio subjektas turi nustatyti išsipareigojimo arba nuosavybės priemonės tikrąją vertę taikydamas vertinimo metodiką kaip rinkos dalyvis, kuris turi vykdyti tą išsipareigojimą arba yra išleidęs tą nuosavybės priemonę.**

41 Pavyzdžiui, taikydamas dabartinės vertės metodiką, ūkio subjektas gali atsižvelgti į bet kurią iš šių dalykų:

- a) būsimas pinigų išmokas, kurias rinkos dalyvis tikėtusi sumokėti vykdydamas prievolę, įskaitant kompensaciją, kurios rinkos dalyvis reikalautų už tos prievolės prisiėmimą (žr. B31–B33 straipsnius);
- b) sumą, kurią rinkos dalyvis gautų už tai, kad prisiimtų tokių patį įsipareigojimą arba išleistų tokią pačią nuosavybės priemonę; šiuo atveju reikia remtis prielaidomis, kuriomis remtųsi rinkos dalyviai, įkainodami tokių patį (pavyzdžiui, turintį tas pačias kredito savybes) objektą pagrindinėje (arba palankiausioje) rinkoje, prisiimdami įsipareigojimą arba išleisdami nuosavybės priemonę pagal tokias pačias sutarties sąlygas.

Prievolių neįvykdymo rizika

42 Įsipareigojimo tikroji vertė parodo **prievolių neįvykdymo rizikos poveikį. Prievolių neįvykdymo rizika, be kita ko, apima paties ūkio subjekto kredito riziką (kaip apibrėžta 7-ajame TFAS „Finansinės priemonės. Atskleidimas“). Daroma prielaida, kad prievolių neįvykdymo rizika prieš perleidžiant įsipareigojimą ir jį perleisus yra tokia pati.**

43 Nustatydamas įsipareigojimo tikrąją vertę ūkio subjektas atsižvelgia į savo kredito rizikos (kreditingumo) poveikį ir bet kokius kitus veiksnius, nuo kurių gali priklausyti tikimybė, kad prievolė bus įvykdyta arba neįvykdyta. Tas poveikis gali skirtis priklausomai nuo įsipareigojimo, pavyzdžiui:

a) ar tas įsipareigojimas yra prievolė perduoti pinigus (finansinis įsipareigojimas), ar prievolė pristatyti prekes arba teikti paslaugas (nefinansinis įsipareigojimas);

b) dėl su tuo įsipareigojimu susijusių prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonių (jei yra) sąlygų.

44 Įsipareigojimo tikroji vertė parodo prievolių neįvykdymo rizikos poveikį, susijusį su jo apskaitos vienetu. Įsipareigojimo, išleisto kartu su neatskiriama trečiosios šalies prievolių įvykdymo užtikrinimo priemone, kuri apskaitoje pateikiama atskirai nuo paties įsipareigojimo, emitentas, nustatydamas įsipareigojimo tikrąją vertę, neturi atsižvelgti į prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonės (pavyzdžiui, trečiosios šalies skolos garantijos) poveikį. Jei prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonė apskaitoje pateikiama atskirai nuo įsipareigojimo, emitentas, nustatydamas įsipareigojimo tikrąją vertę, turi atsižvelgti ne į garanto – trečiosios šalies, o į savo kreditingumą.

Apribojimas, neleidžiantis perleisti įsipareigojimo arba paties ūkio subjekto nuosavybės priemonės

45 Nustatydamas įsipareigojimo arba paties ūkio subjekto nuosavybės priemonės tikrąją vertę, ūkio subjektas neturi įtraukti atskirų duomenų ir koreguoti kitų duomenų dėl apribojimo, neleidžiančio perleisti tokio objekto. Apribojimo, neleidžiančio perleisti įsipareigojimo arba paties ūkio subjekto nuosavybės priemonės, poveikis netiesiogiai arba tiesiogiai įtraukiamas į kitus duomenis nustatant tikrąją vertę.

46 Pavyzdžiui, tiek kreditorius, tiek skolininkas sandorio dieną sutiko su įsipareigojimo kaina pagal sandorį, žinodami, kad tam įsipareigojimui taikomas apribojimas, neleidžiantis jo perleisti. Kadangi tas apribojimas įeina į sandorio kainą, sandorio dieną nereikia pateikti atskirų duomenų ar koreguoti esamų duomenų dėl to apribojimo, neleidžiančio perleisti įsipareigojimo, poveikio. Vėlesnių vertinimų dienomis taip pat nereikia pateikti atskirų duomenų ar koreguoti esamų duomenų dėl apribojimo, neleidžiančio perleisti įsipareigojimo, poveikio.

Finansinis įsipareigojimas su paklausos kriterijumi

47 Finansinio įsipareigojimo su paklausos kriterijumi (pavyzdžiui, indėlio iki pareikalavimo) tikroji vertė yra ne mažesnė už sumą, mokėtiną pareikalavus, diskontuotą nuo pirmos dienos, kurią gali būti pareikalauta ją sumokėti.

Taikymas finansiniam turtui ir finansiniams įsipareigojimams su tarpusavyje užskaitomomis rinkos rizikos arba sandorio šalies kredito rizikos pozicijomis

48 Finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų grupę turintis ūkio subjektas patiria rinkos riziką (kaip apibrėžta 7-ajame TFAS) ir kiekvienos sandorio šalies kredito riziką (kaip apibrėžta 7-ajame TFAS). Jeigu ūkio subjektas tą finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų grupę valdo remdamasis savo patiriama grynąja rinkos rizika arba kredito rizika, nustatant tikrąją vertę jam leidžiama taikyti šio TFAS išimtį. Taikydamas tą išimtį, ūkio subjektas gali nustatyti finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų grupės tikrąją vertę pagal kainą, kuri būtų gauta vertinimo dieną dabartinėmis rinkos sąlygomis pardavus grynąją ilgąją poziciją (t. y. turtą) esant konkrečiai rizikai arba perleisus grynąją trumpąją poziciją (t. y. įsipareigojimą) esant konkrečiai rizikai pagal tvarkingą sandorį tarp rinkos dalyvių. Ūkio subjektas atitinkamai nustato finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų grupės tikrąją vertę pagal tai, kokią esamos grynosios rizikos pozicijos kainą vertinimo dieną nustatytų rinkos dalyviai.

- 49 Ūkio subjektui leidžiama pasinaudoti 48 straipsnyje nustatyta išimtimi tik jei jis tenkina visas šias sąlygas:
- a) finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų grupę valdo remdamasis savo grynąja konkrečia rinkos rizikos (vienos ar kelių rūšių) pozicija arba konkrečios sandorio šalies kredito rizikos pozicija pagal dokumentais patvirtintą savo rizikos valdymo arba investavimo strategiją;
 - b) teikia tuo paremtą informaciją apie finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų grupę savo pagrindiniams vadovaujantiems darbuotojams, kaip apibrėžta 24-ajame TAS „Susijusių šalių atskleidimas“; ir
 - c) privalo arba pasirenka vertinti tą finansinį turtą ir finansinius įsipareigojimus tikrąja verte finansinės būklės ataskaitoje kiekvieno ataskaitinio laikotarpio pabaigoje.
- 50 48 straipsnyje nustatyta išimtis netaikoma finansinių ataskaitų pateikimui. Kai kuriais atvejais finansinių priemonių pateikimo finansinės būklės ataskaitoje pagrindas skiriasi nuo finansinių priemonių vertinimo pagrindo, pavyzdžiui, jeigu TFAS nėra nustatyto reikalavimo arba leidimo finansines priemones pateikti grynąja suma. Tokiais atvejais ūkio subjektui gali reikėti paskirstyti portfelio koregavimus (žr. 53–56 straipsnius) atskiram turtui arba atskiriems įsipareigojimams, sudarantiems finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų grupę, kuri valdoma remiantis ūkio subjekto grynąja rizikos pozicija. Ūkio subjektas tokius paskirstymus turi atlikti pagrįstai ir nuosekliai, taikydamas konkrečiomis aplinkybėmis tinkamą metodiką.
- 51 Ūkio subjektas pagal 8-ąją TAS „Apskaitos politika, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidos“ priima apskaitos politikos sprendimą taikyti 48 straipsnyje nustatytą išimtį. Šią išimtį darantis ūkio subjektas nuosekliai taiko tą apskaitos politiką, įskaitant savo politiką, pagal kurią jis paskirsto siūlomų ir prašomų kainų koregavimus (žr. 53–55 straipsnius) ir kredito koregavimus (žr. 56 straipsnį), kai tinka, konkrečiam portfeliui nuo vieno ataskaitinio laikotarpio iki kito ataskaitinio laikotarpio.
- 52 48 straipsnyje nustatyta išimtis taikoma tik finansiniam turtui ir finansiniams įsipareigojimams, kuriems taikomas 39-asis TAS „Finansinės priemonės. Pripažinimas ir vertinimas“ arba 9-asis TFAS „Finansinės priemonės“.

Rinkos rizika

- 53 Taikydamas 48 straipsnyje nustatytą išimtį finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų grupės, valdomos pagal ūkio subjekto konkrečią grynąją (vienos arba kelių rūšių) rinkos rizikos poziciją, tikrajai vertei nustatyti, ūkio subjektas pasirenka kainą iš siūlomų ir prašomų kainų skirtumo, labiausiai atitinkančią tikrąją vertę tokiomis aplinkybėmis, kokiomis ūkio subjektas patiria tą grynąją rinkos riziką (žr. 70 ir 71 straipsnius).
- 54 Taikydamas 48 straipsnyje nustatytą išimtį ūkio subjektas užtikrina, kad tą ūkio subjekto finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų grupę veikianti rinkos rizika (vienos arba kelių rūšių) būtų iš esmės tokia pati. Pavyzdžiui, ūkio subjektas neturėtų derinti palūkanų normos rizikos, kuri siejama su finansiniu turtu, su biržos prekių kainos rizika, kuri siejama su finansiniu įsipareigojimu, nes tai padarius ūkio subjekto palūkanų normos rizika ar biržos prekių kainos rizika nesumažėtų. Taikant 48 straipsnyje nustatytą išimtį nustatant grupėje esančio finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų tikrąją vertę būtina atsižvelgti į bet kokią bazinę riziką, patiriamą dėl nevienodų rinkos rizikos rodiklių.
- 55 Ūkio subjekto pozicijų dėl konkrečios (vienos ar kelių rūšių) rinkos rizikos, susijusių su finansiniu turtu ir finansiniais įsipareigojimais, trukmė taip pat yra iš esmės tokia pati. Pavyzdžiui, ūkio subjektas, kuris sudaro 12 mėnesių trukmės ateities sandorį apdraudžiant pinigų srautus nuo palūkanų normų pasikeitimo per 12 mėnesių rizikos, kai finansinė priemonė yra penkerių metų trukmės, susijusio finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų grupėje grynąja suma vertinama tik palūkanų normos pasikeitimo per 12 mėnesių rizikos tikroji vertė, o likusios rizikos (t. y. nuo antrųjų iki penktųjų metų) – visa suma.

Konkrečios sandorio šalies kredito rizika

- 56 Taikydamas 48 straipsnyje nustatytą išimtį ūkio subjektas, nustatydamas su konkrečia sandorio šalimi sudarytos finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų grupės tikrąją vertę, įtraukia savo patiriamos tos sandorio šalies grynosios kredito rizikos arba tos sandorio šalies patiriamos ūkio subjekto grynosios kredito rizikos poveikį tais atvejais, kai rinkos dalyviai atsižvelgtų į bet kokius esamus susitarimus, kuriais mažinama kredito rizika įsipareigojimų neįvykdymo atveju (pavyzdžiui, pagrindinį užskaitos sandorį su sandorio šalimi arba susitarimą, pagal kurį privaloma pasikeisti užstatu remiantis kiekvienos šalies patiriama grynąja kitos šalies kredito rizika). Nustatoma tikroji vertė turi atitikti rinkos dalyvių lūkesčius, kiek yra tikėtina, kad įsipareigojimų neįvykdymo atveju tokio susitarimo vykdymas būtų teisiškai privalomas.

Tikroji vertė per pirminį pripažinimą

- 57 Kai turtas įsigyjamas arba įsipareigojimas prisiimamas pagal to turto arba įsipareigojimo mainų sandorį, šio sandorio kaina yra kaina, kuri mokama už įsigyjamą turtą arba gaunama už prisiimamą įsipareigojimą (*pradinė kaina*). Priešingai, turto arba įsipareigojimo tikroji vertė yra kaina, kuri būtų gauta parduodant turtą arba sumokėta perleidžiant įsipareigojimą (galutinė kaina). Ūkio subjektai nebūtinai parduoda turtą už tą pačią kainą, už kurią jį įsigijo, taip pat nebūtinai perleidžia įsipareigojimus už tas pačias kainas, už kurias juos prisiėmė.
- 58 Daugeliu atvejų sandorio kaina yra lygi tikrajai vertei (pavyzdžiui, taip gali būti, kai sandorio dieną turto pirkimo sandoris sudaromas toje pačioje rinkoje, kurioje tas turtas būtų parduotas).
- 59 Nustatydamas, ar tikroji vertė per pirminį pripažinimą yra lygi sandorio kainai, ūkio subjektas atsižvelgia į sandoriui ir atitinkamam turtui arba įsipareigojimui būdingus veiksnius. B4 straipsnyje aprašytos situacijos, kuriose sandorio kaina gali neatitikti turto arba įsipareigojimo tikrosios vertės per pirminį pripažinimą.
- 60 Jei pagal kitą TFAS ūkio subjektui yra privaloma arba leidžiama iš pradžių vertinti turtą arba įsipareigojimą tikrąja verte ir jo sandorio kaina skiriasi nuo tikrosios vertės, ūkio subjektas pripažįsta susijusį pelną arba nuostolius pelno (nuostolių) ataskaitoje, nebent tame TFAS yra nustatyta kitaip.

Vertinimo metodikos

- 61 Ūkio subjektas taiko vertinimo metodikas, kurios yra tinkamos konkrečiomis aplinkybėmis ir pagal kurias pakanka duomenų tikrajai vertei nustatyti, naudodamas kuo daugiau svarbių stebimų duomenų ir kuo mažiau nestebimų duomenų.**
- 62 Vertinimo metodikos taikymo tikslas – nustatyti kainą, už kurią vertinimo dieną dabartinėmis rinkos sąlygomis būtų parduotas turtas arba perleistas įsipareigojimas pagal tvarkingą sandorį tarp rinkos dalyvių. Trys plačiai taikomos vertinimo metodikos yra rinkos metodas, *išlaidų metodas* ir pajamų metodas. Svarbiausi šių metodų aspektai apibendrinti B5–B11 straipsniuose. Ūkio subjektas, nustatydamas tikrąją vertę, taiko vertinimo metodikas, atitinkančias vieną ar daugiau iš minėtų metodų.
- 63 Kai kuriais atvejais (pavyzdžiui, kai vertinant turtą arba įsipareigojimą naudojamos tokio paties turto arba įsipareigojimų kotiruojamos kainos aktyviojoje rinkoje) tinka tik viena vertinimo metodika. Kitais atvejais (pavyzdžiui, nustatant pinigus kuriančio vieneto vertę) tinka taikyti kelias vertinimo metodikas. Jei tikroji vertė nustatoma taikant kelias vertinimo metodikas, gauti rezultatai (t. y. atitinkami tikrosios vertės duomenys) įvertinami atsižvelgiant į tuose rezultatuose pateiktų verčių intervalo pagrįstumą. Nustatoma tikroji vertė – tai tam intervalui priklausanti vertė, kuri labiausiai atitinka tikrąją vertę konkrečiomis aplinkybėmis.
- 64 Jei sandorio kaina per pirminį pripažinimą yra tikroji vertė, o vėlesniais laikotarpiais tikroji vertė bus nustatoma taikant vertinimo metodiką, pagal kurią naudojami nestebimi duomenys, tą vertinimo metodiką reikia pritaikyti, kad per pirminį pripažinimą jos rezultatas būtų lygus sandorio kainai. Taip pritaikant vertinimo metodiką užtikrinama, kad ji atitiktų dabartines rinkos sąlygas, ir ūkio subjektui yra lengviau nustatyti, ar vertinimo metodiką reikia koreguoti (pavyzdžiui, taikant tą vertinimo metodiką gali būti neatsižvelgiama į tam tikrą turto arba įsipareigojimo savybę). Po pirminio pripažinimo, nustatydamas tikrąją vertę pagal vertinimo metodiką arba metodikas, pagal kurias naudojami nestebimi duomenys, ūkio subjektas turi užtikrinti, kad tos vertinimo metodikos atitiktų stebimus rinkos duomenis (pavyzdžiui, panašaus turto arba įsipareigojimo kainą) vertinimo dieną.
- 65 Vertinimo metodikos, pagal kurias nustatoma tikroji vertė, turi būti taikomos nuosekliai. Tačiau vertinimo metodiką arba jos taikymo būdą galima pakeisti (pavyzdžiui, pakeisti jos santykinę reikšmę, kai taikomos kelios vertinimo metodikos, arba pakeisti vertinimo metodikos koregavimą), jei tai pakeitus vertinimo rezultatai taip pat tiksliai arba dar tiksliau atitinka tikrąją vertę konkrečiomis aplinkybėmis. Taip gali būti, pavyzdžiui, dėl kurio nors iš šių įvykių:

- a) atsiranda naujų rinkų;
- b) gaunama naujos informacijos;
- c) nebeįmanoma gauti pirmiau naudotos informacijos;

d) patobulinamos vertinimo metodikos; arba

e) pasikeičia rinkos sąlygos.

- 66 Pakeitus vertinimo metodiką arba jos taikymo būdą reikalingi pataisymai apskaitoje registruojami kaip apskaitinio įvertinimo keitimai pagal 8-ąją TAS. Tačiau kai pataisymai atliekami pakeitus vertinimo metodiką arba jos taikymo būdą, nereikia atskleisti 8-ajame TAS reikalaujamos informacijos apie apskaitinio įvertinimo keitimą.

Pagal vertinimo metodikas naudojami duomenys

Bendrieji principai

- 67 Taikant vertinimo metodikas tikrajai vertei nustatyti, būtina naudoti kuo daugiau svarbių stebimų duomenų ir kuo mažiau nestebimų duomenų.**

- 68 Rinkų, kuriose gali būti stebimų duomenų apie tam tikrą turtą ir įsipareigojimus (pavyzdžiui, finansines priemones), pavyzdžiai yra užsienio valiutų rinkos, tarpininkų rinkos, maklerių rinkos ir rinkos be tarpininkų (žr. B34 straipsnį).

- 69 Ūkio subjektas pasirenka duomenis, atitinkančius turto arba įsipareigojimo savybes, į kurias rinkos dalyviai atsižvelgtų sudarydami sandorį dėl to turto arba įsipareigojimo (žr. 11 ir 12 straipsnius). Kai kuriais atvejais dėl tų savybių daromas koregavimas, kaip antai priemoka arba nuolaida (pavyzdžiui, kontrolės priemoka arba nekontroliuojamos dalies nuolaida). Tačiau nustatant tikrąją vertę neatsižvelgiama į priemoką arba nuolaidą, kuri neatitinka apskaitos vieneto pagal tą TFAS, kuriame reikalaujama arba leidžiama nustatyti tikrąją vertę (žr. 13 ir 14 straipsnius). Nustatant tikrąją vertę negalima atsižvelgti į priemokas arba nuolaidas dėl dydžio, kuris yra ūkio subjekto turimiems objektams būdinga savybė (konkrečiai paminėtinas blokavimo veiksnys, kai turto arba įsipareigojimo kotiruojama kaina pakoreguojama todėl, kad įprasta rinkos dienos prekybos apimtis yra per maža ir neapima viso ūkio subjekto turimo kiekio, kaip aprašyta 80 straipsnyje), o ne turto ar įsipareigojimo savybė (pavyzdžiui, kontrolės priemoka nustatant kontroliuojamos dalies tikrąją vertę). Visais atvejais, kai yra turto arba įsipareigojimo kotiruojama kaina aktyviojoje rinkoje (t. y. 1 lygio duomenys), ūkio subjektas, nustatydamas tikrąją vertę, naudoja tą kainą ir jos nekoreguoja, išskyrus 79 straipsnyje nustatytus atvejus.

Siūlomomis ir prašomomis kainomis pagrįsti duomenys

- 70 Jeigu yra tikrąja verte vertinamo turto arba įsipareigojimo siūloma kaina ir prašoma kaina (pavyzdžiui, tarpininkų rinkos duomenys), nustatant tikrąją vertę naudojama kaina iš siūlomų ir prašomų kainų skirtumo, kuri esamomis aplinkybėmis labiausiai atitinka tikrąją vertę, nepaisant to, kuriam tikrosios vertės hierarchijos lygiui tie duomenys priskiriami (t. y. 1, 2 ar 3 lygiui, žr. 72–90 straipsnius). Taikyti siūlomas kainas turto pozicijoms ir prašomas kainas įsipareigojimų pozicijoms yra leidžiama, bet neprivaloma.
- 71 Šiame TFAS nedraudžiama naudoti vidutinių rinkos kainų ar kitokių kainų nustatymo normų, kurias rinkos dalyviai praktiškai taiko nustatydami tikrąją vertę iš siūlomų ir prašomų kainų skirtumo.

Tikrosios vertės hierarchija

- 72 Siekiant, kad būtų nuosekliau ir palyginamiau nustatoma tikroji vertė ir atskleidžiama susijusi informacija, šiame TFAS nustatyta tikrosios vertės hierarchija, kurią taikant duomenys, naudojami pagal vertinimo metodikas tikrajai vertei nustatyti, skirstomi į tris lygius (žr. 76–90 straipsnius). Pagal šią tikrosios vertės hierarchiją pirmenybė teikiama tokio paties turto arba tokių pačių įsipareigojimų kotiruojamoms (nekoreguotoms) kainoms aktyviosiose rinkose (1 lygio duomenys), o paskutiniai pagal svarbą yra nestebimi duomenys (3 lygio duomenys).
- 73 Kai kuriais atvejais duomenys, naudojami nustatant turto arba įsipareigojimo tikrąją vertę, gali būti priskiriami skirtingiems tikrosios vertės hierarchijos lygiams. Tokiais atvejais visas tikrosios vertės nustatymas priskiriamas tam pačiam tikrosios vertės hierarchijos lygiui kaip žemiausio lygio duomenys, kurie yra reikšmingi visam vertinimui. Įvertinant konkrečių duomenų reikšmę visam tikrosios vertės nustatymo procesui, reikia priimti sprendimą atsižvelgiant į konkrečiam turtui arba įsipareigojimui būdingus veiksnys. Nustatant tikrosios vertės hierarchijos lygį, kuriam priskiriamas tikrosios vertės nustatymas, neatsižvelgiama į koregavimus, kurie daromi siekiant atlikti tikrąją vertę pagrįstus vertinimus, kaip antai į pardavimo išlaidas, kai nustatoma tikroji vertė atėmus pardavimo išlaidas.
- 74 Nuo svarbių duomenų buvimo ir jų santykinio subjektyvumo gali priklausyti tinkamų vertinimo metodikų pasirinkimas (žr. 61 straipsnį). Tačiau pagal tikrosios vertės hierarchiją skirstomi duomenys, naudojami pagal vertinimo metodikas, o ne pačios vertinimo metodikos, taikomos tikrajai vertei nustatyti. Pavyzdžiui, tikrosios vertės nustatymas taikant dabartinės vertės metodiką gali būti priskirtas 2 ar 3 lygiui – tai priklauso nuo visam vertinimo procesui svarbių duomenų ir nuo to, kuriam tikrosios vertės hierarchijos lygiui tie duomenys priskiriami.

75 Jei stebimus duomenis reikia koreguoti naudojant nestebimus duomenis ir dėl to koregavimo nustatoma kur kas didesnė arba mažesnė tikroji vertė, taip nustatyta tikroji vertė priskiriama tikrosios vertės hierarchijos 3 lygiui. Pavyzdžiui, jei rinkos dalyvis, nustatydamas turto kainą, atsižvelgtų į to turto pardavimo apribojimo poveikį, ūkio subjektas pakoreguotų kotiruojamą kainą, atsižvelgdamas į to apribojimo poveikį. Jei ta kotiruojama kaina yra 2 lygio duomenys, o koregavimas – nestebimi duomenys, svarbūs visam vertinimui, nustatyta tikroji vertė priskiriama tikrosios vertės hierarchijos 3 lygiui.

1 lygio duomenys

76 1 lygio duomenys yra tokių pačių turto vienetų arba įsipareigojimų kotiruojamos (nekoreguotos) kainos aktyviosiose rinkose, į kurias ūkio subjektas gali patekti vertinimo dieną.

77 Kotiruojama kaina aktyviojoje rinkoje yra patikimiausias tikrosios vertės įrodymas; kai tik ji žinoma, ją reikia be jokių koregavimų naudoti tikrajai vertei nustatyti, išskyrus 79 straipsnyje numatytus atvejus.

78 1 lygio duomenų galima gauti apie daugelį finansinio turto vienetų ir finansinių įsipareigojimų; kai kuriais iš šių turto vienetų ir įsipareigojimų gali būti keičiamasi keliuose aktyviosiose rinkose (pavyzdžiui, skirtingose biržose). Todėl svarbiausia nustatyti abu toliau nurodytus dalykus, susijusius su 1 lygio duomenimis:

a) turto arba įsipareigojimo pagrindinė rinka arba, jei pagrindinės rinkos nėra, to turto arba įsipareigojimo palankiausia rinka; ir

b) ar ūkio subjektas vertinimo dieną gali sudaryti sandorį dėl turto arba įsipareigojimo už tos rinkos kainą.

79 Ūkio subjektas 1 lygio duomenų nekoreguoja, išskyrus šiuos atvejus:

a) kai ūkio subjektas turi daug panašių (bet ne tokių pačių) turto vienetų arba įsipareigojimų (pavyzdžiui, skolos vertybinių popierių), kurie vertinami tikrąja verte ir kurių kotiruojama kaina aktyviojoje rinkoje yra žinoma, tačiau gauti kiekvieno tokio atskiro turto arba įsipareigojimo kotiruojamą kainą nėra lengva (t. y. dėl ūkio subjekto turimų panašių turto vienetų arba įsipareigojimų didelio skaičiaus būtų sunku gauti informaciją apie kiekvieno atskiro turto ar įsipareigojimo kainą vertinimo dieną). Tokiu atveju ūkio subjektas gali praktiškai nustatyti tikrąją vertę taikydamas alternatyvų kainos nustatymo metodą, pagal kurį naudojamos ne tik kotiruojamos kainos (pavyzdžiui, kainos nustatomos matricos būdu). Tačiau taikant alternatyvų kainos nustatymo metodą nustatyta tikroji vertė priskiriama žemesniam tikrosios vertės hierarchijos lygiui;

b) kai kotiruojama kaina aktyviojoje rinkoje vertinimo dieną neatitinka tikrosios vertės. Taip gali būti, pavyzdžiui, jei reikšmingi įvykiai (kaip antai sandoriai rinkoje be tarpininkų, prekyba maklerių rinkoje arba pranešimai) nutinka po rinkos uždarymo, bet iki vertinimo datos. Ūkio subjektas parengia ir nuosekliai taiko politiką, pagal kurią nustatomi šie įvykiai, galintys paveikti tikrosios vertės nustatymą. Tačiau jei kotiruojama kaina koreguojama gavus naujos informacijos, ją pakoregavus nustatyta tikroji vertė priskiriama žemesniam tikrosios vertės hierarchijos lygiui;

c) vertinant tikrąją vertę įsipareigojimą arba paties ūkio subjekto nuosavybės priemonę, kai naudojama tokio paties objekto, kuriuo aktyviojoje rinkoje prekiaujama kaip turtu, kotiruojama kaina ir tą kainą reikia koreguoti dėl tam objektui arba turtui būdingų veiksnių (žr. 39 straipsnį). Jei turto kotiruojamos kainos koreguoti nereikia, taip nustatyta tikroji vertė priskiriama tikrosios vertės hierarchijos 1 lygiui. Tačiau kaip nors pakoregavus turto kotiruojamą kainą nustatyta tikroji vertė priskiriama žemesniam tikrosios vertės hierarchijos lygiui.

80 Jeigu ūkio subjektas turi atskiro turto arba įsipareigojimo poziciją (tai gali būti ir daugybę tokių pačių turto vienetų arba įsipareigojimų, kaip antai turimas finansines priemones, apimanti pozicija) ir tuo turtu arba įsipareigojimu prekiaujama aktyviojoje rinkoje, to turto arba įsipareigojimo tikroji vertė priskiriama 1 lygiui ir apskaičiuojama pagal atskiro turto arba įsipareigojimo kotiruojamą kainą ir ūkio subjekto turimą tokių objektų kiekį. Taip yra net ir tuo atveju, kai įprasta rinkos dienos prekybos apimtis yra per maža ir neapima viso ūkio subjekto turimo kiekio, o pavedimų pateikimas, siekiant parduoti poziciją pagal vienintelį sandorį, gali paveikti kotiruojamą kainą.

2 lygio duomenys

81 2 lygio duomenys yra kiti tiesiogiai arba netiesiogiai stebimi duomenys apie turtą arba įsipareigojimą, išskyrus kotiruojamas kainas, kurios priskiriamos 1 lygiui.

- 82 Jeigu yra (sutartyje) nustatyta turto arba įsipareigojimo trukmė, 2 lygio duomenys turi būti stebimi iš esmės visą to turto arba įsipareigojimo trukmę. 2 lygio duomenys apima:
- a) panašaus turto arba įsipareigojimų kotiruojamas kainas aktyviosiose rinkose;
 - b) panašaus ar tokio paties turto arba įsipareigojimų kotiruojamas kainas neaktyviose rinkose;
 - c) kitus stebimus duomenis apie turtą arba įsipareigojimą, išskyrus kotiruojamas kainas, pavyzdžiui:
 - i) palūkanų normas ir pelningumo kreives, kurios stebimos bendrai nustatytais intervalais;
 - ii) numanomus svyravimus; ir
 - iii) kredito palūkanų paskirstymus;
 - d) *rinka grindžiamus duomenis.*
- 83 2 lygio duomenų koregavimai skirsis priklausomai nuo turtui arba įsipareigojimui būdingų veiksnių. Šie veiksniai apima:
- a) turto būklę arba vietą;
 - b) koku mastu duomenys yra susiję su objektais, kuriuos galima palyginti su turtu arba įsipareigojimu (įskaitant 39 straipsnyje apibūdintus veiksnius); ir
 - c) rinkų, kuriose stebimi duomenys, apimtį arba aktyvumą.
- 84 Pakoregavus visam vertinimui svarbius 2 lygio duomenis, jei koreguojant naudojami reikšmingi nestebimi duomenys, nustatyta tikroji vertė gali būti priskirta tikrosios vertės hierarchijos 3 lygiui.
- 85 B35 straipsnyje aprašytas 2 lygio duomenų naudojimas vertinant konkretų turtą ir įsipareigojimus.

3 lygio duomenys

- 86 3 lygio duomenys yra nestebimi duomenys apie turtą arba įsipareigojimą.
- 87 Nustatant tikrąją vertę nestebimi duomenys naudojami tiek, kiek trūksta svarbių stebimų duomenų, todėl jie gali būti naudojami tokiose situacijose, kai turto arba įsipareigojimo rinkos aktyvumas vertinimo dieną yra menkas arba rinka yra neaktyvi. Tačiau tikrosios vertės nustatymo tikslas lieka tas pats, t. y. nustatyti galutinę kainą turtą arba įsipareigojimą turinčiam rinkos dalyviui vertinimo dieną. Todėl nestebimi duomenys turi atitikti prielaidas, kuriomis rinkos dalyviai remtųsi įkainodami turtą arba įsipareigojimą, įskaitant prielaidas dėl rizikos.
- 88 Prielaidos dėl rizikos apima konkrečiai vertinimo metodikai, pagal kurią nustatoma tikroji vertė (kaip antai kainos nustatymo metodui), būdingą riziką ir su duomenimis, naudojamais pagal tą vertinimo metodiką, susijusią riziką. Vertinimas nedarant koregavimo dėl rizikos nebūtų tikrosios vertės nustatymas, jei rinkos dalyviai atliktų tą koregavimą įkainodami turtą arba įsipareigojimą. Pavyzdžiui, gali reikėti atlikti koregavimą dėl rizikos, kai yra reikšmingas vertinimo neapibrėžtumas (pavyzdžiui, kai rinkos apimtis arba aktyvumas yra labai sumažėjęs, palyginti su įprastu to turto arba įsipareigojimo ar panašaus turto arba įsipareigojimų rinkos aktyvumu, ir ūkio subjektas nustato, kad sandorio kaina arba kotiruojama kaina neatitinka tikrosios vertės, kaip aprašyta B37–B47 straipsniuose).
- 89 Ūkio subjektas turi parengti nestebimus duomenis naudodamas geriausių konkrečiomis aplinkybėmis jam prieinamą informaciją, galbūt įskaitant paties ūkio subjekto duomenis. Rengdamas nestebimus duomenis, ūkio subjektas gali pradėti nuo savo duomenų, tačiau tuos duomenis jis turi pakoreguoti, jei iš jam pagrįstai prieinamos informacijos yra aišku, kad kiti rinkos dalyviai naudotų kitus duomenis arba kad tas ūkio subjektas turi tik jam būdingą savybę, kurios neturi kiti rinkos dalyviai (pavyzdžiui, tai gali būti konkrečiam ūkio subjektui būdinga sąveika). Ūkio subjektas neprivalo visomis išgalėmis stengtis gauti informacijos apie rinkos dalyvių prielaidas. Tačiau jis turi atsižvelgti į visą jam pagrįstai prieinamą informaciją apie šias prielaidas. Minėtu būdu parengti nestebimi duomenys laikomi rinkos dalyvių prielaidomis ir atitinka tikrosios vertės nustatymo tikslą.

90 B36 straipsnyje aprašytas 3 lygio duomenų naudojimas vertinant konkretų turtą ir įsipareigojimus.

ATSKLEIDIMAS

91 Ūkio subjektas turi atskleisti informaciją, kuri jo finansinių ataskaitų vartotojams padėtų įvertinti abu šiuos dalykus:

- a) **kai turtas ir įsipareigojimai po pirminio pripažinimo finansinės būklės ataskaitoje pakartotinai arba vieną kartą vertinami tikrąja verte – vertinimo metodikas ir duomenis, kurie naudojami atliekant tuos vertinimus;**
- b) **kai tikroji vertė pakartotinai nustatoma naudojant reikšmingus nestebimus (3 lygio) duomenis – tų nustatymų poveikį pelnui arba nuostoliams ar kitoms to ataskaitinio laikotarpio bendrosioms pajamoms.**

92 Siekdamas 91 straipsnyje nustatytų tikslų, ūkio subjektas turi atsižvelgti į visus šiuos dalykus:

- a) kiek išsami turi būti informacija, kad būtų tenkinami jos atskleidimo reikalavimai;
- b) kiek dėmesio reikia skirti kiekvienam reikalavimui;
- c) kiek reikia apibendrinti arba išskaidyti informaciją; ir
- d) ar finansinių ataskaitų naudotojams reikia papildomos informacijos, kad jie galėtų įvertinti atskleistą kiekybinę informaciją.

Jeigu informacijos, atskleidžiamos pagal šį ir kitus TFAS, nepakanka, kad būtų pasiekti 91 straipsnyje nustatyti tikslai, ūkio subjektas turi atskleisti papildomą informaciją, kuri yra būtina tiems tikslams pasiekti.

93 Siekdamas 91 straipsnyje nustatytų tikslų, ūkio subjektas turi atskleisti bent toliau nurodytą informaciją apie kiekvieną turto ir įsipareigojimų grupę (žr. 94 straipsnį, kuriame paaiškinta, kaip nustatomos atitinkamos turto ir įsipareigojimų grupės), kuri po pirminio pripažinimo finansinės būklės ataskaitoje vertinama tikrąja verte (įskaitant tikrąja verte pagrįstus vertinimus, kuriems taikomas šis TFAS):

- a) pakartotinai ir vieną kartą nustatant tikrąją vertę reikia atskleisti nustatytą tikrąją vertę ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, o kai tikroji vertė nustatyta vieną kartą – jos nustatymo priežastis. Pakartotinai nustatomos turto arba įsipareigojimų tikrosios vertės yra tokios, kurias pagal kitus TFAS privaloma arba leidžiama pateikti finansinės būklės ataskaitoje kiekvieno ataskaitinio laikotarpio pabaigoje. Vieną kartą nustatomos turto arba įsipareigojimų tikrosios vertės yra tokios, kurias pagal kitus TFAS privaloma arba leidžiama pateikti finansinės būklės ataskaitoje konkrečiomis aplinkybėmis (pavyzdžiui, kai ūkio subjektas vertina parduoti skirtą turtą tikrąja verte atėmus pardavimo išlaidas pagal 5-ąjį TFAS „Ilgalaikis turtas, skirtas parduoti, ir nutraukta veikla“, nes to turto tikroji vertė atėmus pardavimo išlaidas yra mažesnė už jo balansinę vertę);
- b) pakartotinai ir vieną kartą nustatant tikrąją vertę reikia atskleisti tikrosios vertės hierarchijos lygį, kuriam priskiriamos visos nustatytos tikrosios vertės (1, 2 ar 3 lygis);
- c) kai turtas ir įsipareigojimai, turimi ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, pakartotinai vertinami tikrąja verte, reikia atskleisti bet kokias tarp tikrosios vertės hierarchijos 1 ir 2 lygių perkeliamas sumas, tų perkėlimų priežastis ir ūkio subjekto politiką, pagal kurią jis nustato, kada atliekami perkėlimai iš vieno lygio į kitą (žr. 95 straipsnį). Perkėlimai į bet kurį kitą lygį atskleidžiami ir aptariami atskirai nuo perkėlimų iš bet kurio ankstesnio lygio;
- d) pakartotinai ir vieną kartą nustatant tikrąją vertę, kuri priskiriama tikrosios vertės hierarchijos 2 ir 3 lygiams, reikia pateikti vertinimo metodikos arba metodikų, taikomų nustatant tikrąją vertę, ir naudojamų duomenų aprašymą. Jei vertinimo metodika yra pakeista (pavyzdžiui, nuo rinkos metodo pereita prie pajamų metodo arba taikoma papildoma vertinimo metodika), ūkio subjektas turi atskleisti tą pakeitimą ir jo priežastis. Kai nustatyta tikroji vertė priskiriama tikrosios vertės hierarchijos 3 lygiui, ūkio subjektas turi pateikti kiekybinę informaciją apie reikšmingus nestebimus duomenis, kurie naudojami nustatant tikrąją vertę. Ūkio subjektas neprivalo parengti kiekybinės informacijos, kad įvykdytų šį reikalavimą atskleisti informaciją, jeigu jis, nustatydamas tikrąją vertę, nerengia kiekybinių nestebimų duomenų (pavyzdžiui, kai ūkio subjektas naudoja ankstesnių sandorių kainas arba trečiųjų šalių kainų nustatymo informaciją neatlikdamas jokių koregavimų). Tačiau ūkio subjektas, atskleisdamas šią informaciją, negali nepateikti kiekybinių nestebimų duomenų, kurie yra reikšmingi nustatant tikrąją vertę ir pagrįstai prieinami ūkio subjektui;

- e) pakartotinai nustatant tikrąją vertę, kuri priskiriama tikrosios vertės hierarchijos 3 lygiui, reikia atskleisti pradinių balansų sutikrinimą su pabaigos balansais, atskirai atskleidžiant per ataskaitinį laikotarpį įvykčius pokyčius, susijusius su:
- i) bendru to laikotarpio pelnu arba nuostoliais, pripažintais pelno (nuostolių) ataskaitoje, ir pelno (nuostolių) ataskaitos straipsnio (-ių) eilute (-ėmis), kurioje (-iose) pripažintas tas pelnas arba nuostoliai;
 - ii) bendru to laikotarpio pelnu arba nuostoliais, pripažintais kitose bendrosiose pajamose, ir kitų bendrųjų pajamų straipsnio (-ių) eilute (-ėmis), kurioje (-iose) pripažintas tas pelnas arba nuostoliai;
 - iii) pirkimais, pardavimais, išleidimais ir atsiskaitymais (kiekvienos iš šių rūšių pokyčiai atskleidžiami atskirai);
 - iv) bet kokiomis į tikrosios vertės hierarchijos 3 lygį ar iš to lygio perkeltomis sumomis, tų perkėlimų priežastimis ir ūkio subjekto politika, pagal kurią jis nustato, kada atliekami perkėlimai iš vieno lygio į kitą (žr. 95 straipsnį). Perkėlimai į 3 lygį atskleidžiami ir aptariami atskirai nuo perkėlimų iš 3 lygio į kitą lygį;
- f) pakartotinai nustatant tikrąją vertę, kuri priskiriama tikrosios vertės hierarchijos 3 lygiui, reikia atskleisti viso pelno arba nuostolių per ataskaitinį laikotarpį, kaip nurodyta e punkto i papunktyje, įtrauktų į pelno (nuostolių) ataskaitą, sumą, kuri priskirtina nerealizuoto pelno arba nuostolių pokyčiui, susijusiam su ataskaitinio laikotarpio pabaigoje turimu turtu bei įsipareigojimais ir su pelno (nuostolių) ataskaitos straipsnio (-ių) eilute (-ėmis), kurioje (-iose) pripažįstamas tas nerealizuotas pelnas arba nuostoliai;
- g) pakartotinai ir vieną kartą nustatant tikrąją vertę, kuri priskiriama tikrosios vertės hierarchijos 3 lygiui, reikia pateikti ūkio subjekto atliktų vertinimo procesų aprašymą (įskaitant, pavyzdžiui, informaciją apie tai, kaip ūkio subjektas nustato savo vertinimo politiką bei procedūras ir analizuoja tikrosios vertės nustatymų pokyčius kiekiu ataskaitiniu laikotarpiu);
- h) pakartotinai nustatant tikrąją vertę, kuri priskiriama tikrosios vertės hierarchijos 3 lygiui:
- i) visais atvejais reikia aprašyti tikrosios vertės nustatymo jautrumą nestebimų duomenų pokyčiams, jei tiems duomenims pasikeitęs taip, kad gauta kita suma, tikroji vertė gali būti nustatyta kur kas didesnė arba mažesnė. Jeigu yra sąveikų tarp tų duomenų ir kitų nustatant tikrąją vertę naudojamų nestebimų duomenų, ūkio subjektas taip pat turi aprašyti tas sąveikas ir kaip jos galėtų padidinti arba sumažinti nestebimų duomenų pokyčių poveikį tikrosios vertės nustatymui. Siekiant įvykdyti tą informacijos atskleidimo reikalavimą, aprašant jautrumą nestebimų duomenų pokyčiams būtina įtraukti bent tuos nestebimus duomenis, kurie atskleidžiami pagal d punktą;
 - ii) finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų atvejais, jei pakeitus vienos ar daugiau rūšių nestebimus duomenis taip, kad šie atitiktų pagrįstai įmanomas alternatyvias prielaidas, reikšmingai pasikeistų tikroji vertė, ūkio subjektas turi nurodyti šį faktą ir atskleisti tų pakeitimų poveikį. Ūkio subjektas turi atskleisti, kaip buvo apskaičiuotas atlikto pakeitimo, kad duomenys atitiktų pagrįstai įmanomą alternatyvią prielaidą, poveikis. Tuo tikslu reikšmingumas nustatomas pagal pelną arba nuostolius ir pagal visą turtą arba visus įsipareigojimus, arba, kai tikrosios vertės pokyčiai pripažįstami kitose bendrosiose pajamose, – pagal visą nuosavybę;
 - i) pakartotinai ir vieną kartą nustatydamas tikrąją vertę, jei nefinansinio turto pirmasis ir geriausias naudojimo būdas skiriasi nuo jo dabartinio naudojimo būdo, ūkio subjektas atskleidžia šį faktą ir priežastį, kodėl nefinansinis turtas naudojamas kitu būdu, kuris neatitinka jo pirmojo ir geriausio naudojimo būdo.

94 Ūkio subjektas nustato tinkamas turto ir įsipareigojimų grupes remdamasis šia informacija:

- a) turto arba įsipareigojimo pobūdis, savybės ir rizika; ir
- b) tikrosios vertės hierarchijos lygis, kuriam priskirta nustatyta tikroji vertė.

Kai nustatoma tikroji vertė priskiriama tikrosios vertės hierarchijos 3 lygiui, gali reikėti nustatyti daugiau grupių, nes tokiame nustatymui būdingas didesnis neapibrėžtumas ir subjektyvumas. Norint nustatyti tinkamas turto ir įsipareigojimų grupes, apie kurių nustatomas tikrasis vertes reikėtų atskleisti informaciją, reikia priimti sprendimą. Turto ir įsipareigojimų grupę dažnai reikia išskirstyti smulkiau nei finansinės būklės ataskaitos straipsnių eilutėse. Tačiau ūkio subjektas turi pateikti pakankamai informacijos, kad būtų įmanomas sutikrinimas su finansinės būklės ataskaitos straipsnių eilutėmis. Jei kitame TFAS nustatyta turto arba įsipareigojimo grupė, ūkio subjektas, atskleisdamas šiame TFAS reikalaujamą informaciją, gali naudoti tą grupę, jei ji atitinka šio straipsnio reikalavimus.

95 Ūkio subjektas turi atskleisti ir nuosekliai taikyti savo politiką, pagal kurią jis nustato, kada perkėlimai iš vieno tikrosios vertės hierarchijos lygio į kitą yra atlikti pagal 93 straipsnio c punktą ir e punkto iv papunktį. Tiek perkeliant į kitą lygį, tiek perkeliant iš ankstesnio lygio tokių perkėlimų pripažinimo laikas nustatomas pagal vienodą politiką. Keli perkėlimo laiko nustatymo politikos pavyzdžiai:

a) įvykio arba aplinkybių pasikeitimo, dėl kurio atliktas perkėlimas, data;

b) ataskaitinio laikotarpio pradžia;

c) ataskaitinio laikotarpio pabaiga.

96 Jeigu ūkio subjektas priima apskaitos politikos sprendimą taikyti 48 straipsnyje nustatytą išimtį, jis turi atskleisti šį faktą.

97 Pateikdamas informaciją apie kiekvienos grupės turtą ir įsipareigojimus, kurie finansinės būklės ataskaitoje nėra vertinami tikrąja verte, tačiau kurių tikroji vertė atskleidžiama, ūkio subjektas atskleidžia informaciją, kurią reikalaujama atskleisti 93 straipsnio b, d ir i punktuose. Tačiau ūkio subjektas neprivalo atskleisti kiekybinės informacijos apie reikšmingus nestebimus duomenis, naudojamus nustatant tikrąją vertę, kuri priskiriama tikrosios vertės hierarchijos 3 lygiui, kaip nustatyta 93 straipsnio d punkte. Pateikdamas duomenis apie tokį turtą ir įsipareigojimus, ūkio subjektas neprivalo atskleisti kitos pagal šį TFAS reikalaujamos informacijos.

98 Pateikdamas informaciją apie tikrąją verte vertinamą įsipareigojimą, kuris išleidžiamas kartu su neatskiriama trečiosios šalies prievolių įvykdymo užtikrinimo priemone, jo emitentas atskleidžia tos prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonės buvimą ir nurodo, ar į ją atsižvelgta nustatant to įsipareigojimo tikrąją vertę.

99 Šiame TFAS reikalaujamą kiekybinę informaciją ūkio subjektas pateikia lentelėje, jei nėra tinkamesnės formos.

A priedas

Terminų apibrėžtys

Šis priedas yra neatskiriama TFAS dalis.

aktyvioji rinka	Rinka, kurioje sandoriai dėl turto arba įsipareigojimo sudaromi gana dažnai ir jų apimtis yra gana didelė, kad būtų galima nuolat gauti informacijos apie kainų nustatymą.
išlaidų metodas	Vertinimo metodika, pagal kurią nustatoma suma, kurios šiuo metu reikėtų turto naudojimo pajėgumui pakeisti (dažnai vadinama dabartinėmis turto atkūrimo išlaidomis).
pradinė kaina	Už įsigyjamą turtą mokama kaina arba kaina, už kurią prisiimamas įsipareigojimas pagal mainų sandorį.
galutinė kaina	Kaina, už kurią būtų parduotas turtas arba kuri būtų sumokėta perleidžiant įsipareigojimą.
numatomas pinigų srautas	Galimų būsimų pinigų srautų vidurkis, pasvertas dėl visų tikimybių (t. y. skirstinio vidurkis).
tikroji vertė	Kaina, už kurią vertinimo dieną būtų parduodamas turtas arba perleidžiamas įsipareigojimas pagal tvarkingą sandorį tarp rinkos dalyvių.
pirmasis ir geriausias naudojimo būdas	Būdas, kuriuo rinkos dalyviai naudotų nefinansinį turtą ir kuris užtikrintų didžiausią to turto vertę arba turto ir įsipareigojimų grupės (pavyzdžiui, verslo), kurioje būtų naudojamas tas turtas, vertę.
pajamų metodas	Vertinimo metodikos, pagal kurias būsimos sumos (pavyzdžiui, pinigų srautai arba pajamos ir sąnaudos) perskaičiuojamos į vieną dabartinę (t. y. diskontuotą) sumą. Tikroji vertė nustatoma pagal vertę, atitinkančią dabartines rinkos prognozes dėl tų būsimų sumų.

duomenys	<p>Prielaidos, kuriomis rinkos dalyviai remtųsi įkainodami turtą arba išsipareigojimą, įskaitant prielaidas dėl rizikos, kaip antai:</p> <ul style="list-style-type: none">a) konkrečiai vertinimo metodikai, pagal kurią nustatoma tikroji vertė (pavyzdžiui, kainos nustatymo metodui), būdingos rizikos; irb) pagal tą vertinimo metodiką naudojamiems duomenims būdingos rizikos. <p>Duomenys gali būti stebimi arba nestebimi.</p>
1 lygio duomenys	<p>Tokio paties turto arba tokių pačių išsipareigojimų kotiruojamos (nekoreguotos) kainos aktyviosiose rinkose, į kurias ūkio subjektas gali patekti vertinimo dieną.</p>
2 lygio duomenys	<p>Tiesiogiai arba netiesiogiai stebimi turto arba išsipareigojimo duomenys, išskyrus 1 lygiui priskiriamas kotiruojamas kainas.</p>
3 lygio duomenys	<p>Nestebimi turto arba išsipareigojimo duomenys.</p>
rinkos metodas	<p>Vertinimo metodika, pagal kurią naudojamos kainos ir kita svarbi informacija, gauta apie rinkos sandorius dėl tokio paties ar palyginamo (t. y. panašaus) turto, išsipareigojimų arba turto ir išsipareigojimų grupės (kaip antai verslo).</p>
rinka grindžiami duomenys	<p>Duomenys, kurie daugiausia gaunami iš stebimų rinkos duomenų arba remiantis tais duomenimis, koreliacijos ar kitais būdais.</p>
rinkos dalyviai	<p>Turto arba išsipareigojimo pirkėjai ir pardavėjai pagrindinėje (arba palankiausioje) rinkoje, turintys visas šias savybes:</p> <ul style="list-style-type: none">a) jie yra nepriklausomi vienas nuo kito, t. y. jie nėra susijusios šalys, kaip apibrėžta 24-ajame TAS, nors susijusių šalių sandorio kaina gali būti naudojama kaip duomenys nustatant tikrąją vertę, jeigu ūkio subjektas gali įrodyti, kad sandoris sudarytas rinkos sąlygomis;b) naudodamiesi visa prieinama informacija, įskaitant informaciją, kurią galima gauti dedant pagrįstas pastangas taip, kaip yra įprasta, jie yra nusimanantys ir turi tinkamą supratimą apie turtą arba išsipareigojimą bei sandorį;c) jie gali sudaryti sandorį dėl to turto arba išsipareigojimo;d) jie nori sudaryti sandorį dėl to turto arba išsipareigojimo, t. y. jie yra suinteresuoti, bet nėra verčiami ar kitaip įpareigoti tai daryti.
palankiausia rinka	<p>Rinka, kurioje būtų gauta didžiausia suma parduodant turtą arba sumokėta mažiausia suma perleidžiant išsipareigojimą, atsižvelgus į sandorio išlaidas ir transporto išlaidas.</p>
prievolių neįvykdymo rizika	<p>Rizika, kad ūkio subjektas neįvykdys prievolės. Prievolių neįvykdymo rizika, be kita ko, apima paties ūkio subjekto kredito riziką.</p>
stebimi duomenys	<p>Duomenys, parengiami naudojant rinkos duomenis, kaip antai viešą informaciją apie tikrus įvykius arba sandorius, ir atitinkantys prielaidas, kurias rinkos dalyviai darytų įkainodami turtą arba išsipareigojimą.</p>

tvarkingas sandoris	Sandoris, sudarytas prieš tai buvus rinkoje tam tikrą laikotarpį iki vertinimo dienos, kai galėjo vykti įprasta rinkos veikla, būdinga sandoriams dėl tokio turto arba išpareigojimų; tai nėra priverstinis sandoris (pavyzdžiui, priverstinis likvidavimas arba priverstinis išpardavimas).
pagrindinė rinka	Didžiausios apimties ir aktyviausia turto arba išpareigojimo rinka.
rizikos priedas	Rizikos vengiančių rinkos dalyvių prašoma kompensacija už prisiimamą turto arba išpareigojimo pinigų srautams būdingą neapibrėžtumą. Taip pat vadinamas koregavimu dėl rizikos.
sandorio išlaidos	<p>Išlaidos, patiriamos parduodant turtą arba perleidžiant išpareigojimą to turto ar išpareigojimo pagrindinėje (arba palankiausioje) rinkoje, tiesiogiai priskirtinos to turto arba išpareigojimo perleidimui ir atitinkančios abu šiuos kriterijus:</p> <p>a) jos tiesiogiai patiriamos dėl sandorio ir yra būtinos tam, kad sandoris įvyktų;</p> <p>b) ūkio subjektas nebūtų patyręs tų išlaidų, jeigu nebūtų priimtas sprendimas parduoti turtą arba perleisti išpareigojimą (panasiai kaip pardavimo išlaidos, kaip apibrėžta 5-ajame TFAS).</p>
transporto išlaidos	Išlaidos, kurios būtų patirtos perkelti turtą iš jo dabartinės vietos į pagrindinę (arba palankiausią) rinką.
apskaitos vienetas	Pripažįstamo turto arba išpareigojimo apibendrinimo arba išskaidymo pagal TFAS lygis.
nestebimi duomenys	Duomenys, kuriuos atitinkančių rinkos duomenų nėra ir kurie parengiami naudojant geriausią prieinamą informaciją apie prielaidas, kuriomis rinkos dalyviai remtųsi įkainodami turtą arba išpareigojimą.

B priedas

Taikymo nuorodos

Šis priedas yra neatskiriama TFAS dalis. Jame paaiškinta, kaip taikyti 1–99 straipsnius, šis priedas turi tokią pačią galią kaip kitos šio TFAS dalys.

B1 Įvairiose su vertinimu susijusiose situacijose gali reikėti priimti skirtingus sprendimus. Šiame priede aprašyti sprendimai, kuriuos įvairiose su vertinimu susijusiose situacijose galėtų priimti tikrąją vertę nustatantis ūkio subjektas.

TIKROSIOS VERTĖS NUSTATYMO METODAS

B2 Tikrosios vertės nustatymo tikslas – apskaičiuoti kainą, už kurią vertinimo dieną dabartinėmis rinkos sąlygomis būtų parduotas turtas arba perleistas išpareigojimas pagal tvarkingą sandorį tarp rinkos dalyvių. Nustatydamas tikrąją vertę, ūkio subjektas turi nustatyti visus šiuos dalykus:

- a) konkretų turtą arba išpareigojimą, kurio tikroji vertė nustatoma (kartu su atitinkamu apskaitos vienetu);
- b) kai vertinamas nefinansinis turtas – vertinimo prielaidą, kuria tinka remtis nustatant tikrąją vertę (kartu su atitinkamu pirmuoju ir geriausiu to nefinansinio turto naudojimo būdu);
- c) pagrindinę (arba palankiausią) turto arba išpareigojimo rinką;
- d) tikrajai vertei nustatyti tinkamą (-as) vertinimo metodiką (-as) atsižvelgiant į prieinamus duomenis, pagal kuriuos būtų parengti vertinimo duomenys, atitinkantys prielaidas, kuriomis rinkos dalyviai remtųsi įkainodami tą turtą arba išpareigojimą, taip pat tikrosios vertės hierarchijos lygį, kuriam priskiriami šie duomenys.

NEFINANSINIO TURTO VERTINIMO PRIELAIDA (31–33 STRAIPSNIAI)

B3 Nustatant nefinansinio turto, kuris naudojamas kartu su kitu tos pačios grupės (įrengtu arba kitaip pritaikytu naudoti) turtu arba kartu su kitu turtu ir išsipareigojimais (pavyzdžiui, verslu), tikrąją vertę, vertinimo prielaidos poveikis priklauso nuo aplinkybių. Pavyzdžiui:

- a) turto tikroji vertė gali būti vienoda, nepaisant to, ar tas turtas naudojamas atskirai, ar kartu su kitu turtu arba kitu turtu ir išsipareigojimais. Pavyzdžiui, taip gali būti, kai turtas yra verslas, kurį rinkos dalyviai ketina toliau valdyti. Tokiu atveju sudarant sandorį būtų nustatyta viso verslo vertė. Naudojant turto grupę tolesniame versle, atsirastų sąveikų, kuriomis rinkos dalyviai galėtų pasinaudoti (t. y. rinkos dalyvių tarpusavio sąveikų, kurios atitinkamai turėtų paveikti atskiro turto ar turto kartu su kitu turtu arba kitu turtu ir išsipareigojimais tikrąją vertę);
- b) nustatant tikrąją vertę, į turto naudojimą kartu su kitu turtu arba kitu turtu ir išsipareigojimais gali būti atsižvelgta pakoreguojant atskirai naudojamo turto vertę. Pavyzdžiui, taip gali būti, kai turtas yra mašina ir jo tikroji vertė nustatoma naudojant panašios mašinos (kuri nėra įrengta ar kitaip pritaikyta naudoti) stebimą kainą, pakoreguotą atsižvelgiant į transporto ir įrengimo išlaidas, kad nustatoma tikroji vertė atitiktų mašinos (įrengtos ir pritaikytos naudoti) esamą būklę ir vietą;
- c) nustatant tikrąją vertę, galima atsižvelgti į turto naudojimą kartu su kitu turtu arba kitu turtu ir išsipareigojimais, remiantis rinkos dalyvių prielaidomis, pagal kurias nustatoma turto tikroji vertė. Pavyzdžiui, jei turtas yra unikalios nebaigtos gamybos atsargos, kurias rinkos dalyviai paverstų pagamintais produktais, nustatant tų atsargų tikrąją vertę būtų daroma prielaida, kad rinkos dalyviai yra arba būtų išsigiję kokių nors specialių mašinų, būtinų paversti toms atsargoms pagamintais produktais;
- d) į turto naudojimą kartu su kitu turtu arba kitu turtu ir išsipareigojimais gali būti atsižvelgta pagal vertinimo metodiką, taikomą turto tikrajai vertei nustatyti. Taip gali būti, pavyzdžiui, nustatant nematerialiojo turto tikrąją vertę pagal kelių atskaitinių laikotarpių pelno perviršio metodą, nes taikant šią vertinimo metodiką konkrečiai atsižvelgiama į bet kokio papildomo turto ir susijusių išsipareigojimų toje grupėje, kurioje būtų naudojamas nematerialusis turtas, poveikį;
- e) konkretesnėse situacijose, kai naudoja turto grupei priklausančią turtą, ūkio subjektas gali įvertinti tą turtą jo tikrajai vertei apytikriai lygia suma, paskirstydamas visos turto grupės tikrąją vertę atskiriems tos grupės turto vienetams. Taip gali būti, pavyzdžiui, kai vertinamas nekilnojamas turtas ir patobulinto turto (t. y. turto grupės) tikroji vertė paskirstoma atskiriems tos grupės turto vienetams (kaip antai žemės sklypams ir patobulinimams).

TIKROJI VERTĖ PER PIRMINĮ PRIPAŽINIMĄ (57–60 STRAIPSNIAI)

B4 Nustatydamas, ar tikroji vertė per pirminį pripažinimą yra lygi sandorio kainai, ūkio subjektas turi atsižvelgti į atitinkamam sandoriui ir turtui arba išsipareigojimui būdingus veiksnius. Pavyzdžiui, sandorio kaina gali neatitikti turto arba išsipareigojimo tikrosios vertės per pirminį pripažinimą, jei tenkinama kuri nors iš šių sąlygų:

- a) sandoris sudarytas tarp susijusių šalių, tačiau susijusių šalių sandorio kaina gali būti naudojama kaip duomenys tikrajai vertei nustatyti, jeigu ūkio subjektas gali įrodyti, kad sandoris sudarytas rinkos sąlygomis;
- b) sandoris sudaromas esant nepalankioje padėtyje arba pardavėjas yra priverstas sutikti su sandorio kaina, pavyzdžiui, jeigu pardavėjas patiria finansinių sunkumų;
- c) sandorio kainos apskaitos vienetas skiriasi nuo tikrąja verte vertinamo turto arba išsipareigojimo apskaitos vieneto. Taip gali būti, pavyzdžiui, kai tikrąja verte vertinamas turtas arba išsipareigojimas yra tik viena iš sandorio dalių (kaip antai sujungiant verslą), sandoris apima nenurodytas teises ir privilegijas, kurios vertinamos atskirai pagal kitą TFAS, arba sandorio išlaidos įskaičiuotos į sandorio kainą;
- d) rinka, kurioje sudaromas sandoris, skiriasi nuo pagrindinės (arba palankiausios) rinkos. Pavyzdžiui, tos rinkos gali skirtis, jeigu ūkio subjektas yra tarpininkas, sudarantis sandorius su klientais mažmeninėje rinkoje, tačiau pagrindinė (arba palankiausia) galutinio sandorio rinka yra tarpininkų rinka, kurioje sandoriai sudaromi su kitais tarpininkais.

VERTINIMO METODIKOS (61–66 STRAIPSNIAI)

Rinkos metodas

- B5 Taikant rinkos metodą naudojamos kainos ir kita svarbi informacija, gauta apie rinkos sandorius dėl tokio paties arba palyginamo (t. y. panašaus) turto, išpareigojimų arba turto ir išpareigojimų grupės, kaip antai verslo.
- B6 Pavyzdžiui, pagal vertinimo metodikas, kurios yra suderinamos su rinkos metodu, dažnai naudojami rinkos kartotiniai, nustatyti remiantis palyginamų pavyzdžių rinkiniu. Kartotiniai gali sudaryti intervalus, kuriuose kiekvienam palyginamam pavyzdžiui tenka skirtingas kartotinis. Siekiant išrinkti tinkamą intervalo kartotinį, reikia priimti sprendimą, apsvarsčius kokybinius ir kiekybinius atliekant vertinimą svarbius veiksnius.
- B7 Su rinkos metodu suderinamos vertinimo metodikos apima kainų nustatymą matricos būdu. Kainų nustatymas matricos būdu yra matematinė metodika, daugiausia taikoma vertinant kai kurių rūšių finansines priemones, kaip antai skolos vertybinius popierius; pagal ją remiamasi ne vien konkrečių vertybinių popierių kotiruojamomis kainomis, bet ir tų vertybinių popierių ryšiu su kitais palyginamais kotiruojamais vertybiniais popieriais.

Išlaidų metodas

- B8 Taikant išlaidų metodą, nustatoma suma, kurios šiuo metu reikėtų turto naudojimo pajėgumui pakeisti (dažnai vadinama dabartinėmis turto atkūrimo išlaidomis).
- B9 Rinkos dalyvio pardavėjo požiūriu kaina, kuri būtų gauta už parduodamą turtą, yra pagrįsta išlaidomis, kurias rinkos dalyvis pirkėjas patirtų įsigydamas arba sukurdamas pakaitinį panašios paskirties turtą, pakoregavus šias išlaidas atsižvelgiant į turto senėjimą. Taip yra todėl, kad rinkos dalyvis pirkėjas už turtą nemokėtų daugiau negu sumą, už kurią jis galėtų pakeisti to turto naudojimo pajėgumą. Turto senėjimas apima fizinės būklės blogėjimą, funkcinių (technologinių) senėjimą ir ekonominių senėjimą (dėl išorės veiksnių); senėjimas suprantamas plačiau nei nusidėvėjimas finansinėje atskaitomybėje (įsigijimo savikainos paskirstymas) arba mokesčių tikslais (remiantis nustatyto naudojimo laiku). Dabartinių turto atkūrimo išlaidų metodas dažnai taikomas nustatant materialiojo turto, naudojamo kartu su kitu turtu arba kitu turtu ir išpareigojimais, tikrąją vertę.

Pajamų metodas

- B10 Taikant pajamų metodą, būsimos sumos (pavyzdžiui, pinigų srautai arba pajamos ir sąnaudos) perskaičiuojamos į vieną dabartinę (t. y. diskontuotą) sumą. Taikant šį metodą, tikroji vertė nustatoma atsižvelgiant į dabartinės rinkos prognozes dėl tų būsimų sumų.
- B11 Tokių vertinimo metodikų pavyzdžiai yra:
- dabartinės vertės metodikos (žr. B12–B30 straipsnius);
 - pasirinkimo sandorio kainos nustatymo metodai, kaip antai *Black-Scholes-Merton* formulė arba dvinaris modelis (t. y. tinklelio modelis), apimantys dabartinės vertės metodikas, pagal kuriuos išreiškiama tiek pasirinkimo sandorio laiko vertė, tiek jo vidinė vertė; ir
 - kelių atskaitinių laikotarpių pelno perviršio metodas, taikomas nustatant kai kurių rūšių nematerialiojo turto tikrąją vertę.

Dabartinės vertės metodikos

- B12 B13–B30 straipsniuose aprašytas dabartinės vertės metodikų taikymas nustatant tikrąją vertę. Tuose straipsniuose kalbama apie diskonto normos koregavimo metodiką ir *numatomo pinigų srauto* (tikėtinos dabartinės vertės) metodiką. Tuose straipsniuose nereikalaujama taikyti vienos konkrečios dabartinės vertės metodikos, taip pat juose nenurodyta, kad tikrąją vertę galima nustatyti tik pagal aprašytąsias dabartinės vertės metodikas. Tinkama dabartinės vertės metodika tikrajai vertei nustatyti priklausys nuo faktų ir aplinkybių, susijusių su vertinamu turtu arba išpareigojimu (pavyzdžiui, ar bus galima rinkoje stebėti palyginamo turto arba išpareigojimų kainas), ir nuo to, ar pakaks prieinamų duomenų.

Dabartinės vertės nustatymo dalys

- B13 Dabartinė vertė (t. y. pajamų metodo taikymas) yra priemonė, naudojama būsimoms sumoms (pavyzdžiui, pinigų srautams arba vertėms) susieti su dabartine suma taikant diskonto normą. Turto arba išpareigojimo tikrosios vertės nustatymas pagal dabartinės vertės metodiką apima visus tokius toliau išvardytus elementus, kokie jie rinkos dalyvių požiūriu yra vertinimo diena:
- vertinamo turto arba išpareigojimo būsimų pinigų srautų įvertis;

- b) būsimų pinigų srautų sumų ar jų gavimo laiko galimų svyravimų tikimybės, atitinkančios pinigų srautams būdingą neapibrėžtumą;
- c) pinigų laiko vertė, kurią parodo palūkanų norma, taikoma nerizikingam piniginiam turtui, kurio galiojimo terminai arba laikotarpiai sutampa su pinigų srautų laikotarpiu ir kurio turėtojas nepatiria nei laiko neapibrėžtumo, nei išpareigojimų neįvykdymo rizikos, susijusios su tuo turtu (t. y. nerizikinga palūkanų norma);
- d) kaina dėl pinigų srautams būdingo neapibrėžtumo (t. y. rizikos priedas);
- e) kiti veiksniai, į kuriuos konkrečiomis aplinkybėmis rinkos dalyviai atsižvelgtų;
- f) išpareigojimo atveju – su tuo išpareigojimu susijusių prievolių neįvykdymo rizika, įskaitant paties ūkio subjekto (t. y. skolininko) kredito riziką.

Bendrieji principai

B14 Dabartinės vertės metodikos viena nuo kitos skiriasi tuo, kaip į jas įtraukti B13 straipsnyje išvardyti elementai. Tačiau visų toliau išvardytų bendrųjų principų būtina laikytis taikant bet kurią dabartinės vertės metodiką tikrajai vertei nustatyti:

- a) pinigų srautai ir diskonto normos turėtų atitikti prielaidas, kuriomis remtųsi rinkos dalyviai, įkainodami turtą arba išpareigojimą;
- b) pinigų srautams ir diskonto normoms turėtų daryti poveikį tik su vertinamu turtu arba išpareigojimu susiję veiksniai;
- c) siekiant, kad rizikos veiksnių poveikis nebūtų įvertintas du kartus arba neliktų neįvertintas, diskonto normos turėtų atitikti prielaidas, kurios būtų suderintos su prielaidomis dėl pinigų srautų. Pavyzdžiui, diskonto norma, rodanti neapibrėžtumą, susijusį su prognozėmis dėl išpareigojimų nesilaikymo ateityje, yra tinkama, jei naudojami paskolos sutartyje numatyti pinigų srautai (t. y. taikant diskonto normos koregavimo metodiką). Tos pačios normos nereikėtų taikyti, jei naudojami numatomi (t. y. pasverti dėl visų tikimybių) pinigų srautai (t. y. taikant tikėtinos dabartinės vertės metodiką), nes numatomi pinigų srautai jau atitinka prielaidas dėl neapibrėžtumo, susijusio su būsimu išpareigojimų nevykdymu; vietoj jos reikėtų taikyti diskonto normą, kuri atitinka numatomiems pinigų srautams būdingą riziką;
- d) prielaidos dėl pinigų srautų ir diskonto normų turėtų būti tarpusavyje suderintos. Pavyzdžiui, nominalieji pinigų srautai, apimantys infliacijos poveikį, turėtų būti diskontuojami taikant normą, į kurią įskaičiuotas infliacijos poveikis. Nominalioji nerizikinga palūkanų norma apima infliacijos poveikį. Tikrieji pinigų srautai, neapimantys infliacijos poveikio, turėtų būti diskontuojami taikant normą, į kurią infliacijos poveikis neįskaičiuotas. Taip pat pinigų srautai, iš kurių atskaičiuoti mokesčiai, turėtų būti diskontuojami taikant diskonto normą atskaičiuavus mokesčius. Pinigų srautai, iš kurių mokesčiai neatskaičiuoti, turėtų būti diskontuojami taikant tiems pinigų srautams tinkamą normą;
- e) diskonto normos turėtų atitikti pagrindinius ekonominius veiksnius, darančius poveikį valiutai, kuria išreikšti pinigų srautai.

Rizika ir neapibrėžtumas

B15 Tikrosios vertės nustatymui taikant dabartinės vertės metodikas būdingas neapibrėžtumas, nes naudojami pinigų srautai yra ne žinomos, o apytikrės sumos. Daugeliu atvejų nei pinigų srautų suma, nei laikas nėra tiksliai žinomi. Net ir sutartyje nustatytos sumos, kaip antai paskolos grąžinimo įmokos, yra neaiškios, jeigu yra išpareigojimų nevykdymo rizika.

B16 Rinkos dalyviai paprastai prašo kompensacijos (t. y. rizikos priedo) už prisiimamą turto arba išpareigojimo pinigų srautams būdingą neapibrėžtumą. Nustatant tikrąją vertę, reikėtų įtraukti rizikos priedą, atitinkantį sumą, kurios rinkos dalyviai reikalautų kaip kompensacijos už pinigų srautams būdingą neapibrėžtumą. To nepadarius, vertinimo rezultatas nevisiškai tiksliai atitiktų tikrąją vertę. Kai kuriais atvejais tinkamą rizikos priedą nustatyti gali būti sudėtinga, tačiau vien tokios užduoties sudėtingumas nėra pakankama priežastis neatsižvelgti į rizikos priedą.

B17 Dabartinės vertės metodikos skiriasi tuo, kaip pagal jas atliekami koregavimai dėl rizikos ir kokios rūšies pinigų srautai naudojami, pavyzdžiui:

- a) taikant diskonto normos koregavimo metodiką (žr. B18–B22 straipsnius), naudojama dėl rizikos pakoreguota diskonto norma ir sutartyje nustatyti, pažadėti arba labiausiai tikėtini pinigų srautai;

- b) taikant tikėtinos dabartinės vertės metodikos 1 metodą (žr. B25 straipsnį), naudojami dėl rizikos pakoreguoti numatomi pinigų srautai ir nerizikinga diskonto norma;
- c) taikant tikėtinos dabartinės vertės metodikos 2 metodą (žr. B26 straipsnį), naudojami dėl rizikos nekoreguoti numatomi pinigų srautai ir diskonto norma, pakoreguota įtraukiant rinkos dalyvių reikalaujamą rizikos priedą. Ta norma skiriasi nuo normos, naudojamos pagal diskonto normos koregavimo metodiką.

Diskonto normos koregavimo metodika

- B18 Taikant diskonto normos koregavimo metodiką, naudojamas vienas pinigų srautų rinkinys iš galimų įvertintų sumų intervalo; tai gali būti sutartyje nustatyti, pažadėti (pavyzdžiui, obligacijos atveju) arba labiausiai tikėtini pinigų srautai. Tie pinigų srautai visais atvejais priklauso nuo to, ar įvyks nustatyti įvykiai (pavyzdžiui, sutartyje nustatyti arba pažadėti obligacijos pinigų srautai priklauso nuo tolesnio skolininko įsipareigojimų laikymosi). Diskonto norma, naudojama taikant diskonto normos koregavimo metodiką, nustatoma pagal palyginamo turto arba įsipareigojimų, kuriais prekiaujama rinkoje, stebimas grąžos normas. Sutartyje nustatyti, pažadėti arba labiausiai tikėtini pinigų srautai atitinkamai diskontuojami taikant stebimą arba įvertintą tokių sąlyginių pinigų srautų rinkos normą (t. y. rinkos grąžos normą).
- B19 Taikant diskonto normos koregavimo metodiką, reikia atlikti palyginamo turto arba įsipareigojimų rinkos duomenų analizę. Galimybė palyginti turtą arba įsipareigojimus nustatoma atsižvelgiant į pinigų srautų pobūdį (pavyzdžiui, ar pinigų srautai yra nustatyti sutartyje, ar ne, ir ar galima tikėtis, kad jie panašiai keisis, keičiantis ekonominėms sąlygoms) ir kitus veiksnius (pavyzdžiui, kreditingumą, užstatą, trukmę, ribojančias sutarties sąlygas ir likvidumą). Kita vertus, jeigu atskiras palyginamas turtas arba įsipareigojimas aiškiai nerodo vertinamo turto arba įsipareigojimo pinigų srautams būdingos rizikos, gali būti įmanoma diskonto normą nustatyti naudojant kelių palyginamų turto vienetų arba įsipareigojimų duomenis kartu su pelningumo kreive, kuri nėra susieta nuo rizika (t. y. taikant kaupiamąjį metodą, angl. *build-up approach*).
- B20 Kaupiamojo metodo pavyzdys. Tarkime, kad A turtas yra sutartinė teisė per metus gauti 800 PV⁽¹⁾ (t. y. nėra su laiku susijusio neapibrėžtumo). Yra išplėta palyginamo turto rinka, taip pat yra informacijos apie turtą, įskaitant informaciją apie kainas. Tas palyginamas turtas yra:
- a) B turtas – sutartinė teisė per metus gauti 1 200 PV, o jo rinkos kaina – 1 083 PV; taigi numanoma metinė grąžos norma (t. y. vienu metų rinkos grąžos norma) yra 10,8 % $[(1\ 200\ \text{PV}/1\ 083\ \text{PV}) - 1]$;
- b) C turtas – sutartinė teisė per dvejus metus gauti 700 PV, o jo rinkos kaina – 566 PV; taigi numanoma metinė grąžos norma (t. y. dvejų metų rinkos grąžos norma) yra 11,2 % $[(700\ \text{PV}/566\ \text{PV})^{0,5} - 1]$;
- c) visus tris turto vienetus galima palyginti pagal riziką (t. y. galimų atsiskaitymų ir kredito paskirstymą).
- B21 Remiantis A turto sutartinių išmokų numatomo gavimo laiko santykiu su B turto ir C turto išmokų gavimo laiku (t. y. B turto – vieni metai, o C turto – dveji metai), manoma, kad B turtas yra labiau palyginamas su A turtu. Naudojant A turto būsimą sutartinę išmoką (800 PV) ir vienu metų rinkos normą, nustatytą remiantis B turtu (10,8 %), A turto tikroji vertė yra 722 PV (800 PV/1,108). Arba, jei neįmanoma gauti rinkos informacijos apie B turtą, vienu metų rinkos normą galima nustatyti taikant kaupiamąjį metodą C turtui. Tokiu atveju dvejų metų rinkos norma, nustatyta remiantis C turtu (11,2 %), būtų pakoreguota iki vienu metų rinkos normos, naudojant su rizika nesusietos pelningumo kreivės struktūrą pagal terminą. Siekiant nustatyti, ar vienu metų ir dvejų metų turtui taikomi vienodi rizikos priedai, gali reikėti gauti papildomos informacijos ir atlikti analizę. Jei nustatoma, kad vienu metų ir dvejų metų turtui taikomi skirtingi rizikos priedai, atsižvelgiant į tai papildomai pakoreguojama dvejų metų rinkos grąžos norma.
- B22 Kai diskonto normos koregavimo metodika taikoma pastoviosioms įplaukoms arba išmokoms, diskonto norma koreguojama dėl vertinamo turto arba įsipareigojimo pinigų srautams būdingos rizikos. Kai kuriais atvejais, diskonto normos koregavimo metodiką taikant pinigų srautams, kurie nėra pastoviosios įplaukos arba išmokos, gali reikėti pakoreguoti pinigų srautus siekiant palyginti su stebimu turtu arba įsipareigojimu, pagal kurį nustatyta diskonto norma.

⁽¹⁾ Šiame TFAS pinigų sumos išreiškiamos pinigų vienetais (PV).

Tikėtinos dabartinės vertės metodika

- B23 Taikant tikėtinos dabartinės vertės metodiką, pirmiausia nustatomas pinigų srautų rinkinys, atitinkantis visų galimų būsimų pinigų srautų vidurkį, pasvertą dėl visų tikimybių (t. y. numatomi pinigų srautai). Gautas rezultatas yra lygus tikėtinajai vertei, kuri statistiniu požiūriu yra atskiro atsitiktinio kintamojo galimų verčių svertinis vidurkis, pasvertas dėl atitinkamų tikimybių. Kadangi visi galimi pinigų srautai yra pasverti dėl visų tikimybių, gautas numatomas pinigų srautas (kitaip nei pagal diskonto normos koregavimo metodiką naudojami pinigų srautai) nepriklauso nuo to, ar įvyks koks nors nustatytas įvykis.
- B24 Rizikos vengiantys rinkos dalyviai, priimdami sprendimą investuoti, atsižvelgtų į riziką, kad tikrieji pinigų srautai gali skirtis nuo numatomų pinigų srautų. Pagal portfelio teoriją skiriama dviejų rūšių rizika:
- a) nesisteminė (išskaidyta) rizika, kuri yra konkrečiam turtui arba išsipareigojimui būdinga rizika;
 - b) sisteminė (neiškaidyta) rizika, kuri yra turtui arba išsipareigojimams kartu su kitais išskaidytam portfeliui priklausančiais objektais būdinga bendra rizika.
- Pagal portfelio teoriją rinkos, kurioje yra pusiausvyra, dalyviai gautų kompensaciją tik už prisiimamą sisteminę pinigų srautams būdingą riziką (neveiksmingose rinkose arba rinkose, kuriose nėra pusiausvyros, gali būti teikiama kitokio pobūdžio grąža arba kompensacija).
- B25 Taikant tikėtinos dabartinės vertės metodikos 1 metodą, numatomi turto pinigų srautai pakoreguojami dėl sisteminės (t. y. rinkos) rizikos, atimant piniginių rizikos priedą (t. y. dėl rizikos pakoreguoti numatomi pinigų srautai). Tie dėl rizikos pakoreguoti numatomi pinigų srautai atitinka tam tikrą lygiavertį pinigų srautą, kuris diskontuojamas taikant nerizikingą palūkanų normą. Tam tikru lygiavertiu pinigų srautu vadinamas numatomas pinigų srautas (kaip apibrėžta), pakoreguotas dėl rizikos, kad rinkos dalyviui nebūtų skirtumo, ar pakeisti konkretų pinigų srautą numatomu pinigų srautu, ar ne. Pavyzdžiui, jei rinkos dalyvis norėtų pakeisti 1 200 PV numatomą pinigų srautą konkrečiu pinigų srautu, kurio suma – 1 000 PV, 1 000 PV būtų 1 200 PV sumos tam tikras lygiavertis srautas (t. y. 200 PV atitiktų piniginių rizikos priedą). Tokiu atveju rinkos dalyviui nebūtų skirtumo, kurį turėtų turėti.
- B26 Priešingai, taikant tikėtinos dabartinės vertės metodikos 2 metodą, koregavimai dėl sisteminės (t. y. rinkos) rizikos atliekami taikant rizikos priedą nerizikingai palūkanų normai. Numatomi pinigų srautai atitinkamai diskontuojami taikant normą, kuri atitinka tikėtiną normą, siejamą su pinigų srautais, pasvertais dėl visų tikimybių (t. y. tikėtiną grąžos normą). Tikėtiną grąžos normą galima nustatyti taikant modelius, pagal kuriuos įkainojamas rizikingas turtas, kaip antai kapitalo įkainojimo modelį. Kadangi pagal diskonto normos koregavimo metodiką taikoma diskonto norma yra grąžos norma, susijusi su sąlyginiais pinigų srautais, ji tikriausiai bus didesnė už diskonto normą, taikomą pagal tikėtinos dabartinės vertės metodikos 2 metodą, kuri yra tikėtina grąžos norma, susijusi su numatomais arba dėl visų tikimybių pasvertais pinigų srautais.
- B27 1 ir 2 metodų pavyzdys. Tarkime, kad numatomi turto vienu metų pinigų srautai, nustatyti remiantis galimais pinigų srautais ir toliau parodytomis tikimybėmis, yra 780 PV. Vienų metų trukmės pinigų srautams taikoma nerizikinga palūkanų norma yra 5 %, o sisteminės rizikos priedas, taikomas turtui, kurio rizika yra tokia pati, – 3 %.

Galimi pinigų srautai	Tikimybė	Dėl visų tikimybių pasverti pinigų srautai
500 PV	15 %	75 PV
800 PV	60 %	480 PV
900 PV	25 %	225 PV
Numatomi pinigų srautai		780 PV

- B28 Šiame paprastame pavyzdyje parodyti numatomi pinigų srautai (780 PV) atitinka trijų galimų rezultatų vidurkį, pasvertą dėl visų tikimybių. Tikroviškesnėse situacijose gali būti daug įmanomų rezultatų. Tačiau, norint taikyti tikėtinos dabartinės vertės metodiką, ne visada būtina atsižvelgti į visų galimų pinigų srautų paskirstymus taikant sudėtingus modelius ir metodikas. Veikiau gali būti įmanoma parengti kelis atskirus scenarijus ir tikimybes, kurie apimtų visą galimų pinigų srautų intervalą. Pavyzdžiui, ūkio subjektas gali naudoti kurio nors reikšmingo ankstesnio laikotarpio realizuotus pinigų srautus, pakoreguotus vėliau pasikeitus aplinkybėms (pavyzdžiui, pasikeitus išorės veiksniams, įskaitant ekonomines arba rinkos sąlygas, pramonės tendencijas ir konkurenciją, arba pasikeitus vidaus veiksniams, kai ūkio subjektas patyrė labiau apibrėžtą poveikį), atsižvelgiant į rinkos dalyvių prielaidas.

B29 Turto pinigų srautų dabartinė vertė (t. y. tikroji vertė) teoriškai yra vienoda, nepaisant to, ar ji nustatoma pagal 1, ar pagal 2 metodą, kaip aprašyta toliau:

- a) taikant 1 metodą, numatomi pinigų srautai pakoreguojami dėl sisteminės (t. y. rinkos) rizikos. Jei nėra rinkos duomenų, iš kurių būtų galima tiesiogiai nustatyti koregavimo dėl rizikos sumą, tokį koregavimą galima nustatyti taikant turto įkainojimo modelį, naudojantis „tam tikrų lygiaverčių srautų“ sąvoka. Pavyzdžiui, koregavimą dėl rizikos (t. y. piniginių rizikos priedą, 22 PV) galima nustatyti naudojant 3 % sisteminės rizikos priedą ($780 \text{ PV} - [780 \text{ PV} \times (1,05/1,08)]$), tokiu atveju gaunami numatomi dėl rizikos pakoreguoti pinigų srautai, kurių suma yra 758 PV ($780 \text{ PV} - 22 \text{ PV}$). 758 PV yra 780 PV sumos tam tikras lygiavertis srautas, diskontuojamas taikant nerizikingą palūkanų normą (5 %). Turto dabartinė vertė (t. y. tikroji vertė) yra 722 PV ($758 \text{ PV}/1,05$);
- b) taikant 2 metodą, numatomi pinigų srautai dėl sisteminės (t. y. rinkos) rizikos nekoreguojami. Užuoat tai darius, dėl tos rizikos pakoreguojama diskonto norma. Taigi numatomi pinigų srautai diskontuojami taikant tikėtiną 8 % grąžos normą (tai yra nerizikinga 5 % palūkanų norma, prie kurios pridėtas 3 % sisteminės rizikos priedas). Turto dabartinė vertė (t. y. tikroji vertė) yra 722 PV ($780 \text{ PV}/1,08$).

B30 Nustatant tikrąją vertę pagal tikėtiną dabartinės vertės metodiką, galima taikyti 1 arba 2 metodą. Kuris iš šių dviejų metodų (1 ar 2) bus tinkamas, priklausys nuo faktų ir aplinkybių, susijusių su vertinamu turtu arba įsipareigojimu, nuo to, kiek bus prieinamų duomenų, ir nuo priimamų sprendimų.

DABARTINĖS VERTĖS METODIKŲ TAIKYMAS ĮSIPAREIGOJIMAMS IR PATIES ŪKIO SUBJEKTO NUOSAVYBĖS PRIEMONĖMS, KURIE NĖRA KITŲ ŠALIŲ VALDOMI KAIP TURTAS (40 IR 41 STRAIPSNIAI)

B31 Ūkio subjektas, taikydamas dabartinės vertės metodiką įsipareigojimo, kuris nėra kitos šalies valdomas kaip turtas (pavyzdžiui, įsipareigojimo nutraukti eksploataciją), tikrajai vertei nustatyti, be kita ko, turi įvertinti būsimas pinigų išmokas, kurias rinkos dalyviai tikėtusi sumokėti, vykdydami susijusią prievolę. Į tas būsimas pinigų išmokas įeina rinkos dalyvių numatomos išlaidos, kurias jie patirtų vykdydami prievolę, ir kompensacija, kurios rinkos dalyvis pareikalautų už tos prievolės prisiėmimą. Į tokią kompensaciją įeina grąža, kurios rinkos dalyvis pareikalautų už:

- a) veiklos vykdymą (t. y. prievolės įvykdymo vertė; pavyzdžiui, kai naudojami išteklių, kuriuos būtų galima skirti kitai veiklai); ir
- b) prisiimtą su prievole susijusią riziką (t. y. rizikos priedas, atitinkantis riziką, kad tikrosios pinigų išmokos gali skirtis nuo numatomų pinigų išmokų; žr. B33 straipsnį).

B32 Pavyzdžiui, nefinansinis įsipareigojimas neapima sutartinės grąžos normos ir rinkoje nėra stebimų su tuo įsipareigojimu susijusių pajamų. Kai kuriais atvejais grąžos, kurios pareikalautų rinkos dalyviai, sudedamosios dalys yra neatskiriamos viena nuo kitos (pavyzdžiui, kai naudojama kaina, kurios trečioji šalis rangovė pareikalautų kaip pastovaus užmokesčio). Kitais atvejais ūkio subjektas turi atskirai įvertinti tas sudedamąsias dalis (pavyzdžiui, naudojant kainą, kurios trečioji šalis rangovė pareikalautų kaip užmokesčio pagal sutartį „išlaidos plius“, nes tuo atveju rangovas nepatirtų būsimų išlaidų pokyčių rizikos).

B33 Ūkio subjektas, nustatydamas įsipareigojimo arba paties ūkio subjekto nuosavybės priemonės, kurie nėra kitos šalies valdomi kaip turtas, tikrąją vertę, gali įtraukti rizikos priedą vienu iš šių būdų:

- a) pakoreguodamas pinigų srautus (t. y. atitinkamai padidindamas pinigų išmokų sumą); arba
- b) pakoreguodamas normą, taikomą diskontuojant būsimus pinigų srautus iki jų dabartinių verčių (t. y. atitinkamai sumažindamas diskonto normą).

Ūkio subjektas turi užtikrinti, kad koregavimai dėl rizikos nebūtų atlikti du kartus arba praleisti. Pavyzdžiui, jeigu numatomi pinigų srautai padidinami, kad būtų atsižvelgta į kompensaciją už prisiimtą su prievole susijusią riziką, diskonto norma dėl tos rizikos neturėtų būti koreguojama.

PAGAL VERTINIMO METODIKAS NAUDOJAMI DUOMENYS (67–71 STRAIPSNIAI)

B34 Rinkų, kuriose gali būti stebimų duomenų apie tam tikrą turtą ir įsipareigojimus (pavyzdžiui, finansines priemones), pavyzdžiai:

- a) užsienio valiutų rinkos. Užsienio valiutų rinkos uždarymo kainos yra lengvai gaunamos ir iš esmės atitinka tikrąją vertę. Tokios rinkos pavyzdys – Londono vertybinių popierių birža;

- b) *tarpininkų rinkos*. Tarpininkų rinkoje dalyvaujantys tarpininkai yra pasirengę prekiauti (pirkti arba parduoti savo pačių sąskaita), todėl jie užtikrina likvidumą naudodami savo kapitalą objektų, kuriais prekiauja, atsargoms valdyti. Siūlomas ir prašomas kainas (atitinkamai kaina, už kurią tarpininkas sutinka pirkti, ir kaina, už kurią tarpininkas sutinka parduoti) paprastai yra lengviau sužinoti negu rinkos uždarymo kainas. Nebiržinės prekybos rinkos (kurių kainos viešai skelbiamos) yra tarpininkų rinkos. Taip pat yra tarpininkų rinkų, kuriose prekiaujama tam tikru kitu turtu ir išsipareigojimais, įskaitant kai kurias finansines priemones, biržos prekes ir fizinių turtą (pavyzdžiui, naudotą įrangą);
- c) *maklerių rinkos*. Maklerių rinkoje makleriai stengiasi suvesti pirkėjus su pardavėjais, tačiau nėra pasirengę prekiauti savo vardu. Kitaip tariant, makleriai nenaudoja nuosavo kapitalo objektų, kuriais prekiauja, atsargoms valdyti. Makleris žino susijusių šalių siūlomas ir prašomas kainas, bet kiekviena šalis paprastai nežino, kokia kaina yra priimtina kitai šaliai. Kartais galima sužinoti sudarytų sandorių kainas. Elektroninių ryšių rinkos, kuriose pirkimo pavedimai derinami su pardavimo pavedimais, taip pat komercinės bei gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto rinkos yra maklerių rinkos;
- d) *rinkos be tarpininkų*. Rinkoje be tarpininkų tiek sukūrimo, tiek perpardavimo sandoriai sudaromi savarankiškai, be tarpininkų. Viešos informacijos apie šiuos sandorius gali būti labai nedaug.

TIKROSIOS VERTĖS HIERARCHIJA (72–90 STRAIPSNIAI)

2 lygio duomenys (81–85 straipsniai)

B35 2 lygio duomenų apie konkretų turtą ir išsipareigojimus pavyzdžiai:

- a) *fiksuotos pardavimo (kintamos pirkimo) palūkanų normos apskaitimo sandoris, pagrįstas LIBOR (Londono tarpbankinės rinkos palūkanų normos) palūkanų apskaitimo norma*. 2 lygio duomenys būtų LIBOR palūkanų apskaitimo norma, jei ta norma yra stebima bendrai nustatytais intervalais iš esmės per visą apskaitimo sandorio trukmę;
- b) *fiksuotos pardavimo (kintamos pirkimo) palūkanų normos apskaitimo sandoris, pagrįstas pelningumo kreive, išreikšta užsienio valiuta*. 2 lygio duomenys būtų apskaitimo sandoris, pagrįstas pelningumo kreive, išreikšta užsienio valiuta, stebima bendrai nustatytais intervalais iš esmės per visą apskaitimo sandorio trukmę. Taip būtų, pavyzdžiui, jeigu apskaitimo sandorio trukmė yra 10 metų ir ta norma stebima 9 metus bendrai nustatytais intervalais, tačiau bet koks pagrįstas pelningumo kreivės ekstrapoliavimas 10-aisiais metais nebūtų reikšmingas nustatant viso apskaitimo sandorio tikrąją vertę;
- c) *fiksuotos pardavimo (kintamos pirkimo) palūkanų normos apskaitimo sandoris, pagrįstas konkretaus banko pirmine palūkanų norma*. 2 lygio duomenys būtų banko pirminė palūkanų norma, gauta ekstrapoliuojant, jeigu ekstrapoliuotosios vertės būtų patvirtintos stebimais rinkos duomenimis, pavyzdžiui, koreliacija su palūkanų norma, kuri būtų stebima iš esmės per visą apskaitimo sandorio trukmę;
- d) *akcijų, kuriomis prekiaujama biržoje, trejų metų trukmės pasirinkimo sandoris*. 2 lygio duomenys būtų numanomi akcijų svyravimai, nustatyti ekstrapoliuojant iki trejų metų, jei tenkinamos abi šios sąlygos:
- i) yra stebimos vienų metų ir dvejų metų trukmės akcijų pasirinkimo sandorių kainos;
 - ii) trejų metų pasirinkimo sandorio ekstrapoliuoti numanomi svyravimai pagrindžiami stebimais rinkos duomenimis iš esmės per visą pasirinkimo sandorio trukmę.

Tokiu atveju numanomi svyravimai gali būti nustatyti ekstrapoliuojant vienus metų ir dvejų metų trukmės akcijų pasirinkimo sandorių numanomus svyravimus ir patvirtinant šiuos duomenis palyginamų ūkio subjektų trejų metų trukmės akcijų pasirinkimo sandorių numanomais svyravimais, jeigu tarp numanomų svyravimų per vienus metus ir dvejus metus būtų koreliacija;

- e) *licencijavimo susitarimas*. 2 lygio duomenys apie licencijavimo susitarimą, kuris išgytas sujungiant verslą ir dėl kurio išgytas ūkio subjektas (licencijavimo susitarimo šalis) neseniai susiderėjo su nesusijusia šalimi, būtų honorarų dydis, nustatytas sutartimi su nesusijusia šalimi susitarimo pradžioje;

- f) *pagamintų prekių atsargos mažmeninės prekybos vietoje*. 2 lygio duomenys apie pagamintų prekių atsargas, įsigytas sujungiant verslą, būtų jų kaina klientams mažmeninėje rinkoje arba kaina mažmenininkams didmeninėje rinkoje, pakoreguota atsižvelgiant į atsargų vieneto ir palyginamų (t. y. panašių) atsargų vienetų būklės ir buvimo vietos skirtumus, kad nustatoma tikroji vertė atitiktų kainą, už kurią atsargos būtų pagal sandorį parduotos kitam mažmenininkui, kuris užbaigtų būtinus jų pardavimo veiksmus. Tikroji vertė bus iš esmės vienodai nustatoma, nepaisant to, ar koreguojama mažmeninė kaina (mažinama), ar didmeninė kaina (didinama). Nustatant tikrąją vertę, paprastai reikėtų naudoti tą kainą, kurią mažiausiai reikia subjektyviai koreguoti;
- g) *turimas ir naudojamas pastatas*. 2 lygio duomenys būtų pastato kvadratinio metro kaina (vertinimo kartotinis), gauta iš stebimų rinkos duomenų, pavyzdžiui, kartotiniai, gauti remiantis kainomis pagal stebimus sandorius dėl palyginamų (t. y. panašių) panašiose vietose esančių pastatų;
- h) *pinigus kuriantis vienetas*. 2 lygio duomenys būtų vertinimo kartotinis (pavyzdžiui, pelno ar pajamų arba panašaus veiklos rezultatų rodiklio kartotinis), gautas iš stebimų rinkos duomenų, pavyzdžiui, kartotiniai, gauti remiantis kainomis pagal stebimus sandorius dėl palyginamų (t. y. panašių) verslų, atsižvelgiant į veiklos, rinkos, finansinius ir nefinansinius veiksnius.

3 lygio duomenys (86–90 straipsniai)

B36 3 lygio duomenų apie konkretų turtą ir įsipareigojimus pavyzdžiai:

- a) *ilgalaisis apskaitimo valiuta sandoris*. 3 lygio duomenys būtų palūkanų norma, išreikšta konkrečia valiuta, kuri nėra stebima ir negali būti pagrįsta stebimais rinkos duomenimis bendrai nustatytais intervalais arba kitais būdais iš esmės per visą apskaitimo valiuta sandorio trukmę. Apskaitimo valiuta sandorio palūkanų normos yra apskaitimo normos, apskaičiuojamos pagal atitinkamų valstybių pelningumo kreives;
- b) *akcijų, kuriomis prekiaujama biržoje, trejų metų pasirinkimo sandoris*. 3 lygio duomenys būtų ankstesni svyravimai, t. y. akcijų svyravimai, nustatyti remiantis ankstesnėmis akcijų kainomis. Ankstesni svyravimai paprastai nerodo dabartinių rinkos dalyvių lūkesčių dėl būsimų svyravimų, net jei tai yra vienintelė informacija, pagal kurią galima įkainoti pasirinkimo sandorį;
- c) *palūkanų normų apskaitimo sandoris*. 3 lygio duomenys būtų vidutinės sutartinės (neprivalomos) apskaitimo sandorio rinkos kainos, nustatytos naudojant duomenis, kurie nėra tiesiogiai stebimi ir negali būti kitaip pagrįsti stebimais rinkos duomenimis, pakoregavimas;
- d) *sujungiant verslą prisiimtas įsipareigojimas nutraukti eksploataciją*. 3 lygio duomenys būtų paties ūkio subjekto duomenimis pagrįstas būsimų pinigų išmokų, reikalingų prievolei įvykdyti, dabartinis įvertinimas (įskaitant rinkos dalyvių prognozuojamas prievolės įvykdymo išlaidas ir kompensaciją, kurios rinkos dalyvis pareikalautų už prisiimamą prievolę išmontuoti turtą), jei nėra pagrįstai prieinamos informacijos, iš kurios būtų galima spręsti, kad rinkos dalyviai remtųsi kitokiomis prielaidomis. Tie 3 lygio duomenys pagal dabartinės vertės metodiką būtų naudojami kartu su kitais duomenimis, pavyzdžiui, dabartine nerizikinga palūkanų norma arba dėl kredito pakoreguota nerizikinga norma, jeigu ūkio subjekto kreditingumo poveikį įsipareigojimo tikrajai vertei rodytų diskonto norma, o ne įvertintos būsimos pinigų išmokos;
- e) *pinigus kuriantis vienetas*. 3 lygio duomenys būtų finansinė (pavyzdžiui, pinigų srautų arba pelno ar nuostolių) prognozė, parengta naudojant paties ūkio subjekto duomenis, jei nėra pagrįstai prieinamos informacijos, iš kurios būtų galima spręsti, kad rinkos dalyviai remtųsi kitokiomis prielaidomis.

TIKROSIOS VERTĖS NUSTATYMAS REIKŠMINGAI SUMAŽĖJUS TURTO ARBA ĮSIPAREIGOJIMO RINKOS APIMČIAI ARBA AKTYVUMUI

B37 Reikšmingai sumažėjus turto ar įsipareigojimo rinkos apimčiai arba aktyvumui, palyginti su įprastu to turto ar įsipareigojimo (arba panašaus turto ar įsipareigojimų) rinkos aktyvumu, gali pasikeisti to turto arba įsipareigojimo tikroji vertė. Ūkio subjektas, siekdamas nustatyti, ar, remiantis prieinamais įrodymais, reikšmingai sumažėjo turto arba įsipareigojimo rinkos apimtis ar aktyvumas, turi įvertinti tam tikrų veiksnių svarbą ir reikšmę, kaip antai:

- a) naujų sandorių yra nedaug;

- b) kotiruojamos kainos nėra pagrįstos dabartine informacija;
- c) kotiruojamos kainos reikšmingai keičiasi laikui bėgant arba tarp įvairių rinkos formuotojų (pavyzdžiui, kai kuriose maklerių rinkose);
- d) indeksai, kurie anksčiau buvo glaudžiai susieti su turto arba išsipareigojimo tikrosiomis vertėmis, yra aiškiai nesusieti su neseniai nustatyta to turto ar išsipareigojimo tikrąja verte;
- e) reikšmingai padidėja numanomos likvidumo rizikos priedai, pajamos arba veiklos rodikliai (kaip antai įmokų, kurias vėluojama sumokėti, dalis arba nuostolių dydis) pagal stebimus sandorius arba kotiruojamos kainos, palyginti su ūkio subjekto įvertintais numatomais pinigų srautais, atsižvelgiant į visus prieinamus rinkos duomenis apie kredito riziką ir kitokią prievolių neįvykdymo riziką, susijusią su turtu arba išsipareigojimu;
- f) siūlomų ir prašomų kainų skirtumas yra didelis arba reikšmingai padidėja;
- g) reikšmingai sumažėja rinkos aktyvumas arba nėra naujai išleidžiamo turto arba išsipareigojimo ar panašaus turto arba išsipareigojimų rinkos (t. y. pirminės rinkos);
- h) yra nedaug viešos informacijos (pavyzdžiui, apie rinkoje be tarpininkų sudaromus sandorius).
- B38 Jeigu ūkio subjektas padaro išvadą, kad turto arba išsipareigojimo rinkos apimtis arba aktyvumas reikšmingai sumažėjo, palyginti su įprastu to turto ar išsipareigojimo (arba panašaus turto ar išsipareigojimų) rinkos aktyvumu, reikia papildomai išanalizuoti sandorius arba kotiruojamas kainas. Vien rinkos apimties arba aktyvumo sumažėjimas nebūtinai reiškia, kad sandorio kaina ar kotiruojama kaina neatitinka tikrosios vertės arba kad sandoris toje rinkoje nėra tvarkingas. Tačiau jeigu ūkio subjektas nustato, kad sandoris arba kotiruojama kaina neatitinka tikrosios vertės (pavyzdžiui, gali būti netvarkingų sandorių), būtina pakoreguoti sandorius arba kotiruojamas kainas, jeigu ūkio subjektas pagal tas kainas nustato tikrąją vertę ir tas koregavimas gali būti iš esmės reikšmingas nustatant tikrąją vertę. Koregavimus gali reikėti atlikti ir kitomis aplinkybėmis (pavyzdžiui, kai panašaus turto kainą reikia reikšmingai pakoreguoti, kad ji taptų palyginama su vertinamo turto kaina, arba kai kaina yra pasenusi).
- B39 Šiame TFAS nenustatyta, pagal kokią metodiką reikia atlikti reikšmingus sandorių arba kotiruojamų kainų koregavimus. 61–66 ir B5–B11 straipsniuose aptartas vertinimo metodikų taikymas nustatant tikrąją vertę. Kad ir kokia vertinimo metodika taikoma, ūkio subjektas turi įtraukti tinkamus koregavimus dėl rizikos, įskaitant rizikos priedą, atitinkantį sumą, kurios rinkos dalyviai pareikalautų kaip kompensacijos už turto arba išsipareigojimo pinigų srautams būdingą neapibrėžtumą (žr. B17 straipsnį). To nepadarius, vertinimo rezultatas nevisiškai tiksliai atitiktų tikrąją vertę. Kai kuriais atvejais tinkamą koregavimą dėl rizikos nustatyti gali būti sudėtinga. Tačiau vien tokios užduoties sudėtingumas nėra pakankama priežastis neatlikti koregavimo dėl rizikos. Koregavimas dėl rizikos turi atitikti tvarkingą sandorį tarp rinkos dalyvių vertinimo dieną dabartinėmis rinkos sąlygomis.
- B40 Jei reikšmingai sumažėja turto arba išsipareigojimo rinkos apimtis ar aktyvumas, gali reikėti pakeisti vertinimo metodiką arba taikyti kelias vertinimo metodikas (pavyzdžiui, rinkos metodą ir dabartinės vertės metodiką). Lygindamas tikrosios vertės duomenis, gautus taikant kelias vertinimo metodikas, ūkio subjektas turi apsvaistyti nustatomų tikrųjų verčių intervalo pagrįstumą. Tikslas yra nustatyti, kuri iš to intervalo verčių dabartinėmis rinkos sąlygomis labiausiai atitinka tikrąją vertę. Jei nustatant tikrąją vertę gaunamas platus verčių intervalas, tai gali reikšti, kad reikia atlikti išsamesnę analizę.
- B41 Net kai turto arba išsipareigojimo rinkos apimtis ar aktyvumas yra reikšmingai sumažėjęs, tikrosios vertės nustatymo tikslas lieka tas pats. Tikroji vertė yra kaina, už kurią vertinimo dieną dabartinėmis rinkos sąlygomis būtų parduotas turtas arba perleistas išsipareigojimas pagal tvarkingą sandorį (t. y. ne priverstinis likvidavimas ir ne priverstinis išpardavimas) tarp rinkos dalyvių.
- B42 Kainos, už kurių rinkos dalyviai norėtų sudaryti sandorį vertinimo dieną dabartinėmis rinkos sąlygomis, jei turto arba išsipareigojimo rinkos apimtis ar aktyvumas būtų reikšmingai sumažėjęs, nustatymas priklauso nuo faktų ir aplinkybių vertinimo dieną ir tokiu atveju reikia priimti sprendimą. Nustatant tikrąją vertę nesvarbus ūkio subjekto ketinimas valdyti turtą arba įvykdyti ar kitaip padengti išsipareigojimą, nes tikroji vertė nustatoma remiantis rinkos, o ne konkretaus ūkio subjekto duomenimis.

Netvarkingų sandorių nustatymas

B43 Nustatyti, ar sandoris yra tvarkingas, ar ne, yra sunkiau, jei turto arba įsipareigojimo rinkos apimtis arba aktyvumas yra reikšmingai sumažėjęs, palyginti su įprastu to turto arba įsipareigojimo (arba panašaus turto ar įsipareigojimų) rinkos aktyvumu. Tokiomis aplinkybėmis netinka daryti išvados, kad visi tos rinkos sandoriai yra netvarkingi (t. y. priverstiniai likvidavimai arba priverstiniai išpardavimai). Aplinkybių, iš kurių galima spręsti, kad sandoris nėra tvarkingas, pavyzdžiai:

- a) buvimas rinkoje laikotarpiu iki vertinimo dienos buvo nepakankamas, kad galėtų vykti įprasta rinkos veikla, būdinga sandoriams dėl tokio turto arba įsipareigojimų dabartinėmis rinkos sąlygomis;
- b) įprastas prekybos laikotarpis buvo, tačiau pardavėjas prekiavo turtu arba įsipareigojimu tik su vienu rinkos dalyviu;
- c) pardavėjui gresia (arba yra paskelbtas) bankrotas arba likvidavimas (t. y. pardavėjas patiria sunkumų);
- d) pardavėjas privalėjo parduoti, kad įvykdytų norminius arba teisinius reikalavimus (t. y. pardavėjas buvo priverstas parduoti);
- e) sandorio kaina yra išimtinė, palyginti su kitais nesenais sandoriais dėl tokio paties arba panašaus turto ar įsipareigojimo.

Ūkio subjektas turi įvertinti aplinkybes, siekdamas nustatyti, ar, remiantis turimais įrodymais, sandoris yra tvarkingas.

B44 Ūkio subjektas, nustatydamas tikrąją vertę arba vertindamas rinkos rizikos priedus, turi atsižvelgti į visas šias aplinkybes:

- a) jeigu yra įrodymų, kad sandoris nėra tvarkingas, ūkio subjektas to sandorio kainai (palyginti su kitais tikrosios vertės duomenimis) turi teikti nedaug arba neteikti jokios reikšmės;
- b) jeigu yra įrodymų, kad sandoris yra tvarkingas, ūkio subjektas turi atsižvelgti į to sandorio kainą. Kiek svarbi bus to sandorio kaina, palyginti su kitais tikrosios vertės duomenimis, priklausys nuo faktų ir aplinkybių, kaip antai:
 - i) sandorio apimties;
 - ii) galimybės palyginti sandorį su vertinamu turtu arba įsipareigojimu;
 - iii) kiek laiko praėjo nuo sandorio dienos iki vertinimo dienos;
- c) jeigu ūkio subjektas neturi pakankamai informacijos, kad galėtų padaryti išvadą, ar sandoris yra tvarkingas, jis turi atsižvelgti į to sandorio kainą. Tačiau ta sandorio kaina gali neatitikti jo tikrosios vertės (t. y. sandorio kaina nebūtinai yra vienintelis arba pagrindinis tikrosios vertės nustatymo arba rinkos rizikos priedų vertinimo pagrindas). Kai ūkio subjektas neturi pakankamai informacijos, kad galėtų padaryti išvadą, ar konkretūs sandoriai yra tvarkingi, jis tiems sandoriams teikia mažesnę reikšmę, palyginti su kitais sandoriais, apie kuriuos žinoma, kad jie yra tvarkingi.

Ūkio subjektas neprivalo visomis išgalėmis stengtis nustatyti, ar sandoris yra tvarkingas, tačiau jis turi atsižvelgti į jam pagrįstai prieinamą informaciją. Kai ūkio subjektas yra sandorio šalis, daroma prielaida, jog jis turi pakankamai informacijos, kad galėtų padaryti išvadą, ar sandoris yra tvarkingas.

Trečiųjų šalių pateiktų kotiruojamų kainų naudojimas

B45 Šiame TFAS nedraudžiama naudoti trečiųjų šalių, kaip antai įkainojimo paslaugų teikėjų arba maklerių, pateiktų kotiruojamų kainų, jeigu ūkio subjektas nustato, kad tų šalių pateiktos kotiruojamos kainos yra nustatytos pagal šį TFAS.

- B46 Jei turto arba įsipareigojimo rinkos apimtis ar aktyvumas yra reikšmingai sumažėjęs, ūkio subjektas turi įvertinti, ar trečiųjų šalių pateiktos kotiruojamos kainos yra nustatytos remiantis dabartine informacija, atitinkančia tvarkingus sandorius, ar taikant vertinimo metodiką, atitinkančią rinkos dalyvių prielaidas (įskaitant prielaidas dėl rizikos). Vertindamas kotiruojamos kainos, kaip duomenų, reikšmę nustatant tikrąją vertę, ūkio subjektas kotiruojamoms kainoms, kurios neatitinka sandorių rezultato, teikia mažesnę reikšmę (palyginti su kitais tikrosios vertės duomenimis, kurie atitinka sandorių rezultatus).
- B47 Be to, į kotiruojamos kainos pobūdį (pavyzdžiui, ar kotiruojama orientacinė kaina, ar įpareigojantis pasiūlymas) būtina atsižvelgti nustatant turimų įrodymų reikšmę, didesnę reikšmę teikiant trečiųjų šalių pateiktoms kotiruojamoms kainoms pagal įpareigojančius pasiūlymus.

C priedas

Įsigaliojimo data ir pereinamosios nuostatos

Šis priedas yra neatskiriama TFAS dalis ir turi tokią pačią galią kaip kitos šio TFAS dalys.

- C1 Ūkio subjektas taiko šį TFAS metiniams ataskaitiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2013 m. sausio 1 d. ar vėliau. Leidžiama taikyti anksčiau. Jei ūkio subjektas taiko šį TFAS ankstesniam ataskaitiniam laikotarpiui, jis turi atskleisti šį faktą.
- C2 Šis TFAS perspektyviai taikomas nuo metinio ataskaitinio laikotarpio, kuriam jis pradėtas taikyti, pradžios.
- C3 Šiame TFAS nustatyti reikalavimai atskleisti informaciją netaikomi lyginamajai informacijai, pateiktai apie ataskaitinius laikotarpius prieš pradėdant taikyti šį TFAS.

D priedas

Kitų TFAS pakeitimai

Šiame priede pateikiami kitų TFAS pakeitimai, padaryti valdybai paskelbus 13-ąjį TFAS. Ūkio subjektas šias pataisas turi taikyti 2013 m. sausio 1 d. arba vėliau prasidedantiems metiniams ataskaitiniams laikotarpiams. Jeigu ūkio subjektas 13-ąjį TFAS taiko ankstesniam ataskaitiniam laikotarpiui, tam ankstesniam laikotarpiui jis turi taikyti ir pataisas. Pataisytuose straipsniuose naujas tekstas pabrauktas, o išbrauktasis – perbrauktas.

APIBRĖŽTIES PAKEITIMAS

- D1 1-ojo TFAS (paskelbto 2010 m. spalio mėn.) 3–5 ir 9 straipsniuose tikrosios vertės apibrėžtis keičiama taip:

Tikroji vertė yra kaina, už kurią vertinimo dieną būtų parduotas turtas arba perleistas įsipareigojimas pagal tvarkingą sandorį tarp rinkos dalyvių (žr. 13-ąjį TFAS).

- 2-ojo TAS 16, 18–21, 32 ir 40 straipsniuose tikrosios vertės apibrėžtis keičiama taip:

Tikroji vertė yra kaina, už kurią vertinimo dieną būtų parduotas turtas arba perleistas įsipareigojimas pagal tvarkingą sandorį tarp rinkos dalyvių (žr. 13-ąjį TFAS „Tikrosios vertės nustatymas“).

1-asis TFAS „Tarptautinių finansinės atskaitomybės standartų taikymas pirmą kartą“ (pataisytas 2010 m. rugsėjo mėn.)

- D2 19 straipsnis išbraukiamas.

- D3 Įterpiamas 39J straipsnis:

39J 2011 m. gegužės mėn. paskelbtu 13-uoju TFAS „Tikrosios vertės nustatymas“ išbrauktas 19 straipsnis, pakeista tikrosios vertės apibrėžtis A priede ir pataisyti D15 ir D20 straipsniai. Taikydamas 13-ąjį TFAS ūkio subjektas turi taikyti tas pataisas.

- D4 D15 ir D20 straipsniai taisomi taip:

D15 Jei pirmą kartą standartus taikantis ūkio subjektas tokią investiciją įvertina savikaina pagal 27-ąjį TAS, jis turi įvertinti tą investiciją savo atskiroje pradinėje pagal TFAS parengtoje finansinės būklės ataskaitoje viena iš šių sumų:

<...>

b) numanoma savikaina. Numanoma tokios investicijos savikaina turi būti jos:

i) tikroji vertė ūkio subjekto TFAS taikymo pradžios dieną jo atskirose finansinėse ataskaitose; arba

<...>

D20 Nepaisant 7 ir 9 straipsnių reikalavimų, ūkio subjektas gali taikyti 39-ojo TAS 76TN straipsnio a punkto reikalavimus vienu iš šių būdų:

<...>

2-asis TFAS „Mokėjimas akcijomis“

D5 Įterpiamas 6A straipsnis:

6A Terminas „tikroji vertė“ šiame TFAS kai kuriais atžvilgiais vartojamas kitaip, negu terminas „tikroji vertė“, apibrėžtas 13-ajame TFAS „Tikrosios vertės nustatymas“. Todėl ūkio subjektas, taikydamas 2-ąjį TFAS, turi nustatyti tikrąją vertę pagal šį, o ne 13-ąjį TFAS.

3-iasis TFAS „Verslo jungimai“

D6 20, 29, 33 ir 47 straipsniai taisomi taip:

20 24–31 straipsniuose nustatyti identifikuojamo turto ir išpareigojimų tipai, apimantys objektus, kuriems šiame TFAS numatytos vertinimo principo ribotos išimties.

29 Įsigyjantysis ūkio subjektas turi įvertinti pakartotinai įgytos teisės, pripažintos nematerialiuoju turto, vertę remdamasis likusiu susijusios sutarties galiojimo terminu, nepaisydamas to, ar rinkos dalyviai apsvarstytų galimus sutarties atnaujinimus nustatant jos tikrąją vertę. B35 ir B36 straipsniuose pateikiamos susijusios taikymo nuorodos.

33 <...> Siekiant nustatyti prestižo vertę verslo jungimo metu, kai neperleidžiamas joks atlygis, įsigyjantysis ūkio subjektas turi naudoti įsigijimo datą buvusią įsigyjančiojo ūkio subjekto dalies įsigyjamame ūkio subjekte tikrąją vertę, o ne įsigijimo datą buvusią tikrąją perleisto atlygio vertę (32 straipsnio a punkto i papunktis). <...>

47 <...> Pavyzdžiui, turto pardavimas trečiajai šaliai netrukus po įsigijimo datos už sumą, kuri labai skiriasi nuo laikinos tą datą nustatytos tikrosios vertės, veikiausiai rodytų laikinosios sumos klaidą, nebent galima nustatyti įvykį, kuris pakeitė tikrąją vertę.

D7 Įterpiamas 64F straipsnis:

64F 2011 m. gegužės mėn. paskelbtu 13-uoju TFAS „Tikrosios vertės nustatymas“ pataisyti 20, 29, 33 ir 47 straipsniai, pakeista tikrosios vertės apibrėžtis A priede ir pataisyti B22, B40, B43–B46, B49 ir B64 straipsniai. Taikydamas 13-ąjį TFAS ūkio subjektas turi taikyti tas pataisas.

D8 B priedo B22 ir B40, B43–B46, B49 ir B64 straipsniai taisomi taip:

B22 Kadangi konsoliduotosios finansinės ataskaitos yra įteisintos patronuojamosios (dukterinės) įmonės finansinių ataskaitų tęsinys, išskyrus jos kapitalo struktūrą, konsoliduotosios finansinės ataskaitos rodo:

<...>

d) sumą, konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose pripažintą išleistomis nuosavybės dalimis, nustatytą pridėdant išleistą įteisintos patronuojamosios įmonės (apskaitinio įsigyjančiojo ūkio subjekto) nuosavybės dalį iš karto prieš verslo jungimą prie įteisintos patronuojančiosios įmonės (apskaitinio įsigyjamą ūkio subjekto) tikrosios vertės. Tačiau <...>

<...>

B40 Pagal identifikavimo kriterijus nustatoma, ar nematerialusis turtas yra pripažįstamas atskirai nuo prestižo. Tačiau kriterijai nei pateikia nematerialiojo turto tikrosios vertės nustatymo rekomendacijų, nei apriboja prielaidas, taikomas nustatant nematerialiojo turto tikrąją vertę. Pavyzdžiui, įsigyjantysis ūkio subjektas turėtų atsižvelgti į prielaidas, į kurias įkainodami nematerialųjį turtą atsižvelgtų rinkos dalyviai, kaip antai būsimų sutarčių atnaujinimų lūkesčius nustatant tikrąją vertę. <...>

- B43 Siekdamas išsaugoti savo konkurencinę padėtį arba dėl kitų priežasčių įsigyjantysis ūkio subjektas gali ketinti nenaudoti įsigyto nefinansinio turto arba gali ketinti naudoti turtą ne jo pirmuoju ir geriausiu naudojimo būdu. Pavyzdžiui, įsigyjantysis ūkio subjektas gali įsigyti moksliniams tyrimams ir technologinei plėtrai skirto nematerialiojo turto, ketindamas turėti jį tam, kad jo negalėtų naudoti kiti. Nepaisant to, įsigyjantysis ūkio subjektas nustato nefinansinio turto tikrąją vertę, atsižvelgdamas į tai, koku pirmuoju ir geriausiu būdu tą turtą naudotų rinkos dalyviai, darydamas tinkamą vertinimo prielaidą tiek pirmą kartą, tiek vėliau nustatydamas tikrąją vertę atėmus perleidimo išlaidas, kai reikia patikrinti, ar nesumažėjo turto vertė.
- B44 Šiuo TFAS leidžiama įsigyjančiajam ūkio subjektui įvertinti nekontroliuojamą dalį įsigyjamame ūkio subjekte tikrąją vertę įsigijimo datą. Kartais įsigyjantysis ūkio subjektas galės nustatyti nekontroliuojamos dalies tikrąją vertę įsigijimo datą, remdamasis nuosavybės dalių (t. y. tų, kurios nepriklauso įsigyjančiajam ūkio subjektui) kotiruojama aktyviosios rinkos kaina. Tačiau kitomis aplinkybėmis nuosavybės dalių kotiruojama kaina aktyviojoje rinkoje gali būti nežinoma. Tokiose situacijose įsigyjantysis ūkio subjektas nustatytą nekontroliuojamos dalies tikrąją vertę taikydamas kitą vertinimo būdą.
- B45 Įsigyjanciojo ūkio subjekto dalies įsigyjamame ūkio subjekte ir nekontroliuojamos dalies, tenkančios vienai akcijai, tikrosios vertės gali skirtis. Pagrindinis skirtumas veikiausiai yra įsigyjanciojo ūkio subjekto dalies įsigyjamame ūkio subjekte kontrolės priemokos įtraukimas į vienai akcijai tenkančią tikrąją vertę arba, priešingai, nuolaidos įtraukimas dėl kontrolės trūkumo (taip pat vadinama nekontroliuojamos dalies nuolaida) į nekontroliuojamos dalies akcijai tenkančią tikrąją vertę, jeigu rinkos dalyviai atsižvelgtų į tokią priemoną arba nuolaidą įkainodami nekontroliuojamą dalį.
- B46 Per verslo jungimą, kuris atliktas neperleidžiant atlygio, įsigyjantysis ūkio subjektas savo dalies įsigyjamame ūkio subjekte tikrąją vertę įsigijimo datą turi pakeisti atlygio, perleisto siekiant įvertinti prestižą arba pelną perkant pigiau nei rinkos kaina, tikrąją vertę įsigijimo datą (žr. 32–34 straipsnius).
- B49 Į kolektyvinio investavimo ūkio subjekto tikrosios vertės nustatymą turėtų būti įtrauktos prielaidos dėl rinkos dalyvių požiūrio į būsimą narių naudą, taip pat kitos svarbios prielaidos dėl rinkos dalyvių požiūrio į kolektyvinio investavimo ūkio subjektą. Pavyzdžiui, kolektyvinio investavimo ūkio subjekto tikrajai vertei nustatyti gali būti taikoma dabartinės vertės metodika. Taikant modelį naudojami pinigų srautai turėtų būti pagrįsti numatomais kolektyvinio investavimo ūkio subjekto pinigų srautais, kurie, tikėtina, parodys nariui naudingus sumažinimus, pvz., mažesnius mokesčius už prekes ir paslaugas.
- B64 Siekdamas 59 straipsnyje nurodyto tikslo, įsigyjantysis ūkio subjektas turi atskleisti nurodytą informaciją kiekvieno verslo jungimo, kuris įvyksta per atskaitinį laikotarpį, atveju:

<...>

- f) viso perleisto atlygio tikroji vertė įsigijimo datą ir kiekvienos pagrindinės atlygio klasės tikroji vertė įsigijimo datą, pvz.:

<...>

- iv) įsigyjanciojo ūkio subjekto nuosavybės dalių, įskaitant išleistų ar išleistinų priemonių arba dalių skaičių, ir tų priemonių arba dalių tikrosios vertės nustatymo metodas;

<...>

- o) kiekvienam verslo jungimui, kai įsigyjantysis ūkio subjektas įsigijimo datą įsigyjamame ūkio subjekte turi mažiau kaip 100 % nuosavybės dalių:

<...>

- ii) kiekvienos tikrąją vertę įvertintos nekontroliuojamos dalies įsigyjamame ūkio subjekte vertinimo būdas arba būdai ir reikšmingi duomenys, naudoti tai vertei nustatyti.

<...>

4-asis TFAS „Draudimo sutartys“

D9 Įterpiamas 41E straipsnis:

- 41E 2011 m. gegužės mėn. paskelbtu 13-uoju TFAS „Tikrosios vertės nustatymas“ pakeista tikrosios vertės apibrėžtis A priede. Ūkio subjektas turi taikyti tą pataisą taikydamas 13-ąjį TFAS.

5-asis TFAS „Ilgalaikis turtas, skirtas parduoti, ir nutraukta veikla“

D10 Įterpiamas 44H straipsnis:

- 44H 2011 m. gegužės mėn. paskelbtu 13-uju TFAS „Tikrosios vertės nustatymas“ pakeista tikrosios vertės apibrėžtis A priede. Ūkio subjektas turi taikyti tą pataisą taikydamas 13-ąjį TFAS.

7-asis TFAS „Finansinės priemonės. Atskleidimas“ (pataisytas 2009 m. spalio mėn.)

D11 [Netaikoma reikalavimams]

D12 3 straipsnis taisomas taip:

- 3 Šį standartą taiko visi ūkio subjektai visų rūšių finansinėms priemonėms, išskyrus:
- a) <...> tais atvejais ūkio subjektai taiko šio TFAS reikalavimus, o tikrąja verte vertinamoms dalims – 13-ojo TFAS „Tikrosios vertės nustatymas“ reikalavimus. <...>

...

D13 27–27B straipsniai išbraukiami.

D14 28 straipsnis taisomas taip:

- 28 Kai kuriais atvejais ūkio subjektas nepripažįsta pelno arba nuostolių per finansinio turto arba finansinio įsipareigojimo pirminį pripažinimą, nes tikrosios vertės nerodo tokio paties turto arba įsipareigojimo kotiruojama kaina aktyviojoje rinkoje (t. y. 1 lygio duomenys) ir jos negalima nustatyti taikant vertinimo metodiką, pagal kurią naudojami tik stebimų rinkų duomenys (žr. 39-ojo TAS 76TN straipsnį). Tokiais atvejais ūkio subjektas atskleidžia kiekvienos finansinio turto arba finansinių įsipareigojimų grupės:

- a) apskaitos politiką, kurią jis taiko pripažindamas tikrosios vertės, buvusios per pirminį pripažinimą, ir sandorio kainos skirtumą pelnu arba nuostoliais, siekdamas parodyti veiksmų (įskaitant laiką) pokyčius, į kuriuos rinkos dalyviai atsižvelgtų įkainodami turtą arba įsipareigojimą (žr. 39-ojo TAS 76TN straipsnio b punktą);

<...>

- c) priežastis, kodėl ūkio subjektas padarė išvadą, kad sandorio kaina nebuvo patikimiausias tikrosios vertės įrodymas, įkaitant tikrąją vertę patvirtinančių įrodymų aprašymą.

D15 29 straipsnis taisomas taip:

29 Tikrosios vertės atskleisti nereikia:

<...>

- b) kai investicija į nuosavybės priemones, neturinčias tokios pačios priemonės kotiruojamos rinkos kainos aktyviojoje rinkoje (t. y. 1 lygio duomenų), arba išvestinės finansinės priemonės, susijusios su tokiomis nuosavybės priemonėmis, vertinamos savikaina pagal 39-ąjį TAS, nes tokių investicijų arba išvestinių finansinių priemonių tikrosios vertės neįmanoma patikimai nustatyti; arba

<...>

D16 Įterpiamas 44P straipsnis:

- 44P 2011 m. gegužės mėn. paskelbtu 13-uju TFAS pataisyti 3, 28, 29, B4 ir B26 straipsniai ir A priedas, taip pat išbraukti 27–27B straipsniai. Taikydamas 13-ąjį TFAS ūkio subjektas turi taikyti tas pataisas.

D17 A priede kitos kainos rizikos apibrėžtis keičiama taip:

kita kainos rizika Rizika, kad finansinės priemonės tikroji vertė arba būsimi pinigų srautai svyruos dėl rinkos kainų pokyčių (kitų nei pokyčiai, atsirandantys dėl **palūkanų normos rizikos** arba **valiutos rizikos**), kai tokius pokyčius lemia veiksniai, būdingi atskirai finansinei priemonei ar jos emitentui, arba veiksniai, darantys įtaką visoms panašioms finansinėms priemonėms, kuriomis prekiaujama rinkoje.

9-asis TFAS „Finansinės priemonės“ (paskelbtas 2009 m. lapkričio mėn.)

D18 5.1.1 straipsnis taisomas taip:

5.1.1 **Per pirmąjį pripažinimą ūkio subjektas turi vertinti finansinį turtą tikrąja verte ir tuo atveju, kai finansinis turtas nerodomas tikrąja verte, kurios pokyčiai pripažįstami pelnu ar nuostoliais, pridėdamas sandorio išlaidas, tiesiogiai priskirtinas finansinio turto įsigijimui.**

D19 Įterpiamas 5.1.1A straipsnis:

5.1.1A **Tačiau jei finansinio turto tikroji vertė per pirmąjį pripažinimą skiriasi nuo sandorio kainos, ūkio subjektas turi taikyti 39-ojo TAS B5.1 straipsnį ir 76TN straipsnį.**

D20 Taisomi 5.2.1, 5.3.2, 8.2.5 ir 8.2.11 straipsniai:

5.2.1 **Po pirmojo pripažinimo ūkio subjektas pagal 4.1–4.5 straipsnius vertina finansinį turtą tikrąja verte arba amortizuota savikaina.**

5.3.2 **Jei pagal 4.9 straipsnį ūkio subjektas finansinį turtą pergrupuoja taip, kad jis vertinamas tikrąja verte, jo tikroji vertė nustatoma to pergrupavimo dieną. Bet koks pelnas arba nuostoliai, atsiradę dėl ankstesnės balansinės vertės ir tikrosios vertės skirtumo, pripažįstami pelnu arba nuostoliais.**

8.2.5 Jeigu ūkio subjektas vertina mišrią sutartį tikrąja verte pagal 4.4 arba 4.5 straipsnį, bet mišriosios sutarties tikroji vertė lyginamaisiais ataskaitiniais laikotarpiais nebuvo nustatyta, mišriosios sutarties tikroji vertė tais lyginamaisiais laikotarpiais yra lygi komponentų (t. y. neišvestinės pagrindinės sutarties ir įterptosios išvestinės finansinės priemonės) tikrųjų verčių sumai kiekvieno lyginamojo ataskaitinio laikotarpio pabaigoje.

8.2.11 Jeigu ūkio subjektas anksčiau apskaitė investiciją į nuosavybės priemonę, kai tokios pačios priemonės kotiruojama kaina aktyviojoje rinkoje (t. y. 1 lygio duomenys) nežinoma (arba išvestinę finansinę priemonę, kuri yra susieta su tokia nuosavybės priemone ir už kurią turi būti atsiskaitoma perduodant tokią priemonę), savikaina pagal 39-ąjį TAS, jis turi vertinti tą priemonę tikrąja verte pirmojo taikymo dieną.
<...>

D21 Įterpiamas 8.1.3 straipsnis:

8.1.3 2011 m. gegužės mėn. paskelbtu 13-uju TFAS „Tikrosios vertės nustatymas“ pataisyti 5.1.1, 5.2.1, 5.3.2, 8.2.5, 8.2.11, B5.1, B5.4, B5.5, B5.7, C8, C20, C22, C27 ir C28 straipsniai ir įterptas 5.1.1A straipsnis. Taikydamas 13-ąjį TFAS ūkio subjektas turi taikyti tas pataisas.

D22 A priedo įvadinė dalis taisoma taip:

Toliau išvardyti terminai yra apibrėžti 32-ojo TAS „Finansinės priemonės. Pateikimas“ 11 straipsnyje, 39-ojo TAS 9 straipsnyje arba 13-ojo TFAS A priede ir šiame TFAS vartojami 32-ajame TAS, 39-ajame TAS arba 13-ajame TFAS apibrėžtomis reikšmėmis: <...>

D23 B priede B5.1 straipsnis, antraštė prieš B5.5 straipsnį ir B5.5 bei B5.7 straipsniai taisomi taip:

B5.1 Finansinio turto tikroji vertė per pirminį pripažinimą paprastai yra sandorio kaina (t. y. sumokėto atlygio tikroji vertė, taip pat žr. 13-ąjį TFAS ir 39-ojo TAS 76TN straipsnį). Tačiau jeigu sumokėto atlygio dalis yra už ką nors kitą, o ne už finansinę priemonę, ūkio subjektas vertina finansinę priemonę tikrąja verte. Pavyzdžiui, ilgalaikės paskolos arba gautinos sumos, neturinčios palūkanų, tikroji vertė gali būti nustatoma kaip visų būsimųjų pinigų įplaukų, diskontuotų naudojant panašių priemonių (panašių valiuta, terminu, palūkanų normos rūšimi, kitais veiksniais ir panašiu kreditingumo įvertinimu) vyraujančias rinkos palūkanų normas, dabartinę vertę. Bet kokia papildoma paskolinta suma yra sąnaudų arba pajamų sumažinimas, jeigu ji neatitinka kokios nors kitos rūšies turto pripažinimo kriterijų.

Investicijos į nuosavybės priemones (ir sutartys dėl tų investicijų)

B5.5 <...> Taip gali būti, jei nepakanka naujesnės informacijos tikrajai vertei nustatyti arba galimų tikrųjų verčių intervalas yra platus ir savikaina yra tikrąją vertę tiksliausiai atitinkanti suma tame intervale.

B5.7 <...> Tokiais atvejais ūkio subjektas turi nustatyti tikrąją vertę.

D24 C priedo C8 straipsnyje pateiktos 7-ojo TFAS „Finansinės priemonės. Atskleidimas“ 29 straipsnio pataisos taisomos taip:

29 Tikrosios vertės atskleisti nereikia:

<...>

b) išvestinėms finansinėms priemonėms, susietoms su investicijomis į nuosavybės priemones, kai tokios pačios priemonės kotiruojama kaina aktyviojoje rinkoje (t. y. 1 lygio duomenys) nežinoma, vertinamos savikaina pagal 39-ąjį TAS, nes jų tikrosios vertės neįmanoma patikimai nustatyti kitais būdais; arba

<...>

D25 C20 straipsnyje 28-ojo TAS „Investicijos į asocijuotąsias įmones“ 1 straipsnio pataisos taisomos taip:

1 Šis standartas turi būti taikomas investicijų į asocijuotąsias įmones apskaitai. Tačiau jis netaikomas investicijoms į asocijuotąsias įmones, kurios priklauso:

a) rizikos kapitalo įmonėms arba

b) kolektyvinio investavimo fondams, patikėjimo fondams ir panašioms ūkio subjektams, įskaitant su investicijomis susijusius draudimo fondus,

ir vertinamos tikrąja verte, kurios pokyčiai pripažįstami pelnu arba nuostoliais, pagal 9-ąjį TFAS „Finansinės priemonės“ ir 39-ąjį TAS „Finansinės priemonės. Pripažinimas ir vertinimas“. Tokią investiciją turintis ūkio subjektas turi atskleisti 37 straipsnio f punkte reikalaujamą informaciją.

D26 C22 straipsnyje 31-ojo TAS „Dalys bendrose įmonėse“ 1 straipsnio pataisos taisomos taip:

1 Šis standartas taikomas dalių bendrose įmonėse apskaitai ir bendrų įmonių turto, įsipareigojimų, pajamų ir sąnaudų pripažinimui dalininkų ir investuotojų apskaitoje ir pateikimui finansinėse ataskaitose, neatsižvelgiant į bendros įmonės veiklos struktūrą ar formą. Tačiau jis netaikomas dalininkų dalims bendrai kontroliuojamose įmonėse, kurios priklauso:

a) rizikos kapitalo įmonėms arba

b) kolektyvinio investavimo fondams, patikėjimo fondams ir panašioms ūkio subjektams, įskaitant su investicijomis susijusius draudimo fondus,

ir vertinamos tikrąja verte, kurios pokyčiai pripažįstami pelnu arba nuostoliais, pagal 9-ąjį TFAS „Finansinės priemonės“ ir 39-ąjį TFAS „Finansinės priemonės. Pripažinimas ir vertinimas“. Dalininkas, kuriam priklauso tokia dalis, turi atskleisti 55 ir 56 straipsniuose reikalaujamą informaciją.

D27 C27 straipsnyje 39-ojo TAS „Finansinės priemonės. Pripažinimas ir vertinimas“ 9, 13 ir 88 straipsnių pataisos taisomos taip:

9 <...>

Pažymėtina, kad 13-ajame TFAS „Tikrosios vertės nustatymas“ nustatyti finansinio įsipareigojimo vertinimo tikrąja verte reikalavimai, taikomi finansiniams įsipareigojimams, kurie vertinami tikrąja verte arba kurių tikroji vertė atskleidžiama.

<...>

13 Jeigu ūkio subjektas negali patikimai nustatyti įterptosios išvestinės finansinės priemonės tikrosios vertės remdamasis šios priemonės nuostatomis ir sąlygomis, įterptosios išvestinės finansinės priemonės tikrąja verte laikomas mišriosios (sudėtinės) sutarties tikrosios vertės ir pagrindinio sandorio tikrosios vertės skirtumas. Jeigu ūkio subjektas negali nustatyti įterptosios išvestinės finansinės priemonės tikrosios vertės šiuo metodu, taikomas 12 straipsnis, ir mišrioji (sudėtinė) sutartis apskaitoma tikrąja verte, kurios pokyčiai pripažįstami pelnu arba nuostoliais.

88 **Apsidraudimo sandoriai atitinka apsidraudimo apskaitos kriterijus, nurodytus 89–102 straipsniuose, tik tada, jeigu tenkinamos visos toliau nurodytos sąlygos:**

<...>

d) **apsidraudimo sandorio veiksmingumą galima patikimai įvertinti, t. y. galima patikimai įvertinti apdraustojo objekto tikrąją vertę ar pinigų srautus, kuriems priskirtina rizika, nuo kurios apsidrausta, ir apsidraudimo priemonės tikrąją vertę.**

<...>

D28 C28 straipsnyje 39-ojo TAS 64TN, 80TN, 81TN ir 96TN straipsnių pataisos taisomos taip:

64TN Per pirminį pripažinimą finansinio įsipareigojimo tikroji vertė paprastai yra sandorio kaina (t. y. gauto atlygio tikroji vertė, žr. taip pat 76TN straipsnį ir 13-ąjį TFAS). Tačiau jeigu sumokėto ar gauto atlygio dalis yra už ką nors kita, o ne už finansinį įsipareigojimą, ūkio subjektas vertina finansinį įsipareigojimą tikrąja verte.

80TN Išvestinių finansinių priemonių, kurios yra susijusios su nuosavybės priemonėmis ir už kurias turi būti atsiskaityta pateikiant tokias nuosavybės priemones, kai tokios pačios priemonės kotiruojamos kainos aktyviojoje rinkoje (t. y. 1 lygio duomenų) nėra (žr. 47 straipsnio a punktą), tikrąją vertę galima patikimai nustatyti, jeigu: a) pagrįstų tikrosios vertės nustatymų kitimo ribos nėra reikšmingos šiai priemonei arba b) jeigu įvairių įvertinimų kitimo ribų tikimybės gali būti pagrįstai numatytos ir panaudotos nustatant tikrąją vertę.

81TN Yra daug situacijų, kada išvestinių finansinių priemonių, kurios yra susijusios su nuosavybės priemonėmis ir už kurias turi būti atsiskaityta pateikiant tokias nuosavybės priemones, kai tokios pačios priemonės kotiruojamos kainos aktyviojoje rinkoje (t. y. 1 lygio duomenų) nėra (žr. 47 straipsnio a punktą), tikrosios vertės pagrįstų nustatymų kintamumas tam tikrose ribose gali būti nereikšmingas. Paprastai įmanoma nustatyti tokių išvestinių finansinių priemonių, kurias ūkio subjektas įsigijo iš kitos šalies, tikrąją vertę. Tačiau jei pagrįstų tikrosios vertės nustatymų kitimo dydis yra reikšmingas, o įvairių įvertinimų tikimybų neįmanoma pagrįstai nustatyti, ūkio subjektas negali šios priemonės vertinti tikrąja verte.

96TN Išvestinė finansinė priemonė, kuri yra susijusi su nuosavybės priemonėmis ir turi būti įvykdoma pateikiant tokias nuosavybės priemones, kai tokios pačios priemonės kotiruojamos kainos aktyviojoje rinkoje (t. y. 1 lygio duomenų) nėra, ir kuri neapskaitoma tikrąja verte, nes jos tikrosios vertės negalima patikimai nustatyti (žr. 47 straipsnio a punktą), negali būti pripažįstama apsidraudimo priemone.

9-asis TFAS „Finansinės priemonės“ (paskelbtas 2010 m. spalio mėn.)

D29 [Netaikoma reikalavimams]

D30 3.2.14, 4.3.7 ir 5.1.1 straipsniai taisomi taip:

3.2.14 Kai ūkio subjektas ankstesnę didesnio finansinio turto balansinę vertę paskirsto toliau pripažįstamai ir nepripažįstamai dalims, turi būti nustatoma pripažįstamos dalies tikroji vertė. Jeigu ūkio subjektas anksčiau yra pardavęs dalių, panašių į toliau pripažįstamą dalį, ar tokioms dalims yra panašių rinkos sandorių, tai geriausiai tikrąją vertę parodo naujausios faktinių sandorių kainos. <...>

4.3.7 Jeigu ūkio subjektas negali patikimai nustatyti įterptosios išvestinės finansinės priemonės tikrosios vertės remdamasis šios priemonės nuostatomis ir sąlygomis, įterptosios išvestinės finansinės priemonės tikrąja verte laikomas mišriosios sutarties tikrosios vertės ir pagrindinio sandorio tikrosios vertės skirtumas. Jeigu ūkio subjektas negali nustatyti įterptosios išvestinės finansinės priemonės tikrosios vertės šiuo metodu, taikomas 4.3.6 straipsnis, ir mišrioji sutartis apskaitoma tikrąja verte, kurios pokyčiai pripažįstami pelnu arba nuostoliais.

5.1.1 **Per pirminį pripažinimą ūkio subjektas turi vertinti finansinį turtą arba finansinį įsipareigojimą tikrąja verte, tuo atveju, kai finansinis turtas arba finansinis įsipareigojimas nerodomas tikrąja verte, kurios pokyčiai pripažįstami pelnu ar nuostoliais, pridėdamas arba atimdamas sandorio išlaidas, tiesiogiai priskirtinas finansinio turto ar finansinio įsipareigojimo įsigijimui arba išleidimui.**

D31 Įterpiamas 5.1.1A straipsnis:

5.1.1A **Tačiau jei finansinio turto arba finansinio įsipareigojimo tikroji vertė per pirminį pripažinimą skiriasi nuo sandorio kainos, ūkio subjektas turi taikyti B5.1.2A straipsnį.**

D32 5.2.1 straipsnis taisomas taip:

5.2.1 **Po pirminio pripažinimo ūkio subjektas vertina finansinį turtą tikrąja verte arba amortizuota savikaina pagal 4.1.1–4.1.5 straipsnius (žr. 39-ojo TAS 9 ir 5TN–8TN straipsnius).**

D33 Antraštė prieš 5.4.1 straipsnį ir 5.4.1–5.4.3 straipsniai išbraukiami.

D34 5.6.2, 7.2.5, 7.2.11 ir 7.2.12 straipsniai taisomi taip:

5.6.2 **Jei pagal 4.4.1 straipsnį ūkio subjektas finansinį turtą pergrupuoja taip, kad jis vertinamas tikrąja verte, jo tikroji vertė nustatoma to pergrupavimo dieną. Bet koks pelnas arba nuostoliai, atsiradę dėl ankstesnės balansinės vertės ir tikrosios vertės skirtumo, pripažįstami pelnu arba nuostoliais.**

7.2.5 Jeigu ūkio subjektas vertina mišriąją sutartį tikrąja verte pagal 4.1.4 arba 4.1.5 straipsnį, bet mišriosios sutarties tikroji vertė nebuvo nustatyta lyginamaisiais ataskaitiniais laikotarpiais, mišriosios sutarties tikroji vertė tais lyginamaisiais laikotarpiais yra lygi komponentų (t. y. neišvestinės pagrindinės sutarties ir įterptosios išvestinės finansinės priemonės) tikrųjų verčių sumai kiekvieno lyginamojo ataskaitinio laikotarpio pabaigoje.

7.2.11 Jeigu ūkio subjektas anksčiau apskaitė investiciją į nuosavybės priemonę, kai tokios pačios priemonės kotiruojama kaina aktyviojoje rinkoje (t. y. 1 lygio duomenys) nežinoma (arba išvestinį turtą, kuris yra susietas su tokia nuosavybės priemone ir už kurį turi būti atsiskaitoma perduodant tokią priemonę), savikaina pagal 39-ąjį TAS, jis turi vertinti tą priemonę tikrąja verte pirmojo taikymo dieną. <...>

7.2.12 Jeigu ūkio subjektas anksčiau apskaitė išvestinį įsipareigojimą, kuris yra susijęs su nuosavybės priemone ir turi būti įvykdomas pateikiant tokią nuosavybės priemonę, kai tokios pačios priemonės kotiruojamos kainos aktyviojoje rinkoje (t. y. 1 lygio duomenų) nėra, savikaina pagal 39-ąjį TAS, jis turi vertinti tą išvestinį įsipareigojimą tikrąja verte pirmojo taikymo dieną. <...>

D35 Įterpiamas 7.1.3 straipsnis:

7.1.3 2011 m. gegužės mėn. paskelbtu 13-uju TFAS „Tikrosios vertės nustatymas“ pataisyti 3.2.14, 4.3.7, 5.1.1, 5.2.1, 5.4.1, 5.6.2, 7.2.5, 7.2.11 ir 7.2.12 straipsniai, pakeista tikrosios vertės apibrėžtis A priede, pataisyti B3.2.11, B3.2.17, B5.1.1, B5.2.2, B5.4.8, B5.4.14, B5.4.16, B5.7.20, C3, C11, C26, C28, C30, C49 ir C53 straipsniai, išbraukti 5.4.2 ir B5.4.1–B5.4.13 straipsniai ir įterpti 5.1.1A, B5.1.2A ir B5.2.2A straipsniai. Taikydamas 13-ąjį TFAS ūkio subjektas turi taikyti tas pataisas.

D36 B priedo B3.2.11, B3.2.17, B5.1.1 ir B5.2.2 straipsniai taisomi taip:

B3.2.11 Nustatydamas pripažįstamos ir nepripažįstamos dalių tikrąsias vertes dėl to, kad būtų galima taikyti 3.2.13 straipsnį, ūkio subjektas taiko tikrosios vertės nustatymo reikalavimus, nustatytus 13-ajame TFAS, kartu su 3.2.14 straipsnio reikalavimais.

B3.2.17 Šiame straipsnyje parodomas tolesnio ryšio su turtu metodo taikymas, kai ūkio subjekto tolesnio ryšio priemonė yra šio finansinio turto dalis.

Tarkime, kad ūkio subjektas turi iš anksto apmokamų paskolų portfelį <...>. Paskolų tikroji vertė sandorio dieną yra 10 100 PV, o 0,5 % perviršio skirtumo tikroji vertė yra 40 PV.

<...>

Ūkio subjektas apskaičiuoja 90 % visų pinigų srautų pardavimo pelną arba nuostolius. Remdamasi prielaida, kad 90 % perleidžiamos dalies ir 10 % pasilieamos dalies tikrosios vertės perleidimo dieną nėra žinomos, ūkio subjektas paskirsto turto balansinę vertę pagal 3.2.14 straipsnį, kaip aprašyta toliau:

	<i>Tikroji vertė</i>	<i>Procentas</i>	<i>Paskirstyta balansinė vertė</i>
Perleista dalis	9 090	90 %	9 000
Pasilikta dalis	1 010	10 %	1 000
Iš viso	10 100		10 000

<...>

B5.1.1 Finansinės priemonės tikroji vertė per pirminį pripažinimą paprastai yra sandorio kaina (t. y. sumokėto arba gauto atlygio tikroji vertė, taip pat žr. B5.1.2A straipsnį ir 13-ąjį TFAS). Tačiau jeigu sumokėto ar gauto atlygio dalis yra už ką nors kitą, o ne už finansinę priemonę, ūkio subjektas vertina finansinę priemonę tikrąja verte. Pavyzdžiui, ilgalaikės paskolos arba gautinos sumos, neturinčios palūkanų, tikroji vertė gali būti nustatoma kaip visų būsimųjų pinigų įplaukų, diskontuotų naudojant panašių priemonių (panašių valiuta, terminu, palūkanų normos rūšimi, kitais veiksniais ir panašiu kreditingumo įvertinimu) vyraujančios rinkos palūkanų normas, dabartinė vertė. Bet kokia papildoma paskolinta suma yra sąnaudos arba pajamų sumažinimas, jeigu ji neatitinka kokios nors kitos rūšies turto pripažinimo kriterijų.

D37 Įterpiami B5.1.2A ir B5.2.2A straipsniai:

B5.1.2A Per pirminį pripažinimą finansinės priemonės tikrosios vertės patikimiausias įrodymas paprastai yra sandorio kaina (t. y. sumokėto ar gauto atlygio tikroji vertė, žr. taip pat 13-ąjį TFAS). Jeigu ūkio subjektas nustato, kad tikroji vertė per pirminį pripažinimą skiriasi nuo sandorio kainos, kaip minėta 5.1.1A straipsnyje, jis apskaito tą priemonę tą pačią dieną, kaip aprašyta toliau:

- a) įvertintą pagal 5.1.1 straipsnio reikalavimus, jei tą tikrąją vertę rodo tokio paties turto arba įsipareigojimo kotiruojama kaina aktyviojoje rinkoje (t. y. 1 lygio duomenys), arba taikant vertinimo metodiką, pagal kurią naudojami tik stebimų rinkų duomenys. Ūkio subjektas skirtumą tarp tikrosios vertės per pirminį pripažinimą ir sandorio kainos pripažįsta pelnu arba nuostoliais;
- b) visais kitais atvejais – įvertintą pagal 5.1.1 straipsnio reikalavimus ir pakoreguotą atidedant skirtumą tarp tikrosios vertės per pirminį pripažinimą ir sandorio kainos. Po pirminio pripažinimo ūkio subjektas pripažįsta tą atidėtąjį skirtumą pelnu arba nuostoliais tik tiek, kiek jis yra atsiradęs dėl veiksnio (įskaitant laiką), į kurį rinkos dalyviai atsižvelgtų įkainodami turtą arba įsipareigojimą, pasikeitimo.

B5.2.2A Vėlesnis finansinio turto ar finansinio įsipareigojimo vertinimas ir vėlesnis pelno ir nuostolių pripažinimas, kaip aprašyta B5.1.2A straipsnyje, turi atitikti šio standarto reikalavimus.

D38 B5.4.1–B5.4.13 straipsniai su atitinkamomis antraštėmis išbraukiami.

D39 Antraštė prieš B5.4.14 straipsnį ir B5.4.14, B5.4.16 ir B5.7.20 straipsniai taisomi taip:

Investicijos į nuosavybės priemones (ir sutartys dėl tų investicijų)

B5.4.14 <...> Taip gali būti, jei nepakanka naujesnės informacijos tikrajai vertei nustatyti arba galimų tikrųjų verčių intervalas yra platus ir savikaina yra tikrąją vertę tiksliausiai atitinkanti suma tame intervale.

B5.4.16 <...> Jeigu yra tokių svarbių veiksnių, jie gali reikšti, kad savikaina galbūt neatitinka tikrosios vertės. Tokiais atvejais ūkio subjektas turi nustatyti tikrąją vertę.

B5.7.20 Kaip ir visais atvejais, kai nustatoma tikroji vertė, pagal ūkio subjekto vertinimo metodą nustatant, kokia įsipareigojimo tikrosios vertės pokyčio dalis priskiriama įsipareigojimo kredito rizikos pokyčiams, būtina naudoti kuo daugiau svarbių stebimų duomenų ir kuo mažiau nestebimų duomenų.

D40 C priedo C3 straipsnyje nustatytos 1-ojo TFAS „Tarptautinių finansinės atskaitomybės standartų taikymas pirmą kartą“ D15 ir D20 straipsnių pataisos taisomos taip:

D15 Jei pirmą kartą standartus taikantis ūkio subjektas tokią investiciją vertina savikaina pagal 27-ąjį TAS, jis turi įvertinti tą investiciją savo atskiroje pradinėje pagal TFAS parengtoje finansinės būklės ataskaitoje viena iš šių sumų:

<...>

b) numanoma savikaina. Numanoma tokios investicijos savikaina turi būti jos:

i) tikroji vertė ūkio subjekto TFAS taikymo pradžios dieną jo atskirose finansinėse ataskaitose; arba

<...>

D20 Nepaisant 7 ir 9 straipsnių reikalavimų, ūkio subjektas gali taikyti 9-ojo TFAS B5.1.2A straipsnio b punkto reikalavimus vienu iš šių būdų:

<...>

D41 C11 straipsnyje 7-ojo TFAS „Finansinės priemonės. Atskleidimas“ 28 straipsnio pataisos taisomos taip:

28 Kai kuriais atvejais ūkio subjektas nepripažįsta pelno arba nuostolių per finansinio turto arba finansinio įsipareigojimo pirminį pripažinimą, nes tikrosios vertės nerodo tokio paties turto arba įsipareigojimo kotiruojama kaina aktyviojoje rinkoje (t. y. 1 lygio duomenys) ir jos negalima nustatyti taikant vertinimo metodiką, pagal kurią naudojami tik stebimų rinkų duomenys (žr. 9-ojo TFAS B5.1.2A straipsnį). Tokiais atvejais ūkio subjektas atskleidžia kiekvienos finansinio turto arba įsipareigojimų grupės:

- a) apskaitos politiką, kurią jis taiko pripažindamas tikrosios vertės, buvusios per pirminį pripažinimą, ir sandorio kainos skirtumą pelnu arba nuostoliais, siekdamas parodyti veiksmų (įskaitant laiką) pokyčius, į kuriuos rinkos dalyviai atsižvelgtų įkainodami turtą arba įsipareigojimą (žr. 9-ojo TFAS B5.1.2A straipsnio b punktą);

<...>

- c) priežastis, kodėl ūkio subjektas padarė išvadą, kad sandorio kaina nebuvo patikimiausias tikrosios vertės įrodymas, įskaitant tikrąją vertę patvirtinančių įrodymų aprašymą.

D42 C26 straipsnyje 28-ojo TAS „Investicijos į asocijuotąsias įmones“ 1 straipsnio pataisos taisomos taip:

- 1 Šis standartas turi būti taikomas investicijų į asocijuotąsias įmones apskaitai. Tačiau jis netaikomas investicijoms į asocijuotąsias įmones, kurios priklauso:

- a) rizikos kapitalo įmonėms arba
- b) kolektyvinio investavimo fondams, patikėjimo fondams ir panašioms ūkio subjektams, įskaitant su investicijomis susijusius draudimo fondus,

ir vertinamos tikrąja verte, kurios pokyčiai pripažįstami pelnu ar nuostoliais, pagal 9-ąjį TFAS „Finansinės priemonės“. Tokią investiciją turintis ūkio subjektas turi atskleisti 37 straipsnio f punkte reikalaujamą informaciją.

D43 C28 straipsnyje 31-ojo TAS „Dalys bendrose įmonėse“ 1 straipsnio pataisos taisomos taip:

- 1 Šis standartas taikomas dalių bendrose įmonėse apskaitai ir bendrų įmonių turto, įsipareigojimų, pajamų ir sąnaudų pripažinimui dalininkų ir investuotojų apskaitoje ir pateikimui finansinėse ataskaitose, neatsižvelgiant į bendros įmonės veiklos struktūrą ar formą. Tačiau jis netaikomas dalininkų dalių apskaitai bendrai kontroliuojamose įmonėse, kurios priklauso:

- a) rizikos kapitalo įmonėms arba
- b) kolektyvinio investavimo fondams, patikėjimo fondams ir panašioms ūkio subjektams, įskaitant su investicijomis susijusius draudimo fondus,

ir vertinamos tikrąja verte, kurios pokyčiai pripažįstami pelnu ar nuostoliais, pagal 9-ąjį TFAS „Finansinės priemonės“. Dalininkas, kuriam priklauso tokia dalis, turi atskleisti 55 ir 56 straipsniuose reikalaujamą informaciją.

D44 C30 straipsnyje 32-ojo TAS „Finansinės priemonės. Pateikimas“ 23 straipsnio pataisos taisomos taip:

- 23 <...> Vienas iš pavyzdžių yra ūkio subjekto įsipareigojimas pagal išankstinį sandorį įsigyti savo paties nuosavybės priemonių už grynuosius pinigus. Finansinis įsipareigojimas iš pradžių pripažįstamas (dabartine išperkamosios sumos verte) ir perkeliamas iš nuosavybės. <...>

D45 C49 straipsnyje TFAAK 2-ojo aiškinimo „Dalininkų turimos kooperatinių ūkio subjektų akcijos ir panašios priemonės“ A8 straipsnio pataisos taisomos taip:

- A8 Dalininkų akcijos, viršijančios draudimą išpirkti, yra finansiniai įsipareigojimai. Kooperatinis ūkio subjektas šį finansinį įsipareigojimą per pirminį pripažinimą vertina tikrąja verte. Kadangi šios akcijos išperkamos pareikalavus, kooperatinis ūkio subjektas nustato tokių finansinių įsipareigojimų tikrąją vertę, kaip reikalaujama 13-ojo TFAS 47 straipsnyje, kuriame nustatyta: „Finansinio įsipareigojimo su paklausos kriterijumi (pavyzdžiui, indėlio iki pareikalavimo) tikroji vertė yra ne mažesnė už sumą, mokėtiną pareikalavus <...>“. Todėl didžiausią pagal pareikalavimą mokėtiną sumą, remdamasis išpirkimo nuostatomis, kooperatinis ūkio subjektas priskiria finansiniams įsipareigojimams.

D46 C53 straipsnyje TFAAK 19-ojo aiškinimo „Finansinių įsipareigojimų panaikinimas nuosavybės priemonėmis“ 7 straipsnio pataisos taisomos taip:

- 7 Jeigu išleistų nuosavybės priemonių tikrosios vertės neįmanoma patikimai nustatyti, nuosavybės priemonės įvertinamos taip, kad atitiktų panaikinto finansinio įsipareigojimo tikrąją vertę. Nustatant panaikinto finansinio įsipareigojimo su pareikalavimo elementu (pavyzdžiui, indėliu iki pareikalavimo) tikrąją vertę, 13-ojo TFAS 47 straipsnis netaikomas.

1-asis TAS „Finansinių ataskaitų pateikimas“

D47 128 ir 133 straipsniai taisomi taip:

- 128 Paaškinimų pagal 125 straipsnį nereikalaujama turtui ir įsipareigojimams, kuriems būdinga reikšminga rizika, kad jų balansinės vertės būsimaisiais finansiniais metais gali reikšmingai keistis, jeigu ataskaitinio laikotarpio pabaigoje jie vertinami tikrąja verte, pagrįsta tokio paties turto arba įsipareigojimo kotiruojama kaina aktyviojoje rinkoje. Tokios tikrosios vertės gali reikšmingai keistis būsimaisiais finansiniais metais, tačiau šie pokyčiai nėra susiję su prielaidomis ar kitais vertinimo neaiškumo šaltiniais ataskaitinio laikotarpio pabaigoje.
- 133 Kituose TFAS reikalaujama atskleisti kai kurias prielaidas, kurių kitu atveju būtų reikalaujama pagal 125 straipsnį Pavyzdžiui, pagal 37-ąjį TAS reikalaujama tam tikromis aplinkybėmis atskleisti pagrindines prielaidas dėl būsimų įvykių, paveikiančių atidėjinių grupes. 13-ajame TFAS „Tikrosios vertės nustatymas“ reikalaujama atskleisti reikšmingas prielaidas (įskaitant vertinimo metodiką (-as) ir duomenis), kuriomis ūkio subjektas remiasi nustatydamas tikrąją vertę apskaitomo turto ir įsipareigojimų tikrąją vertę.

D48 Įterpiamas 139I straipsnis:

- 139I 2011 m. gegužės mėn. paskelbtu 13-uju TFAS pataisyti 128 ir 133 straipsniai. Taikydamas 13-ąjį TFAS ūkio subjektas turi taikyti tas pataisas.

2-asis TAS „Atsargos“

D49 7 straipsnis taisomas taip:

- 7 Grynoji galimo realizavimo vertė rodo grynąją sumą, kurią ūkio subjektas, pardavęs atsargas, tikisi gauti įprastinėje savo veikloje. Tikroji vertė atitinka kainą, už kurią tos pačios atsargos vertinimo dieną būtų parduotos pagal tvarkingą sandorį tarp rinkos dalyvių pagrindinėje (arba palankiausioje) tų atsargų rinkoje. Pirmoji vertė yra priskiriama konkrečiam ūkio subjektui, antroji – ne. Atsargų grynoji galimo realizavimo vertė gali būti nelygi tikrajai vertei atėmus pardavimo išlaidas.

D50 Įterpiamas 40C straipsnis:

- 40C 2011 m. gegužės mėn. paskelbtu 13-uju TFAS pakeista tikrosios vertės apibrėžtis, pateikta 6 straipsnyje, ir pataisytas 7 straipsnis. Taikydamas 13-ąjį TFAS ūkio subjektas turi taikyti tas pataisas.

8-asis TAS „Apskaitos politika, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidos“

D51 52 straipsnis taisomas taip:

- 52 Dėl to retrospektyviai taikant naują apskaitos politiką ar taisant ankstesnio ataskaitinio laikotarpio klaidą reikalaujama atskirti informaciją, kuri:
- a) teikia įrodymų apie aplinkybes, buvusias tą dieną, kai buvo sudarytas sandoris, atsitiko kitas įvykis arba atsirado kita sąlyga; ir
- b) būtų buvusi turima tuo metu, kai to ankstesnio ataskaitinio laikotarpio finansines ataskaitas vadovybė buvo įgaliota paskelbti,

nuo kitos informacijos. Dėl tam tikros rūšies įvertinimų (pavyzdžiui, tikrosios vertės nustatymo naudojant reikšmingus nestebimus duomenis) šių informacijos rūšių išskirti neįmanoma. Kai dėl retrospektyvaus taikymo ar retrospektyvaus taisymo reikėtų atlikti reikšmingą įvertinimą, kada neįmanoma atskirti šių dviejų informacijos rūšių, tada retrospektyvus naujos apskaitos politikos taikymas ar retrospektyvus ankstesnio ataskaitinio laikotarpio klaidos ištaisymas yra neįmanomas.

D52 Įterpiamas 54C straipsnis:

- 54C 2011 m. gegužės mėn. paskelbtu 13-uoju TFAS „Tikrosios vertės nustatymas“ pataisytas 52 straipsnis. Taikydamas 13-ąjį TFAS ūkio subjektas turi taikyti tą pataisą.

10-asis TAS „Įvykiai po ataskaitinio laikotarpio“

D53 11 straipsnis taisomas taip:

- 11 Nekoreguojančio įvykio po balanso datos pavyzdžiu galėtų būti investicijų tikrosios vertės sumažėjimas per laikotarpį nuo ataskaitinio laikotarpio pabaigos iki datos, kai vadovybė buvo įgaliota paskelbti finansines ataskaitas. Tikrosios vertės sumažėjimas paprastai nėra susijęs su investavimo sąlygomis ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, tik atspindi aplinkybes, kurios atsiranda vėlesniu laikotarpiu. <...>

D54 Įterpiamas 23A straipsnis:

- 23A 2011 m. gegužės mėn. paskelbtu 13-uoju TFAS pataisytas 11 straipsnis. Taikydamas 13-ąjį TFAS ūkio subjektas turi taikyti tą pataisą.

16-asis TAS „Nekilnojamasis turtas, įranga ir įrengimai“

D55 26 straipsnis taisomas taip:

- 26 Turto tikroji vertė gali būti patikimai nustatyta, jei: a) kintamumas pagrįstai nustatomų tikrųjų verčių intervale nėra reikšmingas šiam turtui arba b) įvairių įvertinimų (tam tikrose ribose) kitimo tikimybės gali būti pagrįstai įvertintos ir panaudotos nustatant tikrąją vertę. Jeigu ūkio subjektas gali patikimai nustatyti gaunamo arba perduodamo turto tikrąją vertę, gaunamo turto savikaina nustatoma pagal perduodamo turto tikrąją vertę, išskyrus atvejį, kai gaunamo turto tikroji vertė yra tikslesnė.

D56 32 ir 33 straipsniai išbraukiami.

D57 35 ir 77 straipsniai taisomi taip:

- 35 Kai perkainojamas nekilnojamasis turtas, įranga ir įrengimai, bet koks sukauptas nusidėvėjimas perkainojimo dieną yra apskaitomas vienu iš šių būdų:

- a) šio turto pasikeitusi bendra balansinė vertė proporcingai koreguojama taip, kad turto balansinė vertė po perkainojimo būtų lygi jo perkainojimo sumai.

Šis metodas dažnai taikomas, kai turtas perkainojamas remiantis jo atkuriamosios vertės koeficientu (žr. 13-ąjį TFAS);

<...>

- 77 Jeigu nekilnojamasis turtas, įranga ir įrengimai yra nurodomi jų perkainojimo sumomis, kartu su informacija, kurią privaloma atskleisti pagal 13-ąjį TFAS, turi būti pateikiama tokia informacija:

<...>

- c) [išbraukta]

- d) [išbraukta]

<...>

D58 Įterpiamas 81F straipsnis:

- 81F 2011 m. gegužės mėn. paskelbtu 13-uuju TFAS pakeista tikrosios vertės apibrėžtis 6 straipsnyje, pataisyti 26, 35 ir 77 straipsniai ir išbraukti 32 bei 33 straipsniai. Taikydamas 13-ąjį TFAS ūkio subjektas turi taikyti tas pataisas.

17-asis TAS „Nuoma“

D59 Įterpiamas 6A straipsnis:

- 6A Terminas „tikroji vertė“ 17-ajame TAS kai kuriais atžvilgiais vartojamas kitaip, negu terminas „tikroji vertė“, apibrėžtas 13-ajame TFAS „Tikrosios vertės nustatymas“. Todėl ūkio subjektas, taikydamas 17-ąjį TFAS, turi nustatyti tikrąją vertę pagal 17-ąjį TAS, o ne 13-ąjį TFAS.

18-asis TAS „Pajamos“

D60 Įterpiamas 42 straipsnis:

- 42 2011 m. gegužės mėn. paskelbtu 13-uuju TFAS pakeista tikrosios vertės apibrėžtis, pateikta 7 straipsnyje. Taikydamas 13-ąjį TFAS ūkio subjektas turi taikyti tą pataisą.

19-asis TAS „Išmokos darbuotojams“

D61 [Netaikoma reikalavimams]

D62 50 ir 102 straipsniai taisomi taip:

- 50 Ūkio subjektas vykdo nustatytų išmokų planų apskaitą tokiais etapais:

<...>

c) nustato plano turto tikrąją vertę (žr. 102–104 straipsnius);

<...>

- 102 Bet kokio plano turto tikroji vertė išskaičiuojama nustatant sumą, pripažįstamą finansinės būklės ataskaitoje pagal 54 straipsnį.

D63 Įterpiamas 162 straipsnis:

- 162 2011 m. gegužės mėn. paskelbtu 13-uuju TFAS pakeista tikrosios vertės apibrėžtis, pateikta 7 straipsnyje, ir pataisyti 50 ir 102 straipsniai. Taikydamas 13-ąjį TFAS ūkio subjektas turi taikyti tas pataisas.

20-asis TAS „Valstybės dotacijų apskaita ir informacijos apie valstybės paramą atskleidimas“

D64 Įterpiamas 45 straipsnis:

- 45 2011 m. gegužės mėn. paskelbtu 13-uuju TFAS pakeista tikrosios vertės apibrėžtis 3 straipsnyje. Taikydamas 13-ąjį TFAS ūkio subjektas turi taikyti tą pataisą.

21-asis TAS „Užsienio valiutos kurso pasikeitimo įtaka“

D65 23 straipsnis taisomas taip:

- 23 Kiekvieno ataskaitinio laikotarpio pabaigoje:

<...>

c) nepiniginio turto straipsniai, vertinami jų tikrąja verte užsienio valiuta, turi būti perskaičiuojami naudojant tikrosios vertės nustatymo dienos valiutų keitimo kursą.

D66 Įterpiamas 60G straipsnis:

- 60G 2011 m. gegužės mėn. paskelbtu 13-uju TFAS pakeista tikrosios vertės apibrėžtis 8 straipsnyje ir pataisytas 23 straipsnis. Taikydamas 13-ąjį TFAS ūkio subjektas turi taikyti tas pataisas.

28-asis TAS „Investicijos į asocijuotąsias įmones“ (pataisytas 2009 m. spalio mėn.)

D67 1 ir 37 straipsniai taisomi taip:

- 1 Šis standartas turi būti taikomas investicijų į asocijuotąsias įmones apskaitai. Tačiau jis netaikomas investicijoms į asocijuotąsias įmones, kurios priklauso:

- a) rizikos kapitalo įmonėms arba
- b) kolektyvinio investavimo fondams, patikėjimo fondams ir panašioms ūkio subjektams, įskaitant su investicijomis susijusius draudimo fondus,

ir kurios po pirminio pripažinimo yra parodomos tikrąja verte, tikrosios vertės pokyčius pripažįstant pelnu arba nuostoliais, arba pripažįstamos kaip laikomos prekybai ir apskaitoje registruojamos pagal 39-ąjį TAS „Finansinės priemonės. Pripažinimas ir vertinimas“. Apskaitydamos tokias investicijas, ūkio subjektas tikrosios vertės pokyčius pripažįsta laikotarpiu, kada įvyko pokytis, pelnu arba nuostoliais. Tokią investiciją turintis ūkio subjektas atskleidžia 37 straipsnio f punkte reikalaujamą informaciją.

- 37 Privaloma atskleisti šią informaciją:

- a) investicijų į asocijuotąsias įmones, kurių kotiruojamos rinkos kainos yra žinomos, tikroji vertė;

<...>

D68 Įterpiamas 41G straipsnis:

- 41G 2011 m. gegužės mėn. paskelbtu 13-uju TFAS „Tikrosios vertės nustatymas“ pataisyti 1 ir 37 straipsniai. Taikydamas 13-ąjį TFAS ūkio subjektas turi taikyti tas pataisas.

31-asis TAS „Dalys bendrose įmonėse“ (pataisytas 2009 m. spalio mėn.)

D69 1 dalis taisoma taip:

- 1 Šis standartas taikomas dalių bendrose įmonėse apskaitai ir bendrų įmonių turto, įsipareigojimų, pajamų ir sąnaudų pripažinimui dalininkų ir investuotojų apskaitoje ir pateikimui finansinėse ataskaitose, neatsižvelgiant į bendros įmonės veiklos struktūrą ar formą. Tačiau jis netaikomas dalininkų dalims bendrai kontroliuojamose įmonėse, kurios priklauso:

- a) rizikos kapitalo įmonėms arba
- b) kolektyvinio investavimo fondams, patikėjimo fondams ir panašioms ūkio subjektams, įskaitant su investicijomis susijusius draudimo fondus,

ir kurios po pirminio pripažinimo yra parodomos tikrąja verte, tikrosios vertės pokyčius pripažįstant pelnu arba nuostoliais, arba yra pripažįstamos kaip laikomos prekybai ir apskaitoje registruojamos pagal 39-ąjį TAS „Finansinės priemonės. Pripažinimas ir vertinimas“. Apskaitydamos tokias investicijas, ūkio subjektas tikrosios vertės pokyčius pripažįsta laikotarpiu, kada įvyko pokytis, pelnu arba nuostoliais. Dalininkas, kuriam priklauso tokia dalis, turi atskleisti 55 ir 56 straipsniuose reikalaujamą informaciją.

D70 Įterpiamas 58F straipsnis:

- 58F 2011 m. gegužės mėn. paskelbtu 13-uju TFAS „Tikrosios vertės nustatymas“ pataisytas 1 straipsnis. Taikydamas 13-ąjį TFAS ūkio subjektas turi taikyti tą pataisą.

32-asis TAS „Finansinės priemonės. Pateikimas“ (pataisytas 2010 m. rugsėjo mėn.)

D71 23 straipsnis taisomas taip:

- 23 <...> Finansinis įsipareigojimas iš pradžių pripažįstamas (dabartine išperkamosios sumos verte) ir perkeliamas iš nuosavybės. <...>

D72 Įterpiamas 97J straipsnis:

- 97J 2011 m. gegužės mėn. paskelbtu 13-uuoju TFAS pakeista tikrosios vertės apibrėžtis 11 straipsnyje ir pataisyti 23 ir 31TN straipsniai. Taikydamas 13-ąjį TFAS ūkio subjektas turi taikyti tas pataisas.

D73 Taikymo nuorodų 31TN straipsnis taisomas taip:

- 31TN Plačiai naudojama sudėtinė finansinė priemonė yra skolos priemonė su įterptu konvertavimo pasirinkimo sandoriu, pavyzdžiui, obligacija, konvertuojama į paprastąsias išleidėjo akcijas ir be jokių kitų įterptų išvestinių finansinių priemonių savybių. 28 straipsnyje reikalaujama, kad tokios finansinės priemonės išleidėjas įsipareigojimo ir nuosavybės komponentus finansinės būklės ataskaitoje pateiktų atskirai šiuo būdu:

<...>

- b) nuosavybės priemonė yra įterptas pasirinkimo sandoris konvertuoti įsipareigojimą į išleidėjo nuosavybę. Šis pasirinkimo sandoris turi vertę jau pirminio pripažinimo metu, net jeigu jis neturi pinigines vertės.

33-asis TAS „Pelnas, tenkantis vienai akcijai“

D74 8 ir 47A straipsniai taisomi taip:

- 8 Sąvokos, apibrėžtos 32-ajame TAS „Finansinės priemonės. Pateikimas“, šiame standarte vartojamos 32-ojo TAS 11 straipsnyje nustatytais reikšmėmis, jeigu nenurodoma kitaip. 32-ajame TAS apibrėžta finansinė priemonė, finansinis turtas, finansinis įsipareigojimas ir nuosavybės priemonė, ir pateikta nurodymų, kaip šias apibrėžtis taikyti. 13-ajame TFAS „Tikrosios vertės nustatymas“ apibrėžta tikroji vertė ir nustatyti tos apibrėžties taikymo reikalavimai.

- 47A Akcijų pasirinkimo sandorių ir kitų susitarimų dėl mokėjimo akcijomis, kuriems taikomas 2-asis TFAS „Mokėjimas akcijomis“, atžvilgiu 46 straipsnyje minima išleidimo kaina ir 47 straipsnyje minima panaudojimo kaina turi apimti bet kokių prekių ar paslaugų, kurios ūkio subjektui bus suteiktos ateityje pagal akcijų pasirinkimo sandorį arba kitą susitarimą dėl mokėjimo akcijomis, tikrąją vertę (nustatytą pagal 2-ąjį TFAS).

D75 Įterpiamas 74C straipsnis:

- 74C 2011 m. gegužės mėn. paskelbtu 13-uuoju TFAS pataisyti 8, 47A ir A2 straipsniai. Taikydamas 13-ąjį TFAS ūkio subjektas turi taikyti tas pataisas.

D76 A priedo A2 straipsnis taisomas taip:

- A2 Paprastųjų akcijų išleidimas panaudojant ar konvertuojant potencialias paprastąsias akcijas paprastai papildomo elemento nesuteikia. Taip yra dėl to, kad potencialios paprastosios akcijos paprastai išleidžiamos tikrąja verte, ir tai nulemia proporcingą ūkio subjekto turimų išteklių pasikeitimą. Tačiau perleidžiant teises, pardavimo kaina dažnai būna mažesnė už tikrąją akcijų vertę. <...> Teorinė vienos akcijos tikroji vertė (jeigu teisės nebūtų panaudotos) skaičiuojama pridendant bendrą akcijų tikrųjų verčių prieš pat teisių panaudojimą sumą prie įplaukų dėl teisių panaudojimo sumos ir gautą sumą padalijant iš esančių apyvartoje akcijų skaičiaus po teisių panaudojimo. Kada pačiomis teisėmis prieš jų panaudojimo datą viešai prekiaujama atskirai nuo akcijų, tikroji vertė nustatoma tokia, kokia ji yra paskutinės dienos pabaigoje, kai akcijomis prekiaujama kartu su teisėmis.

34-asis TAS „Tarpinė finansinė atskaitomybė“ (pataisytas 2010 m. gegužės mėn.)

D77 [Netaikoma reikalavimams]

D78 Įterpiamas 16A straipsnio j punktas:

- 16A **Be reikšmingų įvykių ir sandorių atskleidimo pagal 15–15C straipsnius, ūkio subjektas į savo tarpinių finansinių ataskaitų aiškinamąjį raštą turi įtraukti šią informaciją, jeigu ji nėra atskleista kitur tarpinėje finansinėje ataskaitoje. Paprastai pateikiama informacija apima einamuosius finansinius metus:**

<...>

- j) finansinių priemonių atveju atskleidžiama informacija apie tikrąją vertę, kaip reikalaujama 13-ojo TFAS „Tikrosios vertės nustatymas“ 91 straipsnyje–93 straipsnio h punkte, 94–96, 98 ir 99 straipsniuose ir 7-ojo TFAS „Finansinės priemonės. Atskleidimas“ 25, 26 ir 28–30 straipsniuose.**

D79 Įterpiamas 50 straipsnis:

- 50 2011 m. gegužės mėn. paskelbtu 13-uoju TFAS įterptas 16A straipsnio j punktas. Taikydamas 13-ąjį TFAS ūkio subjektas turi taikyti tą pataisą.

36-asis TAS „Turto vertės sumažėjimas“

D80 5 straipsnis taisomas taip:

- 5 Šis standartas netaikomas finansiniam turtui, kuriam taikomas 39-asis TAS, investiciniam turtui, vertinamam tikrąja verte pagal 40-ąjį TAS, ar biologiniam turtui, susijusiam su žemės ūkio veikla ir vertinamam tikrąja verte atėmus pardavimo išlaidas pagal 41-ąjį TAS. Tačiau šis standartas taikomas turtui, apskaitomam perkainota verte (t. y. tikrąja verte perkainojimo dieną atėmus bet koki vėlesnį sukauptą nusidėvėjimą ir vėlesnius sukauptus vertės sumažėjimo nuostolius) remiantis kitais TFAS, kaip antai perkainojimo metodais pagal 16-ąjį TAS „Nekilnojamas turtas, įranga ir įrengimai“ ir 38-ąjį TAS „Nematerialusis turtas“. Vienintelis skirtumas tarp turto tikrosios vertės ir jo tikrosios vertės atėmus perleidimo išlaidas yra tiesioginės papildomos turto perleidimo išlaidos:

- a) i) jei perleidimo išlaidos yra nereikšmingos, perkainoto turto atsiperkamoji vertė yra būtina artima jo perkainotai vertei arba didesnė. Tokiu atveju, įvykdžius perkainojimo reikalavimus, perkainoto turto vertė neturėtų būti sumažėjusi ir atsiperkamosios vertės apskaičiuoti nereikėtų;

ii) [išbraukta]b) [išbraukta]

- c) jei perleidimo išlaidos nėra nereikšmingos, perkainoto turto tikroji vertė atėmus perleidimo išlaidas būtina yra mažesnė už jo tikrąją vertę. Todėl perkainoto turto vertė sumažės, jei jo naudojimo vertė bus mažesnė už perkainotą jo vertę. Tokiu atveju, pritaikęs perkainojimo reikalavimus, ūkio subjektas taiko šį standartą siekdamas nustatyti, ar turto vertė gali būti sumažėjusi.

D81 6 straipsnis taisomas taip (atsižvelgiant į tikrosios vertės atėmus pardavimo išlaidas apibrėžties pakeitimą, 36-ajame TAS visos nuorodos į „tikrąją vertę atėmus pardavimo išlaidas“ keičiamos nuorodomis į „tikrąją vertę atėmus perleidimo išlaidas“):

- 6 **Toliau pateikiami šiame standarte vartojami terminai su jų apibrėžtimis:**

[išbraukta]

a) [išbraukta]

b) [išbraukta]

c) [išbraukta]

Tikroji vertė yra kaina, už kurią vertinimo dieną būtų parduotas turtas arba perleistas įsipareigojimas pagal tvarkingą sandorį tarp rinkos dalyvių (žr. 13-ąjį TFAS „Tikrosios vertės nustatymas“).

D82 12, 20 ir 22 straipsniai iš dalies keičiami taip:

12 **Įvertindamas, ar yra kokių nors požymių, kad turto vertė galėjo sumažėti, ūkio subjektas turi apsvarstyti bent šiuos požymius:**

Išoriniai informacijos šaltiniai

a) **Yra aiškių požymių, kad turto rinkos vertė per ataskaitinį laikotarpį sumažėjo daug daugiau nei buvo galima tikėtis dėl praėjusio laiko ar įprastinio naudojimo.**

<...>

20 Gali būti įmanoma nustatyti tikrąją vertę atėmus perleidimo išlaidas, net jeigu tokio paties turto kotiruojamos kainos aktyviojoje rinkoje nėra. Tačiau kartais neįmanoma nustatyti tikrosios vertės atėmus perleidimo išlaidas todėl, kad nėra pagrindo, pagal kurį būtų galima patikimai įvertinti kainą, už kurią vertinimo dieną dabartinėmis rinkos sąlygomis būtų parduotas turtas pagal tvarkingą sandorį tarp rinkos dalyvių. Šiuo atveju ūkio subjektas turto naudojimo vertę gali naudoti kaip jo atsiperkamąją vertę.

22 Nustatoma atskiro turto atsiperkamoji vertė <...>, išskyrus šiuos atvejus:

<...>

b) jei galima nustatyti, kad turto naudojimo vertė artima jo tikrajai vertei atėmus perleidimo išlaidas, ir jei tikrąją vertę atėmus perleidimo išlaidas įmanoma nustatyti.

D83 25–27 straipsniai išbraukiami.

D84 28 straipsnis taisomas taip:

28 Nustatant tikrąją vertę atėmus perleidimo išlaidas, yra atimamos perleidimo išlaidos, išskyrus tas, kurios yra pripažintos įsipareigojimais. Perleidimo išlaidų pavyzdžiai <...>

D85 Įterpiamas 53A straipsnis:

53A Tikroji vertė skiriasi nuo naudojimo vertės. Tikroji vertė atitinka prielaidas, kuriomis rinkos dalyviai remtųsi įkainodami turtą. Priešingai, naudojimo vertė atspindi veiksnį, kurie gali būti būdingi konkrečiam ūkio subjektui, tačiau nebūdingi daugeliui ūkio subjektų, poveikį. Pavyzdžiui, tikroji vertė neatspindi toliau nurodytų veiksnių, jei jie nėra bendrai prieinami rinkos dalyviams:

a) papildomos vertės, gautos sugrupavus turtą (kaip antai sukūrus įvairiose vietose esančio investicinio turto portfelį);

b) vertinamo turto sąveikų su kitu turtu;

c) juridinių teisių arba teisinių apribojimų, kurie taikomi tik dabartiniam turto savininkui; ir

d) mokesčių lengvatų arba mokesčių naštos dabartiniam turto savininkui.

D86 78, 105, 111, 130 ir 134 straipsniai taisomi taip:

78 Norint nustatyti pinigus kuriančio vieneto atsiperkamąją vertę, gali reikėti atsižvelgti į kai kuriuos pripažintus išpareigojimus. Taip galėtų atsitikti, jei dėl pinigų kuriančio vieneto perleidimo pirkėjas privalėtų prisimti išpareigojimą. Šiuo atveju pinigus kuriančio vieneto tikroji vertė atėmus perleidimo išlaidas (arba apskaičiuoti pinigų srantai visiškai perleidus turtą) yra tam vienetui priskiriamo turto pardavimo kaina kartu su išpareigojimu, atėmus perleidimo išlaidas. Kad būtų galima prasmingai palyginti pinigus kuriančio vieneto balansinę ir atsiperkamąją vertę, išpareigojimo balansinę vertę atimama nustatant tiek pinigų kuriančio vieneto naudojimo vertę, tiek jo balansinę vertę.

105 **Paskirstydamas vertės sumažėjimo nuostolius pagal 104 straipsnį, ūkio subjektas neturi sumažinti turto balansinės vertės tiek, kad ji būtų mažesnė už:**

a) jo tikrąją vertę atėmus perleidimo išlaidas (jei ją galima nustatyti);

<...>

111 Įvertindamas, ar yra kokių nors požymių, kad ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais pripažintų nuostolių dėl turto (išskyrus prestižą) vertės sumažėjimo nebėra arba jie sumažėjo, ūkio subjektas turi atsižvelgti bent į šiuos požymius:

Išoriniai informacijos šaltiniai

a) Yra aiškių požymių, kad turto rinkos vertė per ataskaitinį laikotarpį reikšmingai padidėjo.

<...>

130 Atskiro turto, įskaitant prestižą arba pinigus kuriantį vieneta, kiekvieno pripažinto reikšmingo vertės sumažėjimo nuostolių arba jų panaikinimo atveju ūkio subjektas turi atskleisti:

<...>

f) jeigu atsiperkamoji vertė yra tikroji vertė atėmus perleidimo išlaidas – tikrosios vertės atėmus perleidimo išlaidas nustatymo pagrindą (pavyzdžiui, ar tikroji vertė nustatyta remiantis tokio paties turto kotiruojama kaina aktyviojoje rinkoje). Ūkio subjektas neprivalo atskleisti 13-ajame TFAS reikalaujamos informacijos.

134 Ūkio subjektas apie kiekvieną pinigus kuriantį vieneta (vienetų grupę), kuriam priskirta prestižo arba neriboto naudingo tarnavimo laiko nematerialiojo turto balansinė vertė yra reikšminga, palyginti su ūkio subjekto bendra prestižo ar neriboto naudingo tarnavimo laiko nematerialiojo turto balansine verte, turi atskleisti tokią a–f punktuose reikalaujamą informaciją:

<...>

c) vieneto (arba vienetų grupės) atsiperkamąją vertę ir pagrindą, pagal kurį nustatyta vieneto (vienetų grupės) atsiperkamoji vertė (t. y. ar tai naudojimo vertė, ar tikroji vertė atėmus perleidimo išlaidas);

d) jeigu vieneto (vienetų grupės) atsiperkamoji vertė yra pagrįsta naudojimo verte, tuomet:

i) kiekvieną esminę prielaidą, kuria vadovybė grindė savo pinigų srantų prognozes laikotarpiui, kurį apima naujausios finansinės sąmatos (prognozės). Esminės yra tos prielaidos, kurios vieneto (vienetų grupės) atsiperkamajai vertei daro reikšmingą įtaką;

<...>

e) jeigu vieneto (vienetų grupės) atsiperkamoji vertė yra pagrįsta tikrąja verte atėmus perleidimo išlaidas – vertinimo metodiką arba metodikas, pagal kurias nustatyta tikroji vertė atėmus perleidimo išlaidas. Ūkio subjektas neprivalo atskleisti 13-ajame TFAS reikalaujamos informacijos. Jeigu tikroji vertė atėmus perleidimo išlaidas nėra nustatoma naudojant tokio paties vieneto (ar vienetų grupės) kotiruojamą kainą, ūkio subjektas turi atskleisti ir šią informaciją:

i) kiekvieną esminę prielaidą, kuria vadovybė pagrindė tikrosios vertės atėmus perleidimo išlaidas nustatymą. Esminės yra tos prielaidos, kurios vieneto (vienetų grupės) atsiperkamajai vertei daro reikšmingą įtaką;

<...>

iiA) tikrosios vertės hierarchijos lygį (žr. 13-ąjį TFAS), kuriam iš esmės priskiriama visa nustatyta tikroji vertė (neatsižvelgiant į galimybę stebėti „perleidimo išlaidas“);

iiB) jei pakeista vertinimo metodika – tą pakeitimą ir jo priežastis.

Jei tikroji vertė atėmus perleidimo išlaidas nustatoma naudojant diskontuotus planuojamus pinigų srautus, ūkio subjektas turi atskleisti šią informaciją:

iii) laikotarpį, kuriuo vadovybė suplanavo pinigų srautus;

iv) planuojamiems pinigų srautams ekstrapoliuoti naudojamą augimo normą;

v) planuojamiems pinigų srautams taikomą diskonto normą arba normas.

<...>

D87 Įterpiamas 140I straipsnis:

140I 2011 m. gegužės mėn. paskelbtu 13-uju TFAS pataisyti 5, 6, 12, 20, 78, 105, 111, 130 ir 134 straipsniai, išbraukti 25–27 straipsniai ir įterpti 25A ir 53A straipsniai. Taikydamas 13-ąjį TFAS ūkio subjektas turi taikyti tas pataisas.

38-asis TAS „Nematerialusis turtas“

D88 8 straipsnis taisomas taip:

8 Toliau pateikiami šiame standarte vartojami terminai su jų apibrėžtimis:

[išbraukta]

a) [išbraukta]

b) [išbraukta]

c) [išbraukta]

<...>

Tikroji vertė yra kaina, už kurią vertinimo dieną būtų parduotas turtas arba perleistas įsipareigojimas pagal tvarkingą sandorį tarp rinkos dalyvių (žr. 13-ąjį TFAS „Tikrosios vertės nustatymas“).

D89 33 straipsnis taisomas taip:

33 Pagal 3-ąjį TFAS „Verslo jungimai“, jeigu nematerialusis turtas įgyjamas sujungiant verslą, jo įsigijimo savikaina yra jo tikroji vertė įsigijimo datą. Nematerialiojo turto tikroji vertė atitinka rinkos dalyvių lūkesčius įsigijimo datą dėl turto teikiamos būsimos ekonominės naudos, kurią šis ūkio subjektas gaus.

<...>

D90 Antraštė prieš 35 straipsnį taisoma taip:

Nematerialusis turtas, įgytas sujungiant verslą

D91 39–41 straipsniai išbraukiami.

D92 47, 50, 75, 78, 82, 84 ir 100 straipsniai taisomi taip:

47 21 straipsnio b punkte nurodoma, kad nematerialusis turtas gali būti pripažįstamas tik tada, jei galima patikimai nustatyti jo savikainą. Nematerialiojo turto tikroji vertė gali būti patikimai nustatyta, jeigu: a) pagrįstai nustatomų tikrųjų verčių kitimo ribos nėra reikšmingos šiam turtui arba b) jeigu įvairių įvertinimų kitimo ribų tikimybės gali būti pagrįstai numatytos ir panaudotos nustatant tikrąją vertę. Jeigu ūkio subjektas gali patikimai nustatyti įsigyto arba perduoto turto tikrąją vertę, tada įsigijimo savikaina nustatoma pagal perduoto turto tikrąją vertę, išskyrus atvejį, kai įsigyto turto tikrąją vertę galima patikimiau nustatyti.

50 Skirtumas tarp ūkio subjekto tikrosios vertės ir atskirai identifikuojamo grynojo turto balansinės vertės bet kuriuo momentu gali apimti daug įvairių veiksnių, darančių įtaką šio ūkio subjekto tikrajai vertei. Tačiau tokie skirtumai nerodo ūkio subjekto kontroliuojamo nematerialiojo turto savikainos.

75 <...> **Perkainojant pagal šį standartą tikroji vertė turi būti nustatoma pagal aktyviąją rinką.** <...>

78 Aktyvioji nematerialiojo turto rinka egzistuoja retai, nors kai kuriais atvejais tai yra įmanoma. <...>

82 **Jeigu perkainoto nematerialiojo turto tikroji vertė nebegali būti nustatyta remiantis aktyviąja rinka, tokio turto balansinė vertė turėtų būti jo paskutinio perkainojimo, paremto aktyviąja rinka, dieną nustatyta vertė, atėmus visą sukauptą amortizaciją ir visus sukauptus vertės sumažėjimo nuostolius.**

84 Jeigu turto tikroji vertė gali būti nustatoma remiantis aktyviąja rinka vėlesnę vertinimo dieną, nuo tos dienos taikomas perkainojimo metodas.

100 **Riboto naudingo tarnavimo laiko nematerialiojo turto likvidacinė vertė turi būti laikoma lygia nuliui, išskyrus tuos atvejus, kai:**

<...>

b) egzistuoja šio turto aktyvioji rinka (kaip apibrėžta 13-ajame TFAS) ir:

<...>

D93 124 straipsnis taisomas taip:

124 **Jeigu nematerialusis turtas apskaitoje registruojamas jo perkainota verte, ūkio subjektas turi atskleisti:**

a) pagal kiekvieną nematerialiojo turto grupę:

<...>

iii) balansinę vertę <...> 74 straipsnyje; ir

b) vertės padidėjimo dėl perkainojimo sumą <...> akcininkams apribojimus;

c) [išbraukta]

D94 130E straipsnis išbraukiamas.

D95 Įterpiamas 130G straipsnis:

130G 2011 m. gegužės mėn. paskelbtu 13-uoju TFAS pataisyti 8, 33, 47, 50, 75, 78, 82, 84, 100 ir 124 straipsniai ir išbraukti 39–41 ir 130E straipsniai. Taikydamas 13-ąjį TFAS ūkio subjektas turi taikyti tas pataisas.

39-asis TFAS „Finansinės priemonės. Pripažinimas ir vertinimas“ (pataisytas 2009 m. spalio mėn.)

D96 [Netaikoma reikalavimams]

D97 9 straipsnis taisomas taip:

9 **Toliau pateikiami šiame standarte vartojami terminai su jų apibrėžtimis:**

<...>

Pažymėtina, kad 13-ajame TFAS „Tikrosios vertės nustatymas“ nustatyti finansinio turto arba finansinio įsipareigojimo vertinimo tikrąja verte reikalavimai, taikomi finansiniam turtui ir finansiniams įsipareigojimams, kurie yra vertinami tikrąja verte arba kurių tikroji vertė atskleidžiama.

<...>

Tikroji vertė yra kaina, už kurią vertinimo dieną būtų parduotas turtas arba perleistas įsipareigojimas pagal tvarkingą sandorį tarp rinkos dalyvių (žr. 13-ąjį TFAS).

<...>

Su tikrosios vertės apibrėžtimi pateikta išnaša išbraukiama.

D98 13 ir 28 straipsniai taisomi taip:

13 Jeigu ūkio subjektas negali patikimai nustatyti įterptosios išvestinės finansinės priemonės tikrosios vertės remdamasis šios priemonės nuostatomis ir sąlygomis (pavyzdžiui, jeigu įterptosios išvestinės finansinės priemonės pagrindas yra nuosavybės priemonė ir tokios pačios priemonės kotiruojamos kainos aktyviojoje rinkoje, t. y. 1 lygio duomenų, nėra), įterptosios išvestinės finansinės priemonės tikrąja verte laikomas mišriosios (sudėtinės) priemonės tikrosios vertės ir pagrindinės sutarties tikrosios vertės skirtumas. Jeigu ūkio subjektas negali nustatyti įterptosios išvestinės finansinės priemonės tikrosios vertės šiuo metodu, taikomas 12 straipsnis ir mišrioji (sudėtinė) priemonė apskaitoma tikrąja verte, kurios pokyčiai pripažįstami pelnu arba nuostoliais.

28 Kai ūkio subjektas ankstesnę didesnio finansinio turto balansinę vertę paskirsto toliau pripažįstamai ir nepripažįstamai dalims, turi būti nustatoma pripažįstamos dalies tikroji vertė. <...>

D99 Įterpiamas 43A straipsnis.

43A **Tačiau jei finansinio turto arba finansinio įsipareigojimo tikroji vertė per pirminį pripažinimą skiriasi nuo sandorio kainos, ūkio subjektas turi taikyti 76TN straipsnį.**

D100 47 straipsnis taisomas taip:

47 **Po pirminio pripažinimo ūkio subjektas turi vertinti visus finansinius įsipareigojimus amortizuota savikaina taikydamas faktinių palūkanų metodą, išskyrus:**

a) finansinius įsipareigojimus, vertinamus tikrąja verte, kurios pokyčiai pripažįstami pelnu arba nuostoliais. Tokie įsipareigojimai, įskaitant įsipareigojimus esančias išvestines finansines priemones, turi būti vertinami tikrąja verte, išskyrus išvestinį įsipareigojimą, kuris yra susijęs su nuosavybės priemone ir turi būti įvykdytas pateikiant tokią nuosavybės priemonę, kai tokios pačios priemonės kotiruojamos kainos aktyviojoje rinkoje (t. y. 1 lygio duomenų) nėra ir jos tikrosios vertės neįmanoma patikimai nustatyti kitomis priemonėmis. Toks įsipareigojimas turi būti vertinamas savikaina;

<...>

D101 48–49 straipsniai išbraukiami.

D102 88 straipsnis taisomas taip:

88 **Apsidraudimo sandoriai atitinka apsidraudimo apskaitos kriterijus, nurodytus 89–102 straipsniuose, tik tada, jeigu tenkinamos visos toliau nurodytos sąlygos:**

<...>

d) **galima patikimai įvertinti apsidraudimo sandorio veiksmingumą, t. y. galima patikimai įvertinti apdraustojo objekto tikrąją vertę ar pinigų srautus, kuriems priskirtina rizika, nuo kurios apsidrausta, ir apsidraudimo priemonės tikrąją vertę;**

<...>

D103 Įterpiamas 103Q straipsnis:

103Q 2011 m. gegužės mėn. paskelbtu 13-uju TFAS pataisyti 9, 13, 28, 47, 88, 46TN, 52TN, 64TN, 76TN, 76ATN, 80TN, 81TN ir 96TN straipsniai, įterptas 43A straipsnis ir išbraukti 48–49, 69TN–75TN, 77TN–79TN ir 82TN straipsniai. Taikydamas 13-ąjį TFAS ūkio subjektas turi taikyti tas pataisas.

D104 A priedo 46TN, 52TN ir 64TN straipsniai taisomi taip:

46TN Nustatydamas pripažįstamos ir nepripažįstamos dalių tikrąsias vertes, dėl to, kad būtų galima taikyti 27 straipsnį, ūkio subjektas tikrosios vertės nustatymo reikalavimus, nustatytus 13-ajame TFAS, taiko kartu su 28 straipsnio reikalavimais.

52TN Šiame straipsnyje parodomas tolesnio ryšio su turtu metodo taikymas, kai ūkio subjekto tolesnio ryšio priemonė yra šio finansinio turto dalis.

Tarkime, kad ūkio subjektas turi iš anksto apmokamų paskolų portfelį <...> Paskolų tikroji vertė sandorio dieną yra 10 100 PV, o 0,5 % perviršio skirtumo tikroji vertė yra 40 PV.

<...>

Ūkio subjektas apskaičiuoja 90 % visų pinigų srautų pardavimo pelną arba nuostolius. Remdamasis prielaida, kad 90 % perleidžiamos dalies ir 10 % pasilieamos dalies tikrosios vertės perleidimo dieną nėra žinomos, ūkio subjektas paskirsto turto balansinę vertę pagal 28 straipsnį, kaip aprašyta toliau:

	Tikroji vertė	Procentas	Paskirstyta balansinė vertė
Perleista dalis	9 090	90 %	9 000
Pasilikta dalis	1 010	10 %	1 000
Iš viso	10 100		10 000

<...>

D105 64TN straipsnis taisomas taip:

64TN Finansinės priemonės tikroji vertė per pirminį pripažinimą paprastai yra sandorio kaina (t. y. sumokėto arba gauto atlygio tikroji vertė, taip pat žr. 13-ąjį TFAS ir 76TN straipsnį). Tačiau jeigu sumokėto ar gauto atlygio dalis yra už ką nors kitą, o ne už finansinę priemonę, ūkio subjektas vertina finansinę priemonę tikrąja verte. Pavyzdžiui, ilgalaikės paskolos arba gautinos sumos, neturinčios palūkanų, tikroji vertė gali būti nustatoma kaip visų būsimųjų pinigų įplaukų, diskontuotų naudojant panašių priemonių (panašių valiuta, terminu, palūkanų normos rūšimi, kitais veiksniais ir panašiu kreditingumo įvertinimu) vyraujančios rinkos palūkanų normas, dabartinė vertė. Bet kokia papildoma paskolinta suma yra sąnaudos arba pajamų sumažinimas, jeigu ji neatitinka kokios nors kitos rūšies turto pripažinimo kriterijų.

D106 69TN–75TN straipsniai su atitinkamomis antraštėmis išbraukiami.

D107 76TN straipsnis taisomas taip:

76TN Per pirminį pripažinimą finansinės priemonės tikrosios vertės patikimiausias įrodymas paprastai yra sandorio kaina (t. y. sumokėto ar gauto atlygio tikroji vertė, žr. taip pat 13-ąjį TFAS). Jeigu ūkio subjektas nustato, kad tikroji vertė per pirminį pripažinimą skiriasi nuo sandorio kainos, kaip minėta 43A straipsnyje, jis apskaito tą priemonę tą dieną, kaip aprašyta toliau:

- a) įvertintą pagal 43 straipsnio reikalavimus, jei tą tikrąją vertę rodo tokio paties turto arba išpareigojimo kotiruojama kaina aktyviojoje rinkoje (t. y. 1 lygio duomenys), arba taikant vertinimo metodiką, pagal kurią naudojami tik stebimų rinkų duomenys. Ūkio subjektas skirtumą tarp tikrosios vertės per pirminį pripažinimą ir sandorio kainos pripažįsta pelnu arba nuostoliais;
- b) visais kitais atvejais – įvertintą pagal 43 straipsnio reikalavimus ir pakoreguotą atidedant skirtumą tarp tikrosios vertės per pirminį pripažinimą ir sandorio kainos. Po pirminio pripažinimo ūkio subjektas tą atidėtąjį skirtumą pelnu arba nuostoliais pripažįsta tik tiek, kiek jis yra atsiradęs dėl veiksnio (įskaitant laiką), į kurį rinkos dalyviai atsivėlgtų įkainodami turtą arba išpareigojimą, pasikeitimo.

D108 76ATN straipsnis taisomas taip:

76ATN Vėlesnis finansinio turto ar finansinio išpareigojimo vertinimas ir vėlesnis pelno ir nuostolių pripažinimas turi atitikti šio standarto reikalavimus.

D109 77TN–79TN straipsniai išbraukiami.

D110 80TN ir 81TN straipsniai taisomi taip:

80TN Investicijų į nuosavybės priemones, kai tokios pačios priemonės kotiruojamos kainos aktyviojoje rinkoje (t. y. 1 lygio duomenų) nėra, ir išvestines finansines priemones, kurios yra susijusios su nuosavybės priemonėmis ir už kurias turi būti atsiskaityta pateikiant tokias nuosavybės priemones (žr. 46 straipsnio c punktą ir 47 straipsnį), tikrąją vertę galima patikimai nustatyti, jeigu a) pagrįstai nustatomų tikrųjų verčių kitimo ribos nėra reikšmingos tai priemonei; arba b) jeigu įvairių įvertinimų kitimo ribų tikimybės gali būti pagrįstai numatytos ir panaudotos nustatant tikrąją vertę.

81TN Yra daug situacijų, kada investicijų į nuosavybės priemones, kai tokios pačios priemonės kotiruojamos kainos aktyviojoje rinkoje (t. y. 1 lygio duomenų) nėra, ir išvestines finansines priemones, kurios yra susijusios su nuosavybės priemonėmis ir už kurias turi būti atsiskaityta pateikiant tokią nuosavybės priemonę (žr. 46 straipsnio c punktą ir 47 straipsnį), pagrįstai nustatomų tikrųjų verčių kintamumas tam tikrose ribose gali būti nereikšmingas. Paprastai įmanoma nustatyti finansinio turto, kurį ūkio subjektas įsigijo iš kitos šalies, tikrąją vertę. Tačiau jei pagrįstai nustatomų tikrųjų verčių kitimo dydis yra reikšmingas, o įvairių įvertinimo tikimybių neįmanoma pagrįstai nustatyti, ūkio subjektas negali šios priemonės vertinti tikrąja verte.

D111 Antraštė prieš 82TN straipsnį ir 82TN straipsnis išbraukiami.

D112 96TN straipsnis iš dalies keičiamas taip:

96TN Investicija į nuosavybės priemonę, kai tokios pačios priemonės kotiruojamos kainos aktyviojoje rinkoje (t. y. 1 lygio duomenų) nėra, neapskaitoma tikrąja verte, nes jos tikrosios vertės negalima pagrįstai nustatyti, arba išvestinę finansinę priemonę, kuri yra susijusi su tokia nuosavybės priemone ir turi būti įvykdoma pateikiant tokią nuosavybės priemonę (žr. 46 straipsnio c punktą ir 47 straipsnį), negali būti pripažįstama apsidraudimo priemone.

40-asis TAS „Investicinis turtas“

D113 [Netaikoma reikalavimams]

D114 26, 29 ir 32 straipsniai taisomi taip:

26 <...> Nurodymų, kaip nustatyti nekilnojamojo turto palūkanų tikrąją vertę, pateikta tikrosios vertės metodo aprašyme 33–52 straipsniuose ir 13-ajame TFAS. Tie nurodymai taip pat yra svarbūs nustatant tikrąją vertę, kai ta vertė naudojama kaip savikaina per pirminį pripažinimą.

29 Turto tikrąją vertę galima patikimai nustatyti, jeigu a) pagrįstai nustatomų tikrųjų verčių kitimo ribos nėra reikšmingos tam turtui arba b) jeigu įvairių įvertinimų kitimo ribų tikimybės gali būti pagrįstai numatytos ir panaudotos nustatant tikrąją vertę. Jeigu ūkio subjektas gali patikimai nustatyti įsigyto arba perduoto turto tikrąją vertę, tada savikaina nustatoma pagal perduodamo turto tikrąją vertę, išskyrus tą atvejį, kai gaunamo turto tikrąją vertę galima patikimiau nustatyti.

32 Šiame standarte reikalaujama, kad visi ūkio subjektai nustatytų investicinio turto tikrąją vertę, kuri bus reikalinga atliekant vertinimą (jeigu ūkio subjektas taiko tikrosios vertės metodą) arba kurią reikės atskleisti (jei ūkio subjektas taiko savikainos metodą). Ūkio subjektas yra skatinamas (tačiau iš jo nereikalaujama) nustatyti investicinio turto tikrąją vertę remdamasis nepriklausomo vertintojo, turinčio pripažintą bei tinkamą profesinę kvalifikaciją ir nesenos patirties vertinti atitinkamoje vietoje esantį ir atitinkamos rūšies investicinį turtą.

D115 36–39 straipsniai išbraukiami.

D116 40 straipsnis taisomas taip:

40 Nustatydamas investicinio turto tikrąją vertę pagal 13-ąjį TFAS, ūkio subjektas turi užtikrinti, kad tikroji vertė, be kita ko, parodytų nuomos pajamas iš šiuo metu nuomojamų objektų ir kitas prielaidas, kuriomis rinkos dalyviai remtųsi įkainodami tokį investicinį turtą dabartinėmis rinkos sąlygomis.

D117 42–47, 49, 51 straipsniai ir 75 straipsnio d punktas išbraukiami.

D118 48 straipsnis taisomas taip:

48 Išimtiniais atvejais, kai ūkio subjektas pirmą kartą įsigyja investicinį turtą (arba kai jo turimas turtas pirmą kartą tampa investiciniu turtu pakeitus jo naudojimo paskirtį), yra aiškių įrodymų, kad įvairių pagrįstų tikrosios vertės įvertinimų bus tiek daug, o įvairių rezultatų tikimybė bus taip sunku nustatyti, kad vienas tikrosios vertės įvertinimas bus visiškai nenaudingas. Tai gali būti požymis, kad turto tikrosios vertės nebus galima nuolat patikimai nustatyti (žr. 53 straipsnį).

D119 Antraštė prieš 53 straipsnį ir 53 bei 53B straipsniai taisomi taip:

Nesugebėjimas patikimai nustatyti tikrosios vertės

53 Egzistuoja tam tikra prielaida, kurią galima paneigti, kad ūkio subjektas nuolat gali patikimai nustatyti investicinio turto tikrąją vertę. Tačiau išimtiniais atvejais, kai ūkio subjektas pirmą kartą įsigyja investicinį turtą (arba kai jo turimas turtas pirmą kartą tampa investiciniu pakeitus jo naudojimo paskirtį), yra aiškių įrodymų, kad investicinio turto tikroji vertė negalės būti nuolat patikimai nustatoma. Taip atsitinka tik tada, kai palyginamo turto rinka yra neaktyvi (pavyzdžiui, joje nedaug naujų sandorių, kotiruojamos kainos yra pasenusios arba iš stebimų sandorių kainų

aišku, kad pardavėjas buvo priverstas parduoti) ir nėra patikimų alternatyvių tikrosios vertės nustatymo būdų (pavyzdžiui, pagal diskontuotų pinigų srautų prognozes). Jeigu ūkio subjektas nusprendžia, kad tikroji investicinio turto, kuris statomas, vertė negali būti patikimai nustatyta, bet tikisi, kad to turto tikrąją vertę bus galima patikimai nustatyti, kai statyba bus baigta, jis vertina tą statomą investicinį turtą savikaina, kol jo tikrąją vertę bus galima patikimai nustatyti arba kol statyba bus baigta (atsižvelgiant į tai, kas įvyks anksčiau). Jeigu ūkio subjektas nustato, kad investicinio turto (išskyrus statomą investicinį turtą) tikrosios vertės nuolat patikimai nustatyti negalima, jis vertina tokį investicinį turtą taikydamas savikainos metodą pagal 16-ąją TAS. Investicinio turto likvidacinė vertė laikoma lygia nuliui. Ūkio subjektas turi taikyti 16-ąją TAS iki to momento, kada investicinis turtas bus perleistas.

53B <...> Ūkio subjektas, įvertinęs statomą investicinį turtą tikrąja verte, negali daryti išvados, kad užbaigto investicinio turto tikroji vertė negali būti patikimai nustatyta.

D120 75 straipsnio d punktas išbraukiamas.

D121 78–80 straipsniai taisomi taip:

78 53 straipsnyje nurodytais išimtiniais atvejais, kai ūkio subjektas investicinį turtą vertina 16-ajame TAS nurodytu savikainos metodu, atliekant suderinimą pagal 76 straipsnį sumos, susijusios su tuo investiciniu turtu, turi būti atskleidžiamos atskirai nuo sumų, susijusių su kitu investiciniu turtu. Be to, ūkio subjektas turi atskleisti:

<...>

b) paaiškinimą, kodėl negalima patikimai nustatyti tikrosios vertės;

<...>

79 Be 75 straipsnyje reikalaujamos informacijos, ūkio subjektas, pagal 56 straipsnį taikantis savikainos metodą, turi atskleisti:

<...>

e) investicinio turto tikrąją vertę. 53 straipsnyje aprašytais išimtiniais atvejais, kai ūkio subjektas negali patikimai nustatyti investicinio turto tikrosios vertės, jis turi atskleisti:

...

ii) paaiškinimą, kodėl negalima patikimai nustatyti tikrosios vertės; ir

<...>

80 Jeigu ūkio subjektas, anksčiau taikęs 40-ąją TAS (2000 m.), pirmą kartą nusprendžia kai kurias arba visas tinkamo turto dalis, turimas pagal veiklos nuomos sutartį, grupuoti ir apskaitoje registruoti kaip investicinį turtą, šio sprendimo rezultatai jis turi pripažinti kaip to ataskaitinio laikotarpio, kai toks sprendimas pirmą kartą priimtas, nepaskirstytojo pelno pradinio likučio koregavimą. Be to:

a) jeigu ūkio subjektas anksčiau buvo viešai atskleidęs (finansinėse ataskaitose ar kitur) tų turto dalių tikrąją vertę (nustatytą remiantis pagrindu, atitinkančiu tikrosios vertės apibrėžtį 13-ajame TFAS) ankstesniais laikotarpiais, jis skatinamas (tačiau iš jo nereikalaujama):

<...>

D122 85B straipsnis taisomas taip:

- 85B <...> Ūkio subjektui leidžiama statomam investiciniam turtui pataisas taikyti nuo bet kurios dienos iki 2009 m. sausio 1 d., jei statomo investicinio turto tikroji vertė buvo nustatyta tą dieną. <...>

D123 Įterpiamas 85C straipsnis:

- 85C 2011 m. gegužės mėn. paskelbtu 13-uju TFAS pakeista tikrosios vertės apibrėžtis 5 straipsnyje, pataisyti 26, 29, 32, 40, 48, 53, 53B, 78–80 ir 85B straipsniai ir išbraukti 36–39, 42–47, 49, 51 straipsniai ir 75 straipsnio d punktas. Taikydamas 13-ąjį TFAS ūkio subjektas turi taikyti tas pataisas.

41-asis TAS „Žemės ūkis“

D124–125 [Netaikoma reikalavimams]

D126 8, 15 ir 16 straipsniai taisomi taip:

- 8 **Toliau pateikiami šiame standarte vartojami terminai su jų apibrėžtimis:**

[išbraukta]

a) [išbraukta]

b) [išbraukta]

c) [išbraukta]

<...>

Tikroji vertė yra kaina, už kurią vertinimo dieną būtų parduotas turtas arba perleistas įsipareigojimas pagal tvarkingą sandorį tarp rinkos dalyvių (žr. 13-ąjį TFAS „Tikrosios vertės nustatymas“).

- 15 Biologinio turto ar žemės ūkio produkcijos tikrąją vertę nustatyti lengviau juos suskirsčius pagal svarbius požymius, pavyzdžiui, pagal amžių ar kokybę. <...>
- 16 Ūkio subjektai dažnai sudaro sutartis dėl savo biologinio turto ar žemės ūkio produkcijos pardavimo ateityje. Nustatant tikrąją vertę, sutartimi nustatytos kainos ne visada yra tinkamos, kadangi tikroji vertė atitinka dabartines rinkos sąlygas, kuriomis rinkos dalyviai pirkėjai ir pardavėjai sudarytų sandorį. <...>

D127 9, 17–21 ir 23 straipsniai išbraukiami.

D128 25 ir 30 straipsniai taisomi taip:

- 25 <...> Nustatydamas biologinio turto tikrąją vertę, ūkio subjektas gali remtis informacija apie bendrą turą. <...>

- 30 **Daroma prielaida, kad biologinio turto tikroji vertė gali būti patikimai nustatyta. Šią prielaidą galima paneigti tik pirmą kartą pripažįstant biologinį turą, kurio kotiruojamų rinkos kainų nėra ir kurio alternatyviai apskaičiuotos tikrosios vertės pasitvirtina kaip neabejotinai nepatikimos.** <...>

D129 47 ir 48 straipsniai išbraukiami.

D130 Įterpiamas 61 straipsnis:

- 61 2011 m. gegužės mėn. paskelbtu 13-uju TFAS pataisyti 8, 15, 16, 25 ir 30 straipsniai ir išbraukti 9, 17–21, 23, 47 ir 48 straipsniai. Taikydamas 13-ąjį TFAS ūkio subjektas turi taikyti tas pataisas.

TFAAK 2-asis aiškinimas „Dalininkų turimos kooperatinių ūkio subjektų akcijos ir panašios priemonės“ (pataisytas 2009 m. spalio mėn.)

D131 [Netaikoma reikalavimams]

D132 Po antrašte „Nuorodos“ įterpiama nuoroda į 13-ąją TFAS „Tikrosios vertės nustatymas“.

D133 Įterpiamas 16 straipsnis:

- 16 2011 m. gegužės mėn. paskelbtu 13-uoju TFAS pataisytas A8 straipsnis. Taikydamas 13-ąją TFAS ūkio subjektas taiko tą pataisą.

D134 Priedo A8 straipsnis taisomas taip:

- A8 Dalininkų akcijos, viršijančios draudimą išpirkti, yra finansiniai įsipareigojimai. Kooperatinis ūkio subjektas šį finansinį įsipareigojimą per pirminį pripažinimą vertina tikrąja verte. Kadangi šios akcijos išperkamos pareikalavus, kooperatinis ūkio subjektas nustato tokių finansinių įsipareigojimų tikrąją vertę, kaip reikalaujama 13-ojo TFAS 47 straipsnyje, kuriame nustatyta: „Finansinio įsipareigojimo su paklausos kriterijumi (pavyzdžiui, indėlio iki pareikalavimo) tikroji vertė yra ne mažesnė už sumą, mokėtiną pareikalavus <...>.“ Todėl pagal pareikalavimą mokėtiną sumą, remdamasis išpirkimo nuostatomis, kooperatinis ūkio subjektas priskiria finansiniams įsipareigojimams.

TFAAK 4-asis aiškinimas „Sutarties patikrinimas, ar ji yra nuomos sutartis“

D135 Po antrašte „Nuorodos“ įterpiama nuoroda į 13-ąją TFAS „Tikrosios vertės nustatymas“.

D136 15 straipsnio a punkte po apibrėžties „tikroji vertė“ pateikiama išnaša:

- * Sąvoka „tikroji vertė“ 17-ajame TAS kai kuriais atžvilgiais vartojama kitaip, negu tikroji vertė apibrėžta 13-ajame TFAS. Todėl ūkio subjektas, taikydamas 17-ąją TAS, turi nustatyti tikrąją vertę pagal 17-ąją, o ne 13-ąją TFAS.

TFAAK 13-asis aiškinimas „Klientų lojalumo programos“

D137 Po antrašte „Nuorodos“ įterpiama nuoroda į 13-ąją TFAS „Tikrosios vertės nustatymas“.

D138 6 straipsnis taisomas taip:

- 6 Lojalumo taškams priskirtas atlygis įvertinamas remiantis jų tikrąja verte.

D139 Įterpiamas 10B straipsnis:

- 10B 2011 m. gegužės mėn. paskelbtu 13-uoju TFAS pataisyti 6 ir 1TN–3TN straipsniai. Taikydamas 13-ąją TFAS ūkio subjektas turi taikyti tas pataisas.

D140 Taikymo nuorodų 1TN–3TN straipsniai taisomi taip:

- TN1 Bendros nuomonės 6 straipsnyje reikalaujama, kad lojalumo taškams priskirtas atlygis būtų apskaičiuojamas atsižvelgiant į jų tikrąją vertę. Jeigu nėra tokių pačių lojalumo taškų kotiruojamos rinkos kainos, tikroji vertė turi būti nustatyta pagal kitą vertinimo metodiką.

- TN2 Ūkio subjektas gali nustatyti lojalumo taškų tikrąją vertę pagal prizų, į kuriuos taškai galėtų būti iškeičiami, tikrąją vertę. Lojalumo taškų tikroji vertė nustatoma atitinkamai atsižvelgiant į šiuos dalykus:

- a) nuolaidų arba paskatų, kurios kitais atvejais būtų siūlomos klientams, dar negavusiems lojalumo taškų pirminio pardavimo metu, dydį;

b) lojalumo taškų, kurių, kaip tikimasi, klientai nepanaudos, dalį; ir

c) nesėkmės riziką.

Jei klientai gali pasirinkti iš įvairių prizų, lojalumo taškų tikroji vertė atitinka įvairių galimų prizų tikrąsias vertes proporcingai tikėtinam kiekvieno prizo pasirinkimo dažniui.

TN3 Kai kuriomis aplinkybėmis gali būti taikomi kiti vertinimo metodai. Pavyzdžiui, jei prizus teiks trečioji šalis, o ūkio subjektas mokės trečiajai šaliai už kiekvieną suteiktą lojalumo tašką, ūkio subjektas galėtų nustatyti lojalumo taškų tikrąją vertę pagal sumą, kurią moka trečiajai šaliai, pridėdamas pagrįstą pelno maržą. Renkantis ir taikant vertinimo metodą, reikia nuspręsti, koks metodas atitinka bendros nuomonės 6 straipsnio reikalavimus ir labiausiai tinka esamomis aplinkybėmis.

TFAAK 17-asis aiškinimas „Nepiniginio turto paskirstymas savininkams“

D141 [Netaikoma reikalavimams]

D142 Po antrašte „Nuorodos“ įterpiama nuoroda į 13-ąjį TFAS „Tikrosios vertės nustatymas“.

D143 17 straipsnis taisomas taip:

17 Jeigu pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui, tačiau prieš gaunant įgaliojimą paskelbti finansines ataskaitas, ūkio subjektas paskelbia, kad kaip dividendus skirstys nepiniginį turtą, jis turi atskleisti:

<...>

c) paskirstytino turto tikrąją vertę ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, jeigu ji skiriasi nuo balansinės vertės, ir informaciją apie metodą (-us), taikytą (-us) tai tikrajai vertei nustatyti, kaip reikalaujama 13-ojo TFAS 93 straipsnio b, d, g ir i punktuose ir 99 straipsnyje.

D144 Įterpiamas 20 straipsnis:

20 2011 m. gegužės mėn. paskelbtu 13-uoju TFAS pataisytas 17 straipsnis. Taikydamas 13-ąjį TFAS ūkio subjektas taiko tą pataisą.

TFAAK 19-asis aiškinimas „Finansinių įsipareigojimų panaikinimas nuosavybės priemonėmis“ (pataisytas 2010 m. rugsėjo mėn.)

D145 [Netaikoma reikalavimams]

D146 Po antrašte „Nuorodos“ įterpiama nuoroda į 13-ąjį TFAS „Tikrosios vertės nustatymas“.

D147 7 straipsnis taisomas taip:

7 Jeigu išleistų nuosavybės priemonių tikrosios vertės neįmanoma patikimai nustatyti, nuosavybės priemonės įvertinamos taip, kad atitiktų panaikinto finansinio įsipareigojimo tikrąją vertę. Nustatant panaikinto finansinio įsipareigojimo su pareikalavimo elementu (pavyzdžiui, indėliu iki pareikalavimo) tikrąją vertę, 13-ojo TFAS 47 straipsnis netaikomas.

D148 Įterpiamas 15 straipsnis:

15 2011 m. gegužės mėn. paskelbtu 13-uoju TFAS pataisytas 7 straipsnis. Taikydamas 13-ąjį TFAS ūkio subjektas taiko tą pataisą.

TFAAK 20-ASIS AIŠKINIMAS**Atvirosios kasyklos gamybos etapo paviršiaus sluoksnio šalinimo sąnaudos**

NUORODOS

- *Koncepcinė finansinės atskaitomybės tvarka*
- 1-asis TAS „Finansinių ataskaitų pateikimas“
- 2-asis TAS „Atsargos“
- 16-asis TAS „Nekilnojamasis turtas, įranga ir įrengimai“
- 38-asis TAS „Nematerialusis turtas“

PAGRINDINĖ INFORMACIJA

- 1 Atliekant atvirosios kasybos operacijas ūkio subjektams gali reikėti pašalinti kasybos atliekas (nuodangą), kad priėtų prie mineralinių iškasenų telkinių. Ši atliekų šalinimo veikla vadinama paviršiaus sluoksnio šalinimu.
- 2 Kasyklos parengimo eksploatuoti etapu (prieš pradėdant gamybą) nudėvimosios paviršiaus sluoksnio šalinimo sąnaudos paprastai kapitalizuojamos kaip kasyklos statymo, įrengimo ir parengimo eksploatuoti sąnaudų dalis. Pradėjus gamybą sistemingai apskaičiuojamas tų kapitalizuotų sąnaudų nusidėvėjimas arba amortizacija, paprastai taikant gamybos vienetų metodą.
- 3 Kasybos ūkio subjektas gamybos etapu kasykloje gali ir toliau šalinti nuodangą ir patirti paviršiaus sluoksnio šalinimo sąnaudų.
- 4 Ne visos gamybos etapu šalinant paviršiaus sluoksnį pašalinamos medžiagos yra atliekos: dažnai tai rūdos ir atliekų derinys. Rūdos ir atliekų santykis gali būti įvairus: nuo neekonomiškos žemos kokybės kategorijos iki pelningos aukštos kokybės kategorijos. Šalinant medžiagas, kurių rūdos ir atliekų santykis mažas, galima gauti tam tikrų naudoti tinkamų medžiagų, kurias galima panaudoti atsargų gamybai. Šis pašalinimas taip pat galėtų sudaryti sąlygas pasiekti gilesnius medžiagų telkinių sluoksnius, kuriuose rūdos ir atliekų santykis didesnis. Taigi iš paviršiaus sluoksnio šalinimo veiklos ūkio subjektas gali gauti dvejopos naudos: naudoti tinkamos rūdos, kurią galima panaudoti atsargų gamybai, ir geresnę prieigą prie didesnio kiekio medžiagos, kuri bus iškasta ateities laikotarpiais.
- 5 Šiame aiškinyje nagrinėjama, kada ir kaip atskirai apskaitoje parodyti šią dvejopą naudą, gaunamą iš paviršiaus sluoksnio šalinimo veiklos, ir kaip iš pradžių ir vėliau įvertinti šią naudą.

TAIKYMO SRITIS

- 6 Šis aiškinimas taikomas atliekų šalinimo sąnaudoms, patiriamoms kasykloje vykdant atvirosios kasybos veiklą gamybos etapu (gamybos etapo paviršiaus sluoksnio šalinimo sąnaudos).

KLAUSIMAI

- 7 Šiame aiškinyje analizuojami tokie klausimai:
 - (a) gamybos etapo paviršiaus sluoksnio šalinimo sąnaudų pripažinimas turtu,
 - (b) paviršiaus sluoksnio šalinimo veiklos turto pirminis vertinimas ir
 - (c) paviršiaus sluoksnio šalinimo veiklos turto vėlesnis vertinimas.

BENDRA NUOMONĖ

Gamybos etapo paviršiaus sluoksnio šalinimo sąnaudų pripažinimas turtu

- 8 Kai nauda iš paviršiaus sluoksnio šalinimo veiklos gaunama pagamintų atsargų forma, ūkio subjektas tos paviršiaus sluoksnio šalinimo veiklos sąnaudas apskaito pagal 2-ojo TAS „Atsargos“ principus. Kai nauda yra geresnė prieiga prie rūdos, ūkio subjektas šias sąnaudas pripažįsta ilgalaikiu turtu, jei tenkinami 9 straipsnio kriterijai. Šiame aiškinyje tas ilgalaikis turtas vadinamas paviršiaus sluoksnio šalinimo veiklos turtu.

- 9 Ūkio subjektas paviršiaus sluoksnio šalinimo veiklos turtą pripažįsta tik tuomet, jei laikomasi šių sąlygų:
- (a) tikėtina, kad ūkio subjektas ateityje gaus ekonominės naudos (geresnę prieigą prie rūdos telkinio), susijusios su paviršiaus sluoksnio šalinimo veikla,
 - (b) ūkio subjektas gali identifikuoti rūdos telkinio dalį, prie kurios pagerėjo prieiga, ir
 - (c) galima patikimai įvertinti paviršiaus sluoksnio šalinimo veiklos, susijusios su ta dalimi, sąnaudas.
- 10 Paviršiaus sluoksnio šalinimo veiklos turtas apskaitomas kaip esamo turto papildymas arba patobulinimas. Kitaip tariant, paviršiaus sluoksnio šalinimo veiklos turtas apskaitomas kaip esamo turto *dalis*.
- 11 Paviršiaus sluoksnio šalinimo veiklos turtas grupuojamas į materialųjį arba nematerialųjį turtą taip pat kaip esamas turtas. Kitaip tariant, ar ūkio subjektas paviršiaus sluoksnio šalinimo veiklos turtą grupuos kaip materialųjį, ar kaip nematerialųjį, priklausys nuo šio esamo turto pobūdžio.

Paviršiaus sluoksnio šalinimo veiklos turto pirminis vertinimas

- 12 Iš pradžių paviršiaus sluoksnio šalinimo veiklos turtą ūkio subjektas įvertina savikaina, kurią sudaro sukauptos sąnaudos, tiesiogiai patirtos vykdant paviršiaus sluoksnio šalinimo veiklą, dėl kurios pagerėja prieiga prie identifiкуotos rūdos telkinio dalies, ir tiesiogiai priskirtinos pridėtinės išlaidos. Vykdant gamybos etapo paviršiaus sluoksnio šalinimo veiklą tuo pat metu galima tam tikra atsitiktinė veikla, kuri nėra būtina tam, kad būtų galima tęsti suplanuotą gamybos etapo paviršiaus sluoksnio šalinimo veiklą. Su šia atsitiktine veikla susijusios sąnaudos neįtraukiamos į paviršiaus sluoksnio šalinimo veiklos turto savikainą.
- 13 Kai paviršiaus sluoksnio šalinimo veiklos turto ir pagamintų atsargų sąnaudų negalima atskirai identifikuoti, ūkio subjektas gamybos etapo paviršiaus sluoksnio šalinimo veiklos sąnaudas paskirsto pagamintoms atsargoms ir paviršiaus sluoksnio šalinimo veiklos turtui naudodamas paskirstymo pagrindą, kuris pagrįstas tinkamu gamybos rodikliu. Šis gamybos rodiklis apskaičiuojamas identifikuotai rūdos telkinio daliai ir naudojamas kaip kriterijus nustatant, kokių mastu buvo vykdoma papildoma veikla, kuria kuriama ateities nauda. Tokių rodiklių pavyzdžiai yra:
- (a) pagamintų atsargų savikaina, palyginti su numatyta savikaina,
 - (b) išgaunant nustatytą kiekį rūdos gautų atliekų kiekis, palyginti su numatytu kiekiu, ir
 - (c) iš nustatyto kiekio rūdos išgautų mineralinių medžiagų kiekis, palyginti su numatytu išgautinu mineralinių medžiagų kiekiu.

Paviršiaus sluoksnio šalinimo veiklos turto vėlesnis vertinimas

- 14 Po pirminio pripažinimo paviršiaus sluoksnio šalinimo veiklos turtas apskaitoje registruojamas savikaina arba perkainota suma atėmus nusidėvėjimą ar amortizaciją ir atėmus vertės sumažėjimo nuostolius – taip pat kaip esamas turtas, kurio dalimi laikomas paviršiaus sluoksnio šalinimo veiklos turtas.
- 15 Paviršiaus sluoksnio šalinimo veiklos turto nusidėvėjimas ar amortizacija apskaičiuojami sistemingai per numatomą identifiкуotos rūdos telkinio dalies, kuri dėl paviršiaus sluoksnio šalinimo veiklos tampa geriau prieinama, naudingo tarnavimo laiką. Taikomas gamybos vienetų metodas, nebent kitas metodas yra tinkamesnis.
- 16 Numatomas identifiкуotos rūdos telkinio dalies naudingo tarnavimo laikas, naudojamas paviršiaus sluoksnio šalinimo veiklos turto nusidėvėjimui ar amortizacijai apskaičiuoti, skirsis nuo numatomo naudingo tarnavimo laiko, naudojamo apskaičiuojant pačios kasyklos ir per visą kasyklos eksploatavimo laikotarpį naudojamo susijusio turto nusidėvėjimą ar amortizaciją. Išimtis taikoma ribotomis aplinkybėmis, kai paviršiaus sluoksnio šalinimo veikla suteikia geresnę prieigą prie viso likusio rūdos telkinio. Pavyzdžiui, taip gali būti baigiantis kasyklos naudingo tarnavimo laikui, kai identifiкуota dalis yra paskutinė rūdos telkinio dalis, kurioje vykdomi gamybos darbai.

A priedas

Įsigaliojimo data ir pereinamojo laikotarpio nuostatos

Šis priedas yra neatskiriama šio aiškinimo dalis ir turi tokią pačią galią kaip kitos aiškinimo dalys.

- A1 Ūkio subjektas turi taikyti šį aiškinimą 2013 m. sausio 1 d. arba vėliau prasidedantiems metiniams atskaitiniams laikotarpiams. Leidžiama taikyti anksčiau. Jeigu ūkio subjektas šį aiškinimą taiko anksčiau, jis turi atskleisti tą faktą.

- A2 Ūkio subjektas turi taikyti šį aiškinimą apskaitydamas gamybos etapo paviršiaus sluoksnio šalinimo sąnaudas, patirtas anksčiausio pateikiamo laikotarpio pradžioje arba vėliau.
- A3 Anksčiausio pateikiamo laikotarpio pradžioje bet koks anksčiau pripažinto turto likutis, susijęs su gamybos etapu vykdyta paviršiaus sluoksnio šalinimo veikla (ankstesnis paviršiaus sluoksnio šalinimo veiklos turtas), pergrupuojamas kaip esamo turto, su kuriuo susijusi paviršiaus sluoksnio šalinimo veikla, dalis, jei tebėra identifikuojama rūdos telkinio dalis, su kuria galima susieti ankstesnį paviršiaus sluoksnio šalinimo veiklos turtą. Apskaičiuojamas tokių likučių nusidėvėjimas arba amortizacija per likusį identifikuotos rūdos telkinio dalies, su kuria siejamas kiekvienas ankstesnio paviršiaus sluoksnio šalinimo veiklos turto likutis, naudingo tarnavimo laiką.
- A4 Jei identifikuojamos rūdos telkinio dalies, su kuria siejamas tas ankstesnis paviršiaus sluoksnio šalinimo veiklos turtas, nėra, jis pripažįstamas kaip anksčiausio pateikiamo laikotarpio pradinis nepaskirstytasis pelnas.

B priedas

Šiame priede pateiktos pataisos taikomos metiniams atskaitiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2013 m. sausio 1 d. ar vėliau. Jeigu ūkio subjektas taiko šį aiškinimą ankstesniam laikotarpiui, šios pataisos taikomos tam ankstesniam laikotarpiui.

1-ojo TFAS „Tarptautinių finansinės atskaitomybės standartų taikymas pirmą kartą“ pataisos

B1 D priedo D1 straipsnis taisomas taip:

- D1 Ūkio subjektas gali pasirinkti taikyti vieną arba daugiau iš šių išimčių:
- (a) mokėjimo akcijomis sandoriai (D2 ir D3 straipsniai);
 - ...
 - (m) finansinis turtas arba nematerialusis turtas, įtraukiamas į apskaitą pagal TFAAK 12-ąjį aiškinimą „Koncesijos sutartys dėl paslaugų“ (D22 straipsnis);
 - (n) skolinimosi išlaidos (D23 straipsnis);
 - (o) klientų perduodamas turtas (D24 straipsnis);
 - (p) finansinių įsipareigojimų panaikinimas nuosavybės priemonėmis (D25 straipsnis);
 - (q) didelė hiperinfliacija (D26–D30 straipsniai);
 - (r) jungtinė veikla (D31 straipsnis) ir
 - (s) atvirosios kasyklos gamybos etapo paviršiaus sluoksnio šalinimo sąnaudos (D32 straipsnis).

B2 Po D31 straipsnio įterpiama antraštė ir D32 straipsnis:

Atvirosios kasyklos gamybos etapo paviršiaus sluoksnio šalinimo sąnaudos

- D32 Pirmą kartą standartus taikantis ūkio subjektas gali taikyti TFAAK 20-ojo aiškinimo „Atvirosios kasyklos gamybos etapo paviršiaus sluoksnio šalinimo sąnaudos“ A1–A4 straipsniuose išdėstytas pereinamojo laikotarpio nuostatas. Tame straipsnyje nuorodos į įsigaliojimo datą turi būti suprantamos kaip nuorodos į vėlesnę iš šių datų: 2013 m. sausio 1 d. arba pirmo atskaitinio laikotarpio, kai taikomi TFAS, pradžios datą.

B3 Po 39L straipsnio įterpiamas 39M straipsnis:

- 39M TFAAK 20-uoju aiškinimu „Atvirosios kasyklos gamybos etapo paviršiaus sluoksnio šalinimo sąnaudos“ įterptas D32 straipsnis ir pataisytas D1 straipsnis. Taikydamas TFAAK 20-ąjį aiškinimą ūkio subjektas turi taikyti tą pataisą.